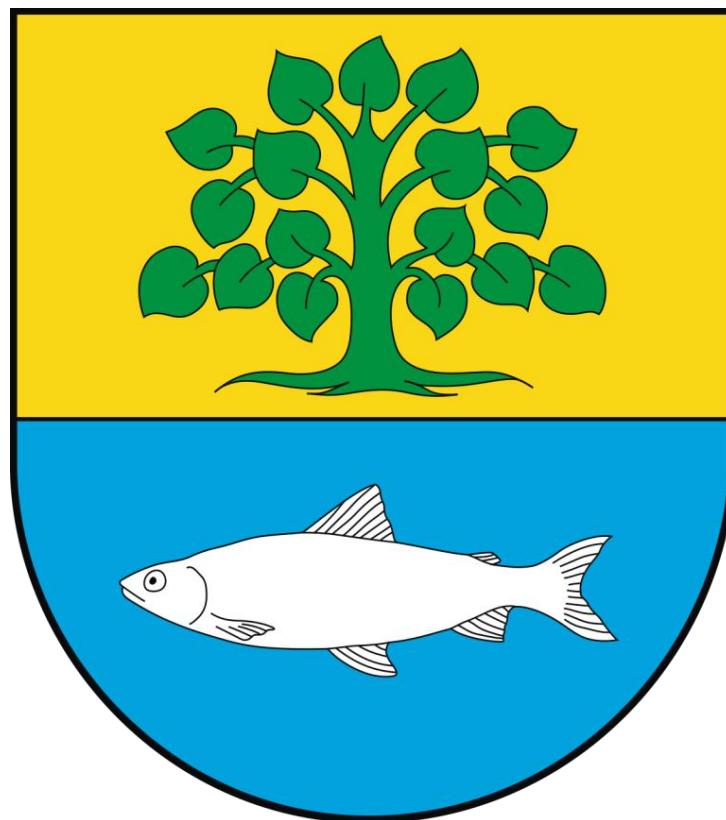

Uchwały Nr IX/62/19
Rady Gminy Kobylanka
z dnia 27 czerwca 2019 r.

AKTUALIZACJA PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ ZA LATA 2014-2017

DLA GMINY KOBYLANKA

Kobylanka, grudzień 2018

Składamy serdeczne podziękowania za współpracę i zaangażowanie przy opracowaniu dokumentu pn. „Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej za lata 2014-2017 dla Gminy Kobylanka” zespołowi z Urzędu Gminy Kobylanka, a także inne jednostki współpracujące w procesie przygotowania niniejszego opracowania. Wszystkim Państwu serdecznie dziękujemy za udostępnienie niezbędnych materiałów i informacji źródłowych oraz pomoc i poświęcony czas.

Opracowanie wykonane na zlecenie:

Gminy Kobylanka

ul. Szkolna 12

73-108 Kobylanka

Prace nad przygotowaniem materiału prowadzone były przy ścisłej współpracy ze Stowarzyszeniem Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

STOWARZYSZENIE
SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU
METROPOLITALNEGO

Zespół autorski:

Zespół autorów pod kierownictwem: **mgr inż. Janusza Pietrusiaka**

mgr inż. Grzegorz Markowski
mgr inż. Agnieszka Ościk
mgr inż. Małgorzata Piwowarska
mgr Aleksandra Stasiszyn
mgr inż. Ksenia Jechna
mgr Bartosz Ochocki
mgr inż. Michał Drabek
mgr inż. Magdalena Załupka
mgr inż. Damian Makiola
mgr inż. Mariusz Kaszczyszyn
mgr inż. Jakub Beker
mgr inż. Anna Justyńska

Opieka ze strony Dyrekcji – mgr inż. Ksenia Jechna

Osoby biorące udział w opracowaniu dokumentu ze strony Gminy Kobylanka i Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego:

- Julita Pilecka – Wójt Gminy Kobylanka;
- Marcin Lewicki – koordynator PGN;
- Ewa Pawlak – przedstawiciel Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Spis treści

1.	Wykaz pojęć i skrótów użytych w opracowaniu.....	6
2.	Wstęp	9
3.	Streszczenie	10
4.	Podstawa opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.....	13
4.1.	Przepisy prawa.....	13
4.2.	Analiza dokumentów strategicznych.....	15
4.2.1.	Analiza dokumentów strategicznych na szczeblu międzynarodowym	15
4.2.2.	Analiza dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym	22
4.2.3.	Analiza dokumentów strategicznych na szczeblu wojewódzkim	26
4.2.4.	Analiza dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym	31
5.	Charakterystyka gminy	34
5.1.	Opis obszaru.....	34
5.1.1.	Położenie administracyjne	34
5.1.2.	Położenie fizyczno-geograficzne	35
5.1.3.	Powierzchnia i użytkowanie terenu	36
5.1.4.	Demografia.....	37
5.1.5.	Mieszkalnictwo	38
5.1.6.	Działalność gospodarcza	38
5.1.7.	Transport	39
5.2.	Analiza stanu aktualnego na obszarze objętym PGN.....	40
5.2.1.	Ocena stanu środowiska	40
5.2.2.	Analiza stanu i potencjału technicznego ograniczenia zużycia energii i redukcji emisji	44
5.3.	Identyfikacja obszarów problemowych	45
6.	Inwentaryzacja emisji dwutlenku węgla.....	46
6.1.	Metodyka inwentaryzacji CO ₂	46
6.2.	Wyniki bazowej (BEI) i kontrolnej (MEI) inwentaryzacji emisji CO ₂ oraz zużycia energii finalnej	49
6.2.1.	Budynki administracji publicznej, mienie gminy.....	49
6.2.2.	Flota samochodowa	52
6.2.3.	Oświetlenie publiczne.....	54
6.2.4.	Mieszkalnictwo	54
6.2.5.	Transport	57
6.2.6.	Usługi, handel, przemysł	60

6.2.7.	Podsumowanie	63
7.	Działania dla osiągnięcia założonych celów	67
7.1.	Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania	69
7.2.	Krótko/średnioterminowe działania	70
8.	Prognoza redukcji emisji CO ₂ , zużycia energii finalnej i wzrostu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w roku 2020	79
8.1.	Wyniki prognozy 2020 roku	79
8.2.	Analiza zmian w stosunku do roku bazowego i kontrolnego	81
9.	Cele strategiczne i szczegółowe	83
10.	Aspekty organizacyjne	84
10.1.	Procedura wdrażania	85
10.2.	Wytyczne do prowadzenia edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza ..	86
11.	Aspekty finansowe	88
11.1.	Środki na poziomie krajowym	88
11.2.	Środki na poziomie regionalnym	90
12.	Analiza ryzyk realizacji PGN	92
13.	Sposób monitorowania, raportowania i aktualizacji PGN	93
13.1.	Monitorowanie i raportowanie	93
13.2.	Aktualizacja	94
14.	Spis tabel	96
15.	Spis rysunków	98

1. Wykaz pojęć i skrótów użytych w opracowaniu

- **BAU (z ang. business as usual)** – scenariusz, w którym nie przewiduje się żadnych dodatkowych działań w zakresie efektywności energetycznej;
- **BEI (z ang. a Baseline Emission Inventory)** – bazowa inwentaryzacja emisji;
- **benzo(a)piren – B(a)P** – jest przedstawicielem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Benzo(a)piren wykazuje małą toksyczność ostrą, zaś dużą toksyczność przewlekłą, co związane jest z jego zdolnością kumulacji w organizmie. Jak inne WWA, jest kancerogenem chemicznym, a mechanizm jego działania jest genotoksyczny, co oznacza, że reaguje z DNA, przy czym działa po aktywacji metabolicznej;
- **biopaliwa** – paliwa uzyskane drogą przetworzenia produktów pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego. Ze względu na stan skupienia dzielimy biopaliwa na stałe, ciekłe i gazowe. Do biopaliw stałych zaliczamy między innymi słomę w postaci bel, kostek albo brykietów, granulat trocinowy lub słomiany – tzw. pellet, drewno, siano, a także inne przetworzone odpady roślinne. Biopaliwa ciekłe otrzymywane są w drodze fermentacji alkoholowej węglowodanów, fermentacji butylowej biomasy, bądź z estryfikowanych w biodiesel olejów roślinnych. Biopaliwa gazowe powstają w wyniku fermentacji beztlenowej odpadów rolniczej produkcji zwierzęcej na przykład obornika. Tak powstaje biogaz;
- **emisja substancji do powietrza** – wprowadzane w sposób zorganizowany (poprzez emitory) lub niezorganizowany (z dróg, z hałd, składowisk, w wyniku pożarów lasów) substancje gazowe lub pyłowe do powietrza na skutek działalności człowieka lub ze źródeł naturalnych;
- **emisja dopuszczalna do powietrza** – dopuszczalne do wprowadzania do powietrza rodzaje i ilości substancji zanieczyszczających. Dopuszczalną emisję ustala się (poza określonymi w przepisach wyjątkami) dla każdego urządzenia, w którym zachodzą procesy technologiczne lub są prowadzone operacje techniczne powodujące powstawanie substancji zanieczyszczających (źródła substancji zanieczyszczających), emitora punktowego oraz instalacji każdej jednostki organizacyjnej;
- **GIOŚ** – Główny Inspektor Ochrony Środowiska;
- **GUS** – Główny Urząd Statystyczny;
- **GDDKiA** – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;
- **GPZ** – Główny Punkt Zasilania;
- **KOBIZE** – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami;
- **JST** – jednostki samorządu terytorialnego;
- **MEI (z ang. a Monitoring Emission Inventory)** – kontrolna inwentaryzacja emisji;
- **NFOŚiGW** – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- **niska emisja** – jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób. Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń. Duża

ilość kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że wprowadzane do środowiska zanieczyszczenia są bardzo uciążliwe, gdyż gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej;

- **OZE** – odnawialne źródła energii;
- **ozon** – jedna z odmian alotropowych tlenu (O_3), posiadająca silne właściwości aseptyczne i toksyczne. W wyższych warstwach atmosfery pełni ważną rolę w pochłanianiu części promieniowania ultrafioletowego dochodzącego ze Słońca do Ziemi, natomiast w przyziemnej warstwie atmosfery jest gazem drażniącym, powoduje uszkodzenie błon biologicznych przez reakcje rodnikowe z ich składnikami;
- **PM10** – pył (PM – ang. particulate matter) jest zanieczyszczeniem powietrza składającym się z mieszaniny cząstek stałych, ciekłych lub obu naraz, zawieszonych w powietrzu i będących mieszaniną substancji organicznych i nieorganicznych. Pył zawieszony może zawierać substancje toksyczne takie jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (m.in. benzo(a)piren), metale ciężkie oraz dioksyny i furany. Cząstki te różnią się wielkością, składem i pochodzeniem. PM10 to pyły o średnicy aerodynamicznej do 10 μm , które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc;
- **PM2,5** – cząstki pyłu o średnicy aerodynamicznej do 2,5 μm , które mogą docierać do górnych dróg oddechowych i płuc oraz przenikać przez ściany naczyń krwionośnych. Jak wynika z raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), długotrwałe narażenie na działanie pyłu zawieszonego PM2,5 skutkuje skróceniem średniej długości życia. Szacuje się (2000 r.), że życie przeciętnego mieszkańca Unii Europejskiej jest krótsze z tego powodu o ponad 8 miesięcy. Krótkotrwała ekspozycja na wysokie stężenia pyłu PM2,5 jest równie niebezpieczna, powodując wzrost liczby zgonów z powodu chorób układu oddechowego i krążenia oraz wzrost ryzyka nagłych przypadków wymagających hospitalizacji;
- **POIiŚ** – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko;
- **POP** – Program ochrony powietrza, dokument przygotowany w celu określenia działań zmierzających do przywrócenia odpowiedniej jakości powietrza na terenie, na którym zanotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń;
- **PGN** – Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka;
- **poziom dopuszczalny** – poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany. Poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza;
- **poziom docelowy** – poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie i środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie, za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych;
- **RPO WZ** – Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020;
- **SOM** – Szczeciński Obszar Metropolitalny;
- **SSOM** – Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego;
- **termomodernizacja** – przedsięwzięcie mające na celu zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii cieplnej w danym obiekcie budowlanym. Termomodernizacja obejmuje zmiany zarówno w systemach ogrzewania

i wentylacji, jak i strukturze budynku oraz instalacjach doprowadzających ciepło. Zakres termomodernizacji, podobnie jak jej parametry techniczne i ekonomiczne, określane są poprzez przeprowadzenie audytu energetycznego. Najczęściej przeprowadzane działania to:

- docieplanie ścian zewnętrznych i stropów;
- wymiana okien i drzwi;
- wymiana lub modernizacja systemów grzewczych i wentylacyjnych;

Zakres możliwych zmian jest ograniczony istniejącą bryłą, rozplanowaniem i konstrukcją budynku. Za możliwe i realne uznaje się średnie obniżenie zużycia energii o 35%-40% w stosunku do stanu aktualnego.

- **UE** – Unia Europejska;
- **WIOŚ** – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- **WFOŚiGW** – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie;
- **zielone zamówienia publiczne** – (ang. green public procurement – GPP) proces, w ramach którego instytucje publiczne starają się uzyskać towary, usługi i roboty budowlane, których oddziaływanie na środowisko w trakcie ich cyklu życia jest mniejsze w porównaniu do towarów, usług i robót budowlanych o identycznym przeznaczeniu, jakie zostałyby zamówione w innym przypadku. Są instrumentem dobrowolnym, co oznacza, że poszczególne państwa członkowskie i organy publiczne mogą określić zakres, w jakim je wdrażają. Rozwiązanie to może być stosowane w odniesieniu do zamówień będących zarówno powyżej, jak i poniżej progu stosowania unijnych dyrektyw w sprawie zamówień publicznych¹.

¹ „Krajowy Plan Działań w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych na lata 2013-2016”, Urząd Zamówień Publicznych, Warszawa, 2013.

2. Wstęp

Strategia tematyczna Unii Europejskiej w sprawie środowiska miejskiego, a także inne polityki, strategie oraz inicjatywy podkreślają rolę samorządów lokalnych w aktywnym przeciwdziałaniu globalnym zmianom klimatu. Gospodarka niskoemisyjna to jeden z kluczowych elementów programów Unii Europejskiej w nowej perspektywie finansowej 2014-2020.

Gospodarka niskoemisyjna to gospodarka rozwijająca się w sposób zintegrowany, przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych niskoemisyjnych technologii i praktyk. Wspólnym kierunkiem powinno być wdrażanie wydajnych rozwiązań energetycznych w poszukiwaniu możliwości zmniejszenia zużycia energii i materiałów, zwiększanie wykorzystania energii odnawialnej oraz wprowadzanie proekologicznych innowacji technologicznych.

Gminne dokumenty strategiczne – Plany Gospodarki Niskoemisyjnej przyczyniają się do realizacji działań na rzecz gospodarki niskoemisyjnej i realizacji celów pakietu klimatyczno-energetycznego do roku 2020, czyli tzw. 3x20.

Podstawą formalną opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka jest umowa pomiędzy Stowarzyszeniem Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, a firmą Atmoterm SA, zawarta w dniu 17.11.2014 r., wynikająca z realizacji przez Szczeciński Obszar Metropolitalny opracowania pn. „Zintegrowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego Rozwój Obszaru Funkcjonalnego” obejmujący opracowanie jednego zbiorczego dokumentu oraz 12 dokumentów dla poszczególnych gmin, w tym Gminy Kobylanka. Opracowanie odrębnych dokumentów w odniesieniu do poszczególnych gmin pozwoliło na dokładniejszą analizę stanu aktualnego oraz daje możliwość większej możliwości wdrażania, koordynowania i raportowania dokumentu przez poszczególne gminy.

Przy opracowaniu PGN uwzględniono związane z tematyką dokumenty strategiczne (na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym), polityki, konwencje, przepisy prawne, a także dostępne wytyczne, w tym Szczegółowe zalecenia dotyczące struktury planu gospodarki niskoemisyjnej². Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka został przyjęty uchwałą Rady Gminy Kobylanka Nr XII/75/15 z dnia 24 września 2015 r. (zmienioną uchwałami Rady Gminy Kobylanka – Nr XXIII/157/16 z dnia 26 sierpnia 2016 r. i Nr XXIX/191/17 z dnia 28 lutego 2017 r.).

Mając na uwadze zmienność warunków otoczenia, a także fakt, iż każde z podejmowanych działań niesie ze sobą określone rezultaty i doświadczenia, dokument PGN powinien być systematycznie aktualizowany. Stąd też wykazywane działania mają charakter kierunkowy i powinny zostać korygowane wraz ze zmianami w postępie technicznym, czy możliwościami finansowymi.

W związku z powyższym na podstawie umowy Nr 14/09/SSOM/2018 z dnia 17.09.2018 r. Gmina Kobylanka przystąpiła do aktualizacji PGN.

² NFOŚiGW: Załącznik nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/POIiŚ/9.3/2013 "Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej - plany gospodarki niskoemisyjnej".

3. Streszczenie

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka jest dokumentem, który został opracowany, aby m.in. przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020³, tj.:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- zwiększenia udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych;
- redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej,

a także do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu. PGN w efekcie przyczyni się do poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców Gminy Kobylanka.

Celem PGN jest określenie, na podstawie analizy aktualnego stanu w zakresie zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych na obszarze Gminy Kobylanka, działań zmierzających do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, redukcji zużycia energii, zwiększenia wykorzystania źródeł odnawialnych oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych wraz z ekonomiczno-ekologiczną oceną ich efektywności.

W dokumencie ujęto również analizę uwarunkowań wynikających z przepisów prawa na poziomie globalnym, unijnym, krajowym i lokalnym. Oceniono, że realizacja niniejszego dokumentu wspierać będzie zapisy zawarte w innych dokumentach, w tym realizację celów rozwojowych określonych w Strategii Rozwoju SOM 2020 oraz Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych SOM⁴.

PGN odnosi się do Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020 oraz do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. Dokument jest spójny z Umową Partnerstwa, która jest strategią podziału funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych (spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Instrumentem jej realizacji są krajowe i regionalne programy operacyjne. Wśród ustalonych celów tematycznych do wsparcia znajduje się m. in. cel tematyczny (CT4) Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.

W analizie stanu aktualnego scharakteryzowano obszar gminy, dokonano oceny stanu środowiska, jej energochłonności i emisyjności, analizy stanu i potencjału technicznego ograniczenia zużycia energii i redukcji emisji oraz zidentyfikowano najważniejsze obszary problemowe występujące w Gminie Kobylanka.

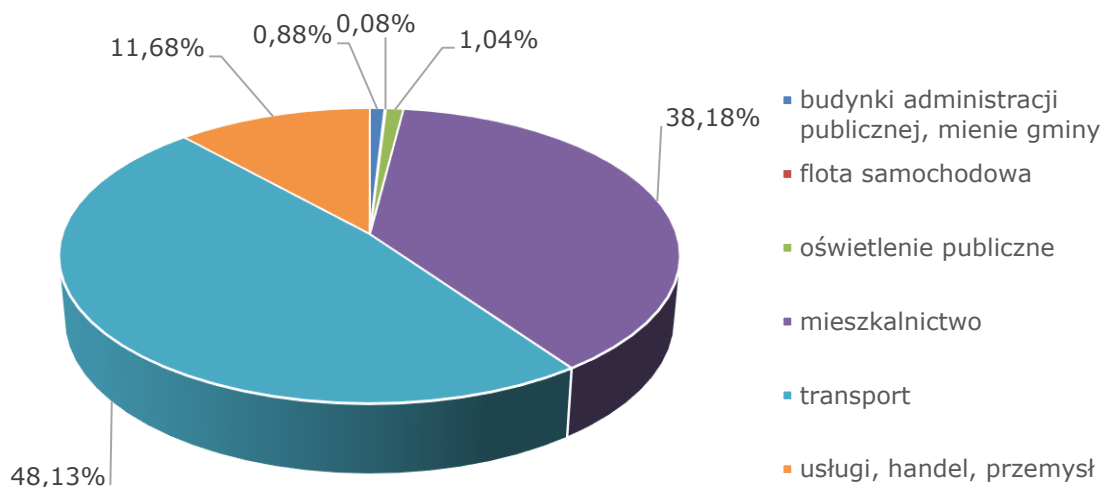
Rokiem bazowym dla dokumentu PGN dla Gminy Kobylanka jest rok 2013. W 2018 r. w trakcie realizacji niniejszego opracowania, z uwagi na otrzymanie nowych, zaktualizowanych i uzupełnionych danych, zaktualizowano wyniki inwentaryzacji emisji dla roku bazowego. Obliczono również wyniki inwentaryzacji dla roku kontrolnego 2017.

Wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla dla roku bazowego 2013 (BEI) dla Gminy Kobylanka pokazały, iż całkowita emisja dwutlenku węgla

³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

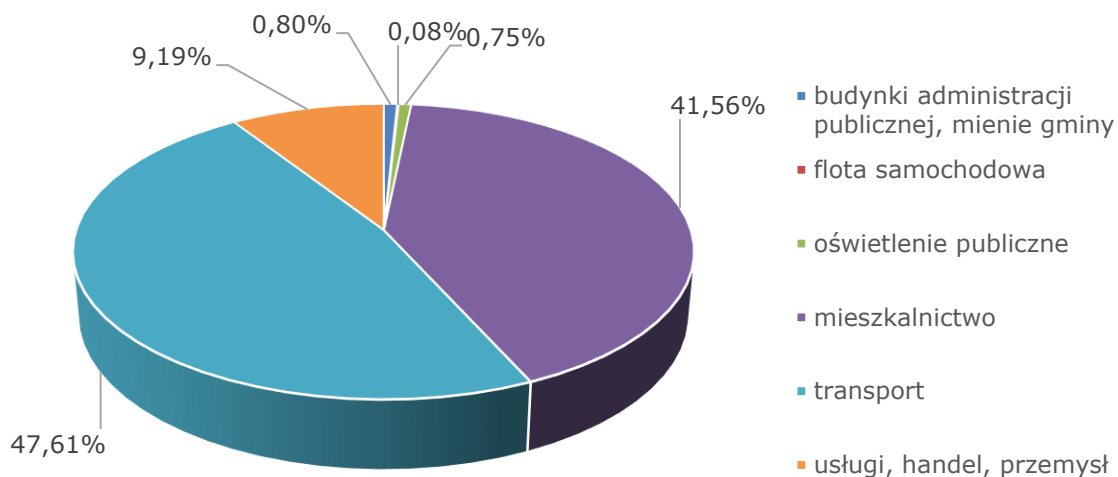
⁴ Strategia ZIT SOM jest kluczowym dokumentem wyznaczającym ramy programowania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej 2014-2020 i ma na celu zapewnienie spójności i efektywności realizacji działań rozwojowych w szcześcińskim obszarze funkcjonalnym poprzez identyfikację istniejących powiązań, potencjałów i barier oraz wskazanych specjalizacji rozwojowych, a następnie wyznaczenie wspólnie uzgodnionych przez wszystkie JST kierunków rozwoju.

z obszaru gminy wyniosła 32 610,4 Mg. Największy udział w emisji dwutlenku węgla na terenie Gminy Kobylanka pochodził z sektora transportu – 48,13%, następnie z sektora mieszkalnictwa – 38,18% i usług, handlu, przemysłu – 11,68%.

Rysunek 1. Emisja CO₂ na terenie Gminy Kobylanka w 2013 roku.

W 2017 roku emisja CO₂ (MEI) wzrosła do 35 963,2 Mg. Największy udział w emisji dwutlenku węgla w roku kontrolnym na terenie Gminy Kobylanka pochodził z sektora transportu – 47,61%, następnie z sektora mieszkalnictwa – 41,56% oraz usług, handlu, przemysłu – 9,19 %.

Rysunek 2. Emisja CO₂ na terenie Gminy Kobylanka w 2017 roku.

Na podstawie powyższych analiz określono wizję na przyszłość, cele strategiczne i szczegółowe oraz kierunki działań dla Gminy Kobylanka, które w ramach PGN zaleca się realizować, aby obniżyć energochłonność wszystkich sektorów, a tym samym obniżyć emisję dwutlenku węgla jak i również zapewnić wzrost wykorzystania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii. W szczególności, kierunki działań powinny skupiać się na stworzeniu zachęt dla mieszkańców, które zatrzymywałyby ich w gminie. Ich elementami może być zrównoważony rozwój komunikacji publicznej

i rowerowej, które ograniczą uciążliwy w środowisku miejskim hałas i zanieczyszczenia powietrza i będą konsekwencją racjonalnej polityki parkingowej i ograniczeń komunikacji indywidualnej. Ważne jest tworzenie atrakcyjnych przestrzeni o wysokiej jakości w centrum gminy adresowanych do wszystkich grup wiekowych np. przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowych, kulturalnych, rozrywkowych, zachowywanie i wykorzystywanie w celach sportowo-rekreacyjnych terenów zielonych oraz akwenów wodnych. W celu obniżania stopnia zanieczyszczeń i podnoszenia jakości środowiska w gminie należy kontynuować i rozwijać strukturę Systemu Zieleni Miejskiej wraz z ochroną terenów zieleni urządzonej i naturalnej. Adaptacja gminy do zmian klimatycznych polegająca na minimalizowaniu lub przeciwdziałaniu efektom: wysp ciepła, miejskich podtopień i deficytu wody, również stanowi elementy gospodarki niskoemisyjnej. W celu wypracowania racjonalnej gospodarki energią i wodą oraz w celach upowszechniania szacunku do energii i wody rekomenduje się wykreowanie polityki prosumenckiej. Skutecznie tworzą ją programy dotacji celowych oraz różne formy zachęt ekonomicznych. Do grupy takich działań ograniczających energochłonność można zaliczyć: opracowanie i wdrażanie słonecznej mapy gminy z możliwością zastosowania mikroinstalacji OZE, zapewnienie w gminie dużej i małej retencji wód deszczowych poprzez ich wtórne wykorzystanie do celów sanitarnych lub gospodarczych, zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód, przy jednoczesnym wzbogacaniu przestrzeni zamieszkania. Wskazany jest tutaj czynny udział gminy polegający na realizacji projektów demonstracyjnych, modelowych z tego zakresu, zwłaszcza w obszarach istotnych dla gminy, np. tam gdzie może mieć to dodaną wartość rewitalizacji.

Zdefiniowano następujące cele dla Gminy Kobylanka w kontekście gospodarki niskoemisyjnej:

- redukcja emisji CO₂ o 1,27% do roku 2020 r., w stosunku do roku bazowego 2013;
- redukcja do 2020 r. zużycia energii finalnej o 1,06%, w stosunku do roku bazowego 2013;
- zwiększenie udziału wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o 0,14% do roku 2020, w stosunku do roku bazowego 2013;
- redukcja zanieczyszczeń do powietrza zgodnie z zapisami POP dla strefy zachodniopomorskiej.

Dodatkowo należy skupić się na:

- ograniczeniu energochłonności budynków użyteczności publicznej oraz mieszkalnych, w szczególności poprzez termomodernizację budynków, których zły stan wymaga podjęcia takich działań oraz modernizację systemów oświetleniowych;
- redukcji emisji z indywidualnych systemów grzewczych poprzez, w zależności od istniejących warunków, likwidację lub wymianę starych kotłów;
- ograniczeniu emisji z transportu indywidualnego;
- wprowadzaniu technologii w zakładach przemysłowych ograniczających emisję substancji zanieczyszczających powietrze;
- organizację kampanii/akcji społecznych promujących gospodarkę niskoemisyjną.

Skuteczność wskazanych elementów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej polega na ich konsekwentnej implementacji do dokumentów strategicznych, programowych

i planistycznych na poziomie Gminy Kobylanka. Podjęte postulaty winny znaleźć odzwierciedlenie i rozwinięcie w polityce przestrzennej gminy.

W ramach PGN przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy, w którym przedstawiono m.in. konkretne działania, jednostki odpowiedzialne za ich realizację, szacowane efekty ekologiczne i energetyczne, szacunkowe koszty. Główne działania podejmowane w celu ograniczenia energochłonności, emisji dwutlenku węgla oraz zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza polegają na m.in.: termomodernizacji budynków, wymianie źródeł ciepła na bardziej przyjazne środowisku, modernizacji oświetlenia ulicznego, ciągów komunikacyjnych, sieci przesyłowych, budowie nowych ścieżek rowerowych i ciągów pieszych, rozwoju zrównoważonego transportu.

Łączny koszt planowanych działań wynosi łącznie 68 881,4 tys. zł.

Opisano również aspekty organizacyjne i finansowe ze wskazaniem możliwych źródeł finansowania inwestycji zamieszczonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym. Dodatkowo dokument zawiera wytyczne do prowadzenia edukacji ekologicznej, możliwe do zastosowania na terenie Gminy Kobylanka rozwiązania, techniki i technologie, które mają przyczynić się do realizacji celów dokumentu PGN. Ponadto przedstawiono możliwy sposób monitorowania i raportowania stopnia realizacji niniejszego dokumentu.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej został opracowany wraz z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania dokumentu na środowisko tj. opracowaniem integralnej części niniejszego dokumentu jakim jest Prognoza oddziaływania na środowisko, zasięgnięciu opinii Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie, Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego w Szczecinie. Zapewniono również możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu dokumentu – konsultacje społeczne, organizacja spotkania konsultacyjnego, podczas których mieszkańcy i wszyscy zainteresowani mogli zgłosić swoje uwagi, opinie i zastrzeżenia do niniejszego dokumentu.

Interesariuszami dokumentu są:

- JST, ich związki i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne JST;
- instytucje oświatowe i opiekuńcze, zakłady opieki zdrowotnej;
- dostawcy energii, przedsiębiorstwa energetyczne;
- przedsiębiorcy;
- spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i administratorzy budynków mieszkalnych;
- osoby fizyczne;
- i inni.

4. Podstawa opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej

4.1. Przepisy prawa

Programy zajmujące się tematyką niskiej emisji, a w tym poprawy jakości powietrza są regulowane poprzez szereg przepisów prawnych. Określają one zakres, odpowiedzialność za realizację oraz sposób uchwalania projektów. W polskim ustawodawstwie zarządzanie projektami dotyczącymi powietrza odbywa się w oparciu o następujące przepisy prawne:

1. Ustawy:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018 poz. 2081);
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r., poz. 755 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2018 r., poz. 1202 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. poz. 831 oraz z 2018 r. poz. 650);
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. z 2018 r., poz. 966);
- Ustawa z dnia 14 września 2012 r. o obowiązkach w zakresie informowania o zużyciu energii przez produkty wykorzystujące energię (Dz. U. z 2016 r., poz. 1790);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r., poz. 995 z późn. zm.).

2. Rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. poz. 1031);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. poz. 1028);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. poz. 914);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. poz. 1120);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. poz. 1119).

3. Dyrektywy:

- Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (CAFE) (Dz. Urz. UE L. 152 z 11.06.2008, str. 1);
- Dyrektywa 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str. 3, z późn. zm.).

4. Inne dokumenty:

- Wskazówki dla wojewódzkich inwentaryzacji emisji na potrzeby ocen bieżących i programów ochrony powietrza, Krajowe Centrum

Inwentaryzacji Emisji w Instytucie Ochrony Środowiska, ATMOTERM S.A., Warszawa 2003;

- Aktualizacja zasad sporządzania naprawczych programów ochrony powietrza w strefach, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2008;
- Wskazówki metodyczne dotyczące modelowania matematycznego w systemie zarządzania jakością powietrza, Ministerstwo Środowiska i Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Warszawa 2003;
- Wytyczne Ministerstwa Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dotyczące sposobów obliczania emisji pochodzących z procesu energetycznego spalania paliw w różnych typach urządzeń (materiały informacyjno-instruktażowe pt. „Wskaźniki emisji substancji zanieczyszczających wprowadzanych do powietrza z procesów energetycznego spalania paliw”, 1996);
- Plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP – „How to develop a Sustainable Energy Action Plan – Guidebook”);
- Szczegółowe zalecenia dotyczące struktury planu gospodarki niskoemisyjnej, Załącznik nr 9 do Regulaminu Konkursu nr 2/POIiŚ/ 9.3/2013;
- Lista sprawdzająca Beneficjenta zawartości Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) pod kątem zgodności z wymaganiami konkursu 2/POIiŚ/9.3/2013.

4.2. Analiza dokumentów strategicznych

Poniżej wymienione zostały dokumenty strategiczne na szczeblu międzynarodowym, krajowym, a także wojewódzkim. Poddane zostały analizie w celu zapewnienia spójności w zakresie formułowanych celów strategicznych, szczegółowych, a także działań przyczyniających się do ich osiągnięcia.

4.2.1. Analiza dokumentów strategicznych na szczeblu międzynarodowym

Celem analizy jest przedstawienie podstawowych dokumentów strategicznych globalnych, regionalnych oraz Unii Europejskiej związanych z zakresem PGN. Punktem wyjścia do analizy dokumentów strategicznych są przyjęte ustalenia na poziomie globalnym, które w odniesieniu do poszczególnych dokumentów przedstawione są niżej.

1. Dokumenty na poziomie globalnym:

- Dokument końcowy Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zrównoważonego rozwoju Rio+20⁵ pn. Przyszłość jaką chcemy mieć;
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu⁶;
- Protokół z Kioto⁷ do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu;

⁵

https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultstronaopisowa/5993/1/1/przyszlosc_jakiej_chcemy_pl.pdf

⁶ Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19960530238>

⁷ https://www.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/srodowisko/Protokol_z_Kioto_do_Ramowej_Konwencji_Narodow_Zjednoczonych_w_sprawie_zmian_klimatu.pdf

- Konwencja o różnorodności biologicznej⁸;
 - Europejska Konwencja Krajobrazowa⁹;
 - Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości (LRTAP)¹⁰, z jej protokołami dodatkowymi.
2. Dokumenty na poziomie unijnym:
- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (KOM(2010)2020 wersja ostateczna)¹¹, wraz z dokumentami powiązаныmi, w tym Projekt przewodni: Europa efektywnie korzystająca z zasobów;
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie Europy efektywnie korzystającej z zasobów (2011/2068(INI))¹² i związany z nią Plan działań na rzecz zasobooszczędnej Europy zawarty w komunikacie Komisji" (COM(2011)0571)¹³;
 - Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie planu działania prowadzącego do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r. (2011/2095(INI))¹⁴ i związana z nią Mapa drogowa do niskoemisyjnej gospodarki do 2050 r. przedstawiona w Komunikacie Komisji Europejskiej (COM(2011)0112)¹⁵;
 - Strategia UE adaptacji do zmiany klimatu (COM(2013)216 wersja ostateczna)¹⁶;
 - VII ogólny, unijny program działań w zakresie środowiska do 2020 r. Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety (7 EAP)¹⁷;
 - Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny – unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. (KOM(2011)244 wersja ostateczna)¹⁸;
 - Zrównoważona Europa dla lepszego świata: Strategia zrównoważonego rozwoju UE (KOM(2001)264 wersja ostateczna)¹⁹;
 - Horyzont 2020 – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (KOM(2011)808 wersja ostateczna)²⁰.

Konferencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zrównoważonego rozwoju Rio+20 przyjęła **dokument końcowy pn. Przyszłość jaką chcemy mieć**. Dokument ten zawiera deklaracje krajów uczestniczących w Konferencji do:

- kontynuowania procesu realizacji celów zrównoważonego rozwoju, zapoczątkowanych na poprzednich konferencjach, wykorzystania koncepcji zielonej gospodarki jako narzędzia do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju,

⁸ Konwencja o różnorodności biologicznej <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20021841532>

⁹ Europejska Konwencja Krajobrazowa <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20060140098>

¹⁰ Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19850600311>

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1395649624365&uri=CELEX:52010DC2020>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0571&qid=1543348618719&from=EN>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0021&from=PL>

¹⁴ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0086+0+DOC+XML+V0//PL>

¹⁵ [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2011\)0112_/com_com\(2011\)0112_pl.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2011)0112_/com_com(2011)0112_pl.pdf)

¹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1395730101764&uri=CELEX:52013DC0216>

¹⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:32013D1386>

¹⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1395735508994&uri=CELEX:52011DC0244>

¹⁹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1397033290596&uri=CELEX:52001DC0264>

²⁰ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2011/PL/1-2011-808-PL-F1-1.Pdf>

uwzględniając ważność przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do tych zmian;

- opracowania strategii finansowania zrównoważonego rozwoju;
- ustanowienia struktur służących sprostaniu wyzwaniom zrównoważonej konsumpcji i produkcji, stosowania zasady równości płci, zaakcentowania potrzeby zaangażowania się społeczeństwa obywatelskiego, włączenia nauki w politykę oraz uwzględniania wagi dobrowolnych zobowiązań w obszarze zrównoważonego rozwoju.

Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu

W ramach Konwencji, wszystkie jej strony, m.in. Polska i Wspólnota Europejska (obecnie Unia Europejska), zobowiązują się, biorąc pod uwagę swe wspólne lecz zróżnicowane zasady odpowiedzialności oraz swe specyficzne priorytety rozwoju narodowego i regionalnego, cele i okoliczności, do realizacji głównego celu konwencji, którym jest doprowadzenie, zgodnie z postanowieniami konwencji, do ustabilizowania koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegłby niebezpiecznej, antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Dla uniknięcia zagrożenia produkcji żywności i dla umożliwienia zrównoważonego rozwoju ekonomicznego, poziom taki powinien być osiągnięty w okresie wystarczającym do naturalnej adaptacji ekosystemów do zmian klimatu.

Do Konwencji przyjęty został tzw. **Protokół z Kioto**, w którym strony Protokołu zobowiązały się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych do 2012 r. o wynegocjowane wielkości, nie mniej niż 5% w stosunku do roku bazowego 1990 (UE o 8%, Polska o 6% w stosunku do 1989 r.).

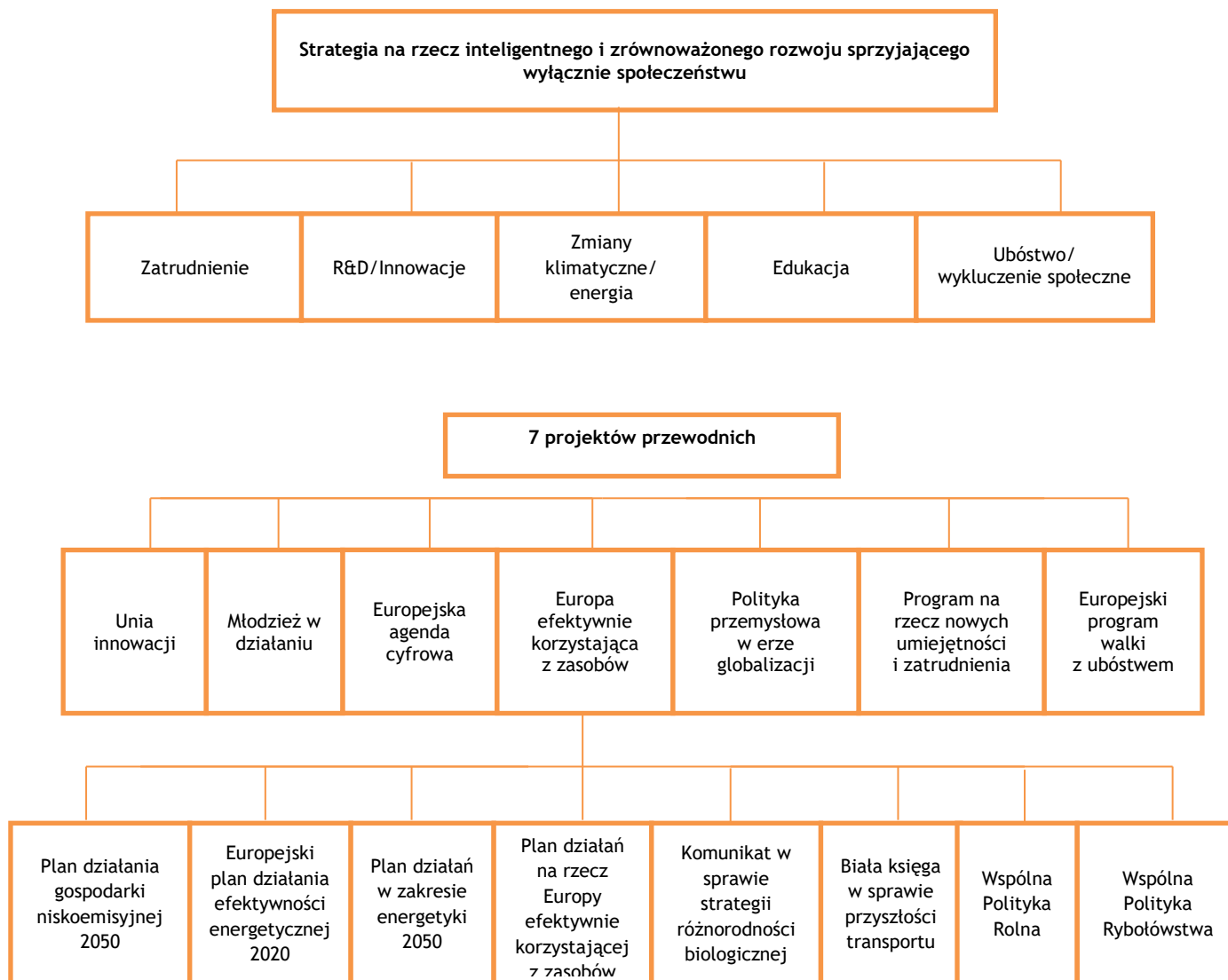
Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości (LRTAP)

Strony Konwencji postanawiają chronić człowieka i jego środowisko przed zanieczyszczeniem powietrza oraz dążyć do ograniczenia i tak dalece, jak to jest możliwe, do stopniowego zmniejszania i zapobiegania zanieczyszczeniu powietrza, włączając w to transgraniczne zanieczyszczenie powietrza na dalekie odległości. Służyć temu mają ustalone zasady wymiany informacji, konsultacji, prowadzenia badań i monitoringu. Ponadto zobowiązują się rozwijać politykę i strategię, które będą służyć jako środki do zwalczania emisji zanieczyszczeń powietrza, biorąc pod uwagę podjęte już wysiłki w skali krajowej i międzynarodowej. Priorytetami konwencji do 2020 r. są: ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza z punktu widzenia wpływu na zdrowie (szczególnie w zakres pyłów PM_{2,5}), zwiększenia znaczenia monitoringu przy ocenie wywiązywania się państw z przyjętych zobowiązań w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń i poprawy jakości powietrza oraz zwiększenie znaczenia ocen zintegrowanych z punktu widzenia wpływu na ekosystemy. Do konwencji podpisano szereg protokołów:

- Protokół w sprawie długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie;
- Protokół dotyczący ograniczenia emisji siarki lub jej przepływów transgranicznych;
- Protokół dotyczący kontroli emisji tlenków azotu lub ich transgranicznego przemieszczania;
- Protokół w sprawie dalszego ograniczania emisji siarki;
- Protokół dotyczący metali ciężkich;
- Protokół w sprawie przeciwdziałania zakwaszaniu, eutrofizacji i ozonowi przyziemnemu (tzw. Protokół z Göteborga).

Podstawowe dokumenty strategiczne Unii Europejskiej

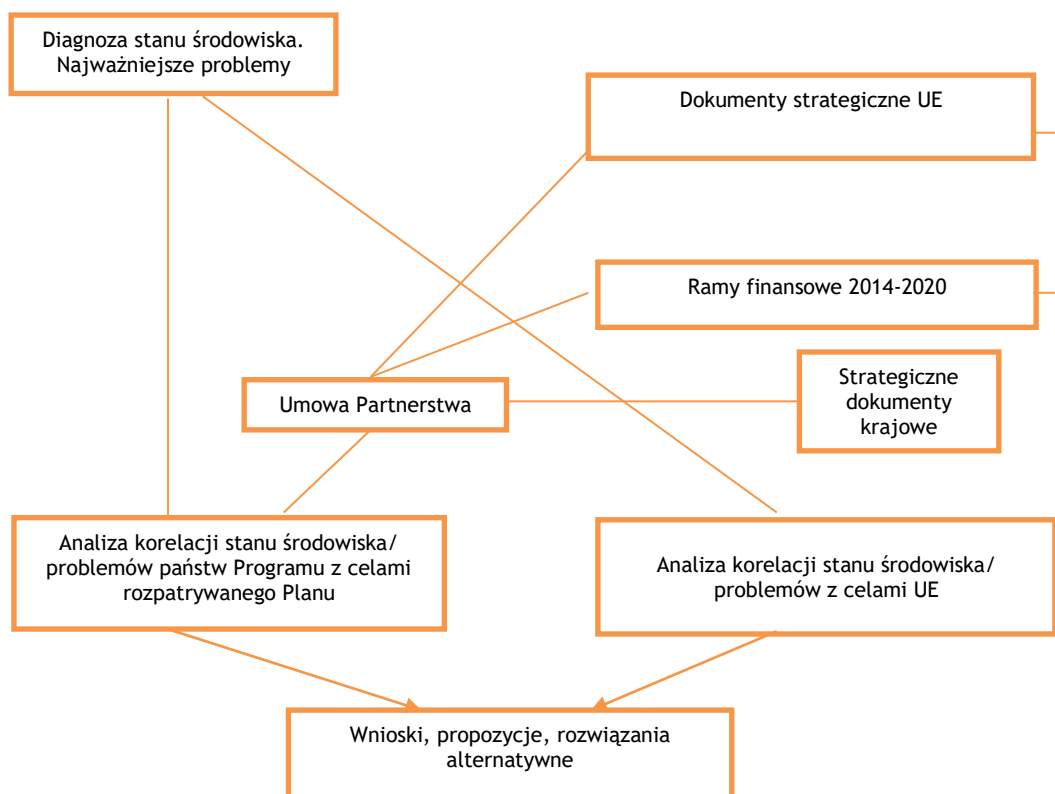
Powiązanie podstawowych dokumentów strategicznych UE przedstawiono na poniższym schemacie.

Rysunek 3. Powiązanie strategii Europa 2020 z innymi dokumentami.²¹

Analizę podstawowych dokumentów UE odnoszących się do zagadnień objętych PGN przeprowadzono głównie z punktu widzenia potrzeb Prognozy oddziaływania na środowisko. Przeprowadzono ją według niżej zamieszczonego schematu.

²¹ EEA, Environment and human health 2012 za Rappolder, 2012.

Rysunek 4. Schemat analiz problemów badawczych.²²

Wybrane, z punktu widzenia PGN, dokumenty strategiczne UE przedstawione zostały niżej.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (KOM(2010)2020 wersja ostateczna)

Strategia obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej, korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Wśród celów nadrzędnych Strategii jest osiągnięcie celów „3x20%” (ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20%, a jeżeli warunki na to pozwolą 30%, uzyskanie 20% udziału odnawialnych źródeł energii, uzyskanie 20% oszczędności energii do 2020r. w stosunku do 1990 r.).

Jednym z siedmiu najważniejszych projektów wiodących jest **Projekt przewodni: Europa efektywnie korzystająca z zasobów**. Celem projektu jest wsparcie zmian w kierunku niskoemisyjnej i efektywniej korzystającej z zasobów gospodarki, uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i energii, ograniczenia emisji CO₂, zwiększenia konkurencyjności i zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego.

Państwa członkowskie mają w zakresie tego projektu:

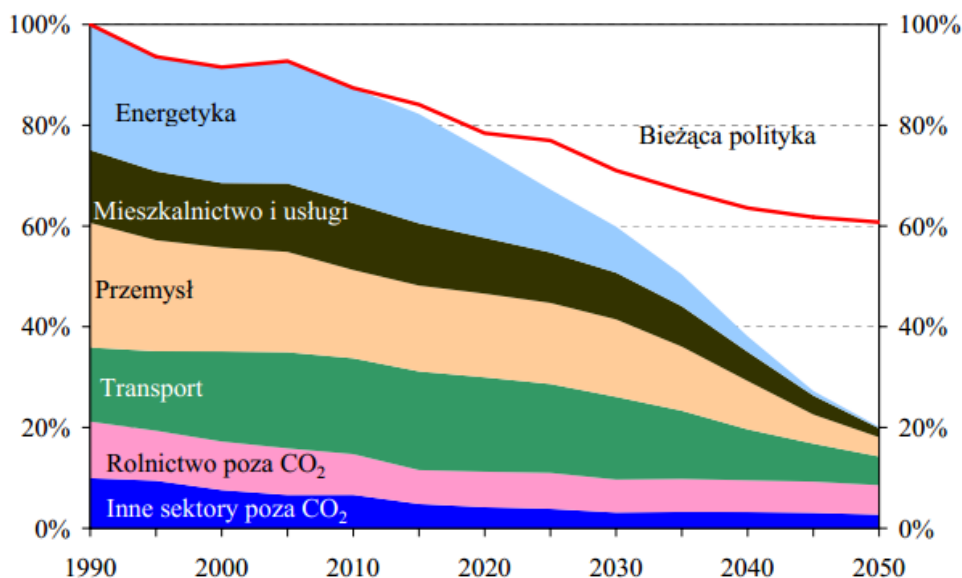
- stopniowo wycofywać dotacje szkodliwe dla środowiska, stosując wyjątki jedynie w przypadku osób w trudnej sytuacji społecznej;

²² Opracowanie własne.

- stosować instrumenty rynkowe, takie jak zachęty fiskalne i zamówienia publiczne, w celu zmiany metod produkcji i konsumpcji;
- stworzyć inteligentne, zmodernizowane i w pełni wzajemnie połączone infrastruktury transportowe i energetyczne oraz korzystać w pełni z potencjału technologii ICT;
- zapewnić skoordynowaną realizację projektów infrastrukturalnych w ramach sieci bazowej UE, które będą miały ogromne znaczenie dla efektywności całego systemu transportowego UE;
- skierować uwagę na transport w miastach, które są źródłem dużego zagęszczenia ruchu i emisji zanieczyszczeń;
- wykorzystywać przepisy, normy w zakresie efektywności energetycznej budynków i instrumenty rynkowe takie jak podatki, dotacje i zamówienia publiczne w celu ograniczenia zużycia energii i zasobów, a także stosować fundusze strukturalne na potrzeby inwestycji w efektywność energetyczną w budynkach użyteczności publicznej i bardziej skutecznego recyklingu;
- propagować instrumenty służące oszczędzaniu energii, które mogłyby podnieść efektywność sektorów energochłonnych.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie Europy efektywnie korzystającej z zasobów (2011/2068(INI)) wzywa do realizacji działań w zakresie efektywności zasobowej Europy, zgodnie z ustaleniami Strategii Europa 2020, oraz jej projektu wiodącego (przedstawionego wyżej), jak również opracowanego na tej podstawie **Planu działań na rzecz zasobooszczędnej Europy** zawartego w komunikacie Komisji (COM(2011)0571).

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie planu działania prowadzącego do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r. (2011/2095(INI)) wzywa do realizacji działań na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określonych w Strategii Europa 2020, jak również w Mapie drogowej do niskoemisyjnej gospodarki do 2050 r. przedstawionej w Komunikacie Komisji Europejskiej (COM(2011)0112), zgodnie z przyjętymi przez Radę Europejską celami redukcji emisji gazów cieplarnianych o 80 do 95% do 2050 r. w stosunku do 1990 r. Przewidywane redukcje emisji gazów cieplarnianych w poszczególnych sektorach przedstawione są na niżej zamieszczonym wykresie.

Rysunek 5. Redukcje emisji gazów cieplarnianych w poszczególnych sektorach.²³

Strategia UE adaptacji do zmiany klimatu (COM(2013)216 wersja ostateczna)

Strategia określa działania w celu poprawy odporności Europy na zmiany klimatu. Zwiększenie gotowości i zdolności do reagowania na skutki zmian klimatu na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym, opracowanie spójnego podejścia i poprawa koordynacji działań.

VII Ogólny unijny program działań w zakresie środowiska do 2020 r. – „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety.” (7 EAP). Celami priorytetowymi Programu są:

- ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii Europejskiej;
- przekształcenie UE w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną;
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu;
- maksymalizacja korzyści płynących z prawodawstwa UE w zakresie środowiska poprzez lepsze wdrażanie tego prawodawstwa;
- doskonalenie bazy wiedzy i bazy dowodowej unijnej polityki w zakresie środowiska;
- zabezpieczenie inwestycji na rzecz polityki w zakresie środowiska i klimatu oraz podjęcie kwestii ekologicznych efektów zewnętrznych;
- lepsze uwzględnianie problematyki środowiska i większa spójność polityki;
- wspieranie zrównoważonego charakteru miast UE;
- zwiększenie efektywności Unii w podejmowaniu międzynarodowych wyzwań związanych ze środowiskiem i klimatem.

Zrównoważona Europa dla lepszego świata: Strategia zrównoważonego rozwoju UE (KOM(2001)264 wersja ostateczna)

²³ [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2011\)0112_/com_com\(2011\)0112_pl.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2011)0112_/com_com(2011)0112_pl.pdf)

Strategia ta przyjęta została w 2001 r. i aktualizowana była w 2005 r. Wiele dokumentów strategicznych UE aktualizowało i uściślało jej kierunki działań od czasu jej opracowania, jednak warto przytoczyć jej cele długoterminowe:

- działania przekrojowe obejmujące wiele polityk;
- ograniczenie zmian klimatycznych oraz wzrostu zużycia czystej energii;
- uwzględnienie zagrożeń dla zdrowia publicznego;
- bardziej odpowiedzialne zarządzanie zasobami przyrodniczymi;
- usprawnienie systemu transportowego i zagospodarowania przestrzennego.

Horyzont 2020 – program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (KOM(2011)808 wersja ostateczna)

Nadrzędnym celem programu jest zrównoważony wzrost. Program skupia się na następujących wyzwaniach:

- zdrowie, zmiany demograficzne i dobrostan;
- bezpieczeństwo żywnościowe, zrównoważone rolnictwo, badania morskie i gospodarka ekologiczna;
- bezpieczna, ekologiczna i efektywna energia;
- inteligentny, ekologiczny i zintegrowany transport;
- działania w dziedzinie klimatu, efektywna gospodarka zasobami i surowcami;
- integracyjne, innowacyjne i bezpieczne społeczeństwa.

Podsumowanie

Z analizy podstawowych dokumentów na szczeblu międzynarodowym i UE związanych z PGN można wyprowadzić następujące wnioski:

- stwierdza się, że PGN wspiera realizację celów zawartych w analizowanych dokumentach zarówno w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, jak też i w zakresie celów dodatkowych np. w zakresie ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza i poprawy jego jakości;
- nie zidentyfikowano sprzeczności celów PGN z celami dokumentów międzynarodowych oraz UE.

4.2.2. Analiza dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym

Celem analizy jest określenie zgodności Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka, z podstawowymi dokumentami strategicznymi Państwa:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności²⁴;
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) – Strategia Rozwoju Kraju 2020²⁵;
- Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa²⁶;

²⁴ <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20130000121/O/M20130121.pdf>

²⁵ <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20120000882/O/M20120882.pdf>

²⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/partnership-agreement-poland-may2014_pl.pdf

- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, perspektywa do 2020 r. (BEiŚ)²⁷;
- Polityka Energetyczną Polski do 2030 r.²⁸;
- Krajowy plan działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2017 (Czwarty)²⁹;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)³⁰;
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 r.)³¹;
- Krajowa Polityka Miejska 2023³².

Na niżej przedstawionym schemacie przedstawiono powiązanie tych dokumentów ze strategicznymi dokumentami UE.

Rysunek 6. Powiązanie dokumentów strategicznych Polski i UE.³³

Przeanalizowane, podstawowe dokumenty strategiczne Polski wraz z ich najważniejszymi celami i kierunkami, związanymi z PGN przedstawiono poniżej.

Długookresowa Strategia Rozwoju kraju, Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności

Wśród celów Strategia wymienia m.in.: wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, wzrost wydajności i konkurencyjności

²⁷ <http://www.monitorpolski.gov.pl/MP/2014/469/1>

²⁸ <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP20100020011/O/M20100011.pdf>

²⁹ <https://www.gov.pl/web/energia/krajowy-plan-dzialan-dotyczacy-efektywnosci-energetycznej>

³⁰ http://www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b84123f642e81.pdf

³¹ https://www.gov.pl/documents/905843/1047987/Strategia_Rozwoju_Transportu_do_2020_roku.pdf/ea_d3114a-aac7-3cdd-c71d-7f88267ce596

³² https://www.miir.gov.pl/media/11579/Krajowa_Polityka_Miejska_2023.pdf

³³ Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa, MIR 21.05.2014r.

gospodarki, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego i wzrost społecznego kapitału rozwoju. Wśród wskaźników Strategia wymienia m.in.: energochłonność gospodarki, udział energii ze źródeł odnawialnych w finalnym zużyciu energii, emisję CO₂, wskaźnik czystości wód, wskaźnik odpadów nieretoryngowanych, indeks liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego (FBI).

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) – Strategia Rozwoju Kraju 2020

Cele rozwojowe obejmują m. in.: przejście od administracji do zarządzania rozwojem, wzmocnienie stabilności makroekonomicznej, wzrost wydajności gospodarki, zwiększenie innowacyjności gospodarki, bezpieczeństwo energetyczne i środowisko, racjonalne gospodarowanie zasobami, poprawa efektywności energetycznej, zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii, poprawa stanu środowiska, adaptację do zmian klimatu, zwiększenie efektywności transportu, wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integrację przestrzenną dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych. Wybrane wskaźniki szczegółowe odnoszą się do poszczególnych celów, a w tym do: efektywności energetycznej, udziału energii ze źródeł odnawialnych, emisji gazów cieplarnianych, ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, wskaźnika czystości wód.

Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 – Umowa Partnerstwa

UP jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych (spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Instrumentem jej realizacji są krajowe i regionalne programy operacyjne. Wśród ustalonych celów tematycznych do wsparcia znajdują się m. in. następujące cele tematyczne: (CT4) Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach³⁴, (CT5) Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, (CT6) Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami, (CT7) Promowanie zrównoważonego transportu. Warto zwrócić uwagę na zalecenia dotyczące zrównoważonego rozwoju w zakresie zasad realizacji zadań horyzontalnych obejmujących: zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów, postrzegania odpadów jako źródła zasobów, maksymalizacji oszczędności zużycia zasobów (w tym wody i energii), ograniczenia emisji zanieczyszczeń (w tym do powietrza), zwiększenia efektywności energetycznej (w tym budownictwa), niskoemisyjnego transportu.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, perspektywa do 2020 r.

Stanowi jedną z dziewięciu podstawowych strategii zintegrowanych, łącząc zagadnienia rozwoju energetyki i środowiska. Celem głównym Strategii jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną energetycznie gospodarkę. Cele szczegółowe zawierają: zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia

³⁴ Trzeba dodać, że zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, (Dz. U. UE 2013 L 347/320) państwa członkowskie powinny wspierać realizację celów klimatycznych przeznaczając na nie przynajmniej 20% budżetu UE.

w energię, poprawę stanu środowiska. Strategia określa kierunki działań obejmujące poprawę m. in. następujących wskaźników: zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności, efektywności energetycznej, udział energii ze źródeł odnawialnych, poprawy jakości wód, odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków, poziom recyklingu i ponownego użycia niektórych odpadów, stopnia redukcji odpadów komunalnych, technologii środowiskowych.

Polityka Energetyczna Polski do 2030 r.

Ze względu na fakt, iż od przyjęcia Polityki w 2009 r. zaszły poważne zmiany w polityce UE oraz w międzyczasie przyjęta została Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko oraz podjęto pracę nad przygotowaniem nowej polityki energetycznej, dokumentu tego nie analizowano.

Krajowy plan działań dotyczący efektywności energetycznej dla Polski 2017 (Czwarty)

Niniejszy Krajowy plan działań jest czwartym krajowym planem, który stanowi kontynuację działań podjętych zgodnie z dyrektywą 2006/32/WE oraz dodatkowych środków z dziedziny polityki wprowadzonych w wyniku implementacji dyrektywy 2012/27/UE.

Określa on krajowy cel w zakresie oszczędności gospodarowania energią: ograniczenie zużycia energii pierwotnej w latach 2010-2010 – 158 168 GWh.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)

Celem głównym dokumentu jest: zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Cele szczegółowe to: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska, skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich, rozwój transportu w warunkach zmian klimatu, zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu, stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu, kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 r.)

Cele strategiczne: stworzenie zintegrowanego systemu transportowego i warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych.

Cele szczegółowe: stworzenie nowoczesnej, spójnej infrastruktury transportowej, poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym, bezpieczeństwo i niezawodność, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko, zbudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych.

Krajowa Polityka Miejska 2023

Jest dokumentem określającym planowane działania administracji rządowej dotyczące polityki miejskiej, uwzględniającym cele i kierunki określone w średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz krajowej strategii rozwoju regionalnego. Służy ona celowemu, ukierunkowanemu terytorialnie działaniu państwa na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz wykorzystaniu ich potencjałów w procesach rozwoju kraju.

Strategicznym celem polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Cel ten wynika z obranej wizji rozwoju polskich miast i dotyczy wszystkich miast, niezależnie od ich wielkości czy położenia. Wskazuje na wagę i rolę miast w systemie współczesnej gospodarki – w generowaniu rozwoju

gospodarczego i tworzeniu miejsc pracy. Rozwój gospodarczy nie może jednak być prowadzony kosztem przyszłych pokoleń, co podkreśla przymiotnik „zrównoważony”.

Podsumowanie

Z analizy strategicznych dokumentów krajów objętych PGN można wyciągnąć następujące wnioski:

- stwierdza się, że PGN wspiera realizację celów analizowanych dokumentów na poziomie krajowym;
- nie zidentyfikowano obszarów sprzecznych z celami analizowanych dokumentów strategicznych.

4.2.3. Analiza dokumentów strategicznych na szczeblu wojewódzkim

Celem analizy jest przedstawienie podstawowych dokumentów strategicznych Województwa Zachodniopomorskiego oraz ocena zgodności z nimi PGN. Analiza objęła następujące dokumenty:

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 – projekt³⁵

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego jest aktem wyboru – spośród szerokiego katalogu celów rozwojowych dedykowanych poszczególnym obszarom aktywności samorządu województwa, Strategia identyfikuje obszary priorytetowe, dla których sformułowano cele strategiczne polityki rozwoju województwa zachodniopomorskiego, wyznaczające ścieżkę do osiągnięcia zamierzonej wizji rozwoju regionu w perspektywie do roku 2030. Wszystkie kierunkowe działania sektorowe realizowane w ramach szerokiego obszaru aktywności samorządu województwa pozostają zbieżne z tym strategicznym wyborem lub też stanowią jego dopełnienie.

Obowiązkowy katalog celów rozwojowych określony w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa i dedykowanych im działaniach realizowany jest w ramach Zachodniopomorskiego Modelu Programowania Rozwoju.

Strategia to dokument programujący rozwój w odniesieniu do obszaru wykraczającego poza sferę bezpośrednich kompetencji samorządu województwa i stanowiący jednocześnie skierowaną do ważnych partnerów w regionie ofertę współpracy na rzecz realizacji wspólnych inicjatyw rozwojowych a także zwiększonej efektywności wydatkowania środków publicznych w sposób zapewniający optymalizację procesów rozwojowych i generowanie impulsów rozwojowych w jak najszerszym obszarze. W tym sensie realizacja Strategii obejmuje aktywność wszystkich jednostek samorządu terytorialnego Pomorza Zachodniego, podmiotów gospodarczych tworzących miejsca pracy, instytucji społecznych działających na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców i wzmocnienia spójności społecznej regionu, szkół wyższych i ośrodków naukowo-badawczych, których działalność wpisuje się w proces przedsiębiorczego odkrywania regionalnych inteligentnych specjalizacji, instytucji oświaty i kultury budujących kompetencje mieszkańców czy też instytucji partnerskich makroregionu Polski Zachodniej.

Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego to również konsekwencja uwzględnienia propozycji programowych zawartych w dokumentach strategicznych na poziomie krajowym, przyjętych w okresie od uchwalenia Strategii do 2020 roku i mających kluczowe znaczenie dla polityki rozwoju województwa: Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary

³⁵ http://www.wzs.wzp.pl/sites/default/files/projekt_srww_2030.pdf

Wiejskie, Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz nowego modelu średniookresowej strategii rozwoju kraju – Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z wydłużonym horyzontem czasowym do 2030 roku. Strategia stanowi element krajowego systemu programowania rozwoju, w celu zapewnienia integralności podejścia do rozwoju terytorialnego niezbędne jest zachowanie spójności działań planowanych i podejmowanych na szczeblu krajowym i regionalnym i dostosowanie zawartości Strategii do zapisów krajowych dokumentów strategicznych i planistycznych.

Proces aktualizacji realizowany był w oparciu o niżej wymienione zasady, określające sposób rozumienia rozwoju i jego wsparcia przez samorząd, tworzenia płaszczyzny dla współpracy z partnerami oraz doboru przedsięwzięć, które przyczyniają się do rozwoju regionu. Zasady te stanowią wyznacznik dla definiowania celów rozwojowych województwa, jak i praktyki funkcjonowania samorządu regionalnego realizującego Strategię, a ich respektowanie stanowi o dojrzałości samorządu w rozpoznawaniu wyzwań rozwojowych:

- Antropocentryzm – ukierunkowanie działań na społeczność lokalną i jej specyficzne potrzeby, podejmowanie inicjatyw służących wspólnocie samorządowej, jej spójności i rozwojowi wewnętrznemu; dążenie do zrównoważenia działań inwestycyjnych i zmniejszenia antropopresji;
- Rozwój zrównoważony – podejmowanie działań z zachowaniem równowagi przyrodniczej i poszanowaniem zasobów środowiska; zachowanie spójności przestrzennej, poprzez zarządzanie i planowanie zapewniające utrwalanie ładu przestrzennego na każdym szczeblu samorządu;
- Promowanie postaw obywatelskich – podejmowanie działań sprzyjających wysokiej aktywności mieszkańców, w tym kształtowaniu świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców, umacnianiu pożądanych postaw proekologicznych i prozdrowotnych, przedsiębiorczych i innowacyjnych;
- Partnerstwo – współpraca wewnątrz- i międzyregionalna, bazujące na wzajemnym zaufaniu uczestników procesów, realizacji wspólnych projektów w partnerstwie publiczno-publicznym oraz publiczno-prywatnym; partnerstwo jako podstawowa determinanta wieloszczeblowego zarządzania rozwojem na poziomie regionalnym; budowanie i wdrażanie nowych modeli współpracy na rzecz wdrażania przyszłych inicjatyw;
- Integracja – włączanie pojedynczych zadań i produktów w struktury i systemy działania w ramach obszarów funkcjonalnych, w ramach województwa oraz w ramach makroregionu; unikanie rozwiązań i produktów izolowanych, o ograniczonych możliwościach kooperacyjnych i modyfikacyjnych, nastawionych na zaspokojenia wąsko określonych potrzeb;
- Dekoncentracja i decentralizacja systemu wdrażania – w myśl zasady: „tyle państwa, na ile to konieczne, tyle społeczeństwa, na ile to możliwe”, wspieranie tendencji decentralistycznej; starania o przeniesienia z poziomu centralnego na poziom regionalny tych instytucji bądź struktur, których zakres kompetencji odpowiada zadaniom przypisanym niższym szczeblom samorządu i obszarom tematycznym powiązanim z inicjatywami samorządowymi;
- Wymiar makroregionalny – zaakcentowanie znaczenia współpracy na poziomie makroregionalnym, wykorzystanie wewnętrznych potencjałów makroregionu i efektu synergii dla rozwiązania wspólnych i podobnych problemów; wzmacnianie pozycji poszczególnych województw poprzez podniesienie rangi podejmowanych działań i konkurencyjności w skali krajowej i międzynarodowej;

- Celowość i efektywność interwencji – wobec ograniczoności środków finansowych i konieczności wyboru kierunków interwencji, kierowanie się kryterium celowości i efektywności podejmowanych przedsięwzięć, możliwe komplementarnych i generujących wartość dodaną, w sposób długofalowy wspomagający rozwój regionu;
- Prospektywność – stworzenie mechanizmów i podstaw systemowych pod przyszłe działania, które zwiększą samodzielność finansową jednostek samorządu terytorialnego i pozwolą uniknąć uzależnienia od zewnętrznych środków finansowych w perspektywie 2020+ m.in. w oparciu o partnerstwo i integrację; zapewnienie samodzielności regionów przy jednoczesnym zarządzaniu wielopoziomowym.

Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego ze zmianami (Uchwała Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego Nr 555/18 z dnia 18 kwietnia 2018 roku)³⁶

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, zwany w tej części akapitu Planem, jest dokumentem o charakterze regionalnym, stanowi integralny element szeroko pojętego planowania strategicznego w zakresie przestrzennej koordynacji działań. Dzięki zintegrowanemu systemowi planowania zapewniona jest odpowiednia korelacja planu z koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju oraz ze strategią rozwoju województwa zachodniopomorskiego.

Plan określa uwarunkowania i kierunki rozwoju województwa w zakresie:

- organizacji struktury przestrzennej, w tym podstawowych elementów sieci osadniczej;
- infrastruktury społecznej i technicznej;
- ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- lokalizacji inwestycji publicznych rządowych i samorządu województwa;
- granic i zasad zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym oraz, w zależności od potrzeb, granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym;
- obszarów występowania udokumentowanych złóż kopalin i udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Głównym celem świadomej polityki przestrzennej jest właściwe wykorzystanie przestrzeni i jej zasobów oraz istniejącego zainwestowania dla potrzeb rozwojowych zapewniających wzrost poziomu i jakości życia społeczeństwa. Przez właściwe wykorzystanie przestrzeni należy rozumieć:

- ochronę i zachowanie jej niezbywalnych wartości jakimi są bioróżnorodność, walory przyrodnicze, krajobrazowe i dziedzictwo kulturowe;
- wykorzystanie zasobów tej przestrzeni – surowców naturalnych, potencjału naturalnego (wody morskie i lądowe, odnawialne źródła energii, rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna) oraz potencjału wynikającego z istniejącego zagospodarowania (sieć osadnicza, infrastruktura, zabudowa);
- wykorzystanie naturalnych preferencji przestrzeni osiągniętych w wyniku zainwestowania lub możliwych łatwo do osiągnięcia w wyniku określonych działań stymulacyjnych;

³⁶ <http://bip.wzp.pl/arttykul/projekt-planu-przyjecie-przez-zarząd-województwa-zachodniopomorskiego-projektu-zmiany-planu>

- harmonizację działań wpływających lub mogących mieć wpływ na przekształcenia przestrzeni (w tym eliminacja konfliktów i zagrożeń).

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 (Uchwała Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego Nr XII/142/11 z dnia 20 grudnia 2011 r.)³⁷

W programie skupiono się na analizie i diagnozie problemów środowiskowych występujących w województwie zachodniopomorskim oraz zaprojektowaniu dla nich rozwiązań w postaci strategii środowiskowej. Program zawiera również ocenę stanu środowiska województwa zachodniopomorskiego. Problemy środowiskowe ujęto w podziale na 12 najważniejszych komponentów środowiska województwa: jakość powietrza, wody powierzchniowe i podziemne, wody morskie, gospodarka odpadami, zasoby przyrodnicze, turystyka, klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne, zapobieganie poważnym awariom, kopaliny, jakość gleb, edukacja ekologiczna. W każdym z opisywanych w Programie komponentów zwrócono dodatkowo uwagę na konieczność podnoszenia poziomu wiedzy ekologicznej administracji i społeczeństwa.

Uwzględniając powyższe analizy, stan środowiska, główne problemy środowiskowe, obowiązujące i planowane zmiany przepisów prawa polskiego i wspólnotowego, programy i strategie rządowe, regionalne i lokalne koncepcje oraz dokumenty planistyczne określono w programie cele długoterminowe do roku 2019 dla każdego z wyznaczonych priorytetów środowiskowych:

- Jakość powietrza: Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł;
- Wody powierzchniowe i podziemne: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych;
- Wody morskie: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej;
- Gospodarka odpadami: Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- Zasoby przyrodnicze województwa: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych;
- Turystyka: Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki;
- Klimat akustyczny: Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów;
- Pole elektromagnetyczne: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi;
- Zapobieganie poważnym awariom: Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia;
- Kopaliny: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi;
- Jakość gleb: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych;
- Edukacja ekologiczna: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.

Osiągnięciu założonych w programie celów mają służyć określone w planie operacyjnym programu działania, ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego.

³⁷ http://bip.rbip.wzp.pl/sites/bip.wzp.pl/files/articles/32881_POS_Zachodniopomorskie.pdf

Określono również zasady zarządzania programem ochrony środowiska oraz monitoringu jego realizacji.

Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu (Uchwała Nr XXX/468/18 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 27 lutego 2018 r.)³⁸

Program ochrony powietrza dla terenu województwa zachodniopomorskiego ma na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. Z tych względów jest dokumentem strategicznym dla województwa zachodniopomorskiego, a także istotnym dla jego mieszkańców. Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa jakości życia i zdrowia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w strefie.

Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) wystąpienia przekroczeń poziomów normatywnych substancji w powietrzu, a także określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje przywrócenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 oraz przywrócenie poziomu docelowego lub istotne obniżenie stężeń benzo(a)pirenu.

Dokument główny zawiera najistotniejsze elementy, które stanowią diagnozę problemu, ocenę możliwości zmian stanu obecnego oraz kierunki działań naprawczych wraz z planowanymi efektami do osiągnięcia w 2020 r. Drugą część Programu ochrony powietrza stanowi uzasadnienie podejmowanych działań w Programie, metodykę opracowania Programu, metodykę sposobu oceny jakości powietrza oraz analizy prawne i ekonomiczne, a także wymagane elementy opisowe i załączniki graficzne. Dokumenty te należy zatem traktować spójnie jako elementy całości. Ich treść koreluje i wzajemnie się uzupełnia. Dodatkowym również istotnym elementem Programu ochrony powietrza jest integralny Plan działań krótkoterminowych, który zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska ma na celu zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych, docelowych i alarmowych substancji w powietrzu oraz ograniczenie negatywnych skutków i czasu trwania tych przekroczeń. Szczególną uwagę zwraca się w tym planie na działania w kierunku informowania mieszkańców odnośnie jakości powietrza w danym okresie czasu, w tym zwłaszcza osób z grup wrażliwych takich jak: dzieci, osoby starsze, osoby przewlekle chore, które szczególnie są narażone na oddziaływanie zanieczyszczonego powietrza. Postawione przez Program ochrony powietrza cele i kierunki działań poprzez zastosowanie i realizację działań naprawczych prowadzić mają do stałej poprawy jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim oraz poprawę komfortu życia mieszkańców regionu.

Podsumowanie

Z analizy strategicznych dokumentów wojewódzkich objętych PGN można wyciągnąć następujące wnioski:

- stwierdza się, że PGN wspiera realizację celów analizowanych dokumentów na poziomie wojewódzkim;
- nie zidentyfikowano obszarów sprzecznych z celami analizowanych dokumentów strategicznych na szczeblu województwa zachodniopomorskiego.

³⁸ <http://bip.rbip.wzp.pl/artypul/uchwala-nr-xxx46818-sejmiku-wojewodztwa-zachodniopomorskiego>

4.2.4. Analiza dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym

Wśród dokumentów na szczeblu lokalnym, nadrzędne znaczenie dla prowadzenia polityki w jednostkach samorządowych, stanowi **Strategia rozwoju 2020 dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego**³⁹. Jednym z głównych wyzwań dla SOM, określonych w Strategii jest:

- potrzeba dookreślenia i wzmocnienia funkcji metropolitalnych Szczecina – miasta centralnego obszaru metropolitalnego;
- wdrożenie sprawnie funkcjonującego systemu zarządzania obszarem metropolitalnym, który pozwoli na lepszą koordynację działań najważniejszych struktur w ramach SOM (w tym jednostek samorządu terytorialnego);
- integracja i umacnianie partnerstwa, ściślejszej współpracy – dotyczy to przede wszystkim relacji pomiędzy JST;
- konieczność budowania tożsamości terytorialnej, co oznacza podejmowanie wielu długookresowych przedsięwzięć zorientowanych na budowanie kapitału społecznego.

Ponadto, istotną wykładnią dla JST jest również opracowana **Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego**⁴⁰, w której:

- wskazano tematyczne obszary wsparcia, wraz z syntetyczną diagnozą dla SOM;
- określono wymiar terytorialny tematycznych obszarów wsparcia (przestrzennie);
- wskazano cele rozwojowe (wskaźniki produktu i rezultatu wraz z wartościami bazowymi i docelowymi) i określono priorytety;
- wskazano zasady i tryb wyboru projektów oraz wskazano listę przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach ZIT, które będą dofinansowywane ze środków unijnych;
- pogłębiono analizę zagadnień dotyczących gospodarki niskoemisyjnej;
- opracowano system wdrażania i realizacji ZIT.

Poniżej przedstawiono podstawowe dokumenty strategiczne Gminy Kobylanka oraz poddano je ocenie zgodności z PGN. Analiza objęła następujące dokumenty:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2016-2019 (Uchwała NR XXXV/247/17 Rady Gminy Kobylanka z dnia 28 września 2017 r.)⁴¹

Program ochrony środowiska jest opracowaniem planistycznym, którego obowiązek opracowania wynika z ustawy – Prawo ochrony środowiska. Program ma na celu stworzenie efektywnych warunków niezbędnych do realizacji zadań związanych z ochroną środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Program zawiera charakterystykę gminy wraz z opisem uwarunkowań fizyczno-geograficznych oraz społeczno-gospodarczych. Dokonano także oceny stanu środowiska na terenie gminy z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola

³⁹ <http://obserwatorium.miasta.pl/wp-content/uploads/2016/08/SzOM-2020.pdf>

⁴⁰ http://zit-som.szczecin.pl/images/dokumenty/Strategia_ZIT_SOM_v_17_07_04.pdf

⁴¹ <http://bip.kobylanka.pl/search/wynik/program%252Bochrony%252B%25C5%259Brodowisk/5846.dhtml>

elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami. Przedstawiono również wpływ obecnego stanu środowiska na życie gospodarcze i społeczne, a także prognozę stanu środowiska na lata obowiązywania Programu Ochrony Środowiska. Dla każdego obszaru interwencji przeprowadzono analizę SWOT, na podstawie której określono najważniejsze problemy gminy.

Do realizacji na terenie gminy Kobylanka wyznaczono 13 celów ochrony środowiska:

- poprawa jakości powietrza;
- zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy;
- ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko;
- ochrona przed powodzią;
- dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód;
- optymalizacja zużycia wody;
- racjonalna gospodarka ściekowa;
- racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż;
- ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi;
- racjonalna gospodarka odpadami;
- zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz zachowanie funkcji ekosystemów i walorów przyrodniczych gminy;
- zwiększenie lesistości;
- zapobieganie ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Strategia Rozwoju Gminy Kobylanka na lata 2013-2022 (Uchwała Nr XXXV/215/13 Rady Gminy Kobylanka z dnia 11 lipca 2013 r.)⁴²

Podstawą rozwoju gminy Kobylanka w nadchodzącym czasie będzie Strategia, która określi misję oraz cele i kierunki działania do roku 2022. Jest to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju gminy i przyjmujący takie kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Strategia stanowi podstawę do właściwego zarządzania gminą, do ubiegania się o środki zewnętrzne, zwłaszcza z Unii Europejskiej. Ustalenia zawarte w Strategii stanowią podstawę do prowadzenia przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju społecznego i gospodarczego. Ponadto Strategia wskazuje, jakie są najważniejsze do rozwiązania problemy społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne i ekologiczne.

Strategia określa zadania, które stają się „motorem” lokalnego rozwoju. Celem realizacji jest poprawienie warunków życia mieszkańców przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego Gminy.

Określono następujące cele szczegółowe:

- tworzenie warunków dla zwiększenia konkurencji gospodarczej Gminy Kobylanka;

⁴² <http://bip.kobylanka.pl/strony/3316.dhtml>

- unowocześnianie rolnictwa i rozwój przemysłu rolno-spożywczego;
- promocja Gminy Kobylanka;
- tworzenie warunków na rzecz kompatybilności wszystkich zamierzeń gospodarczych i społecznych z warunkami określonymi przestrzenią gminy;
- podjęcie działań w celu wzbogacenia oferty rekreacyjnej i sportowej na terenie gminy;
- podjęcie działań w kierunku rozwoju atrakcyjności turystycznej gminy;
- podejmowanie działań w kierunku polepszenia standardu i jakości komunikacyjnej na terenie Gminy Kobylanka;
- działania w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej gminy;
- podniesienie jakości usług w obiektach użyteczności publicznej;
- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców gminy;
- podjęcie działań w zakresie zwiększenia atrakcyjności Gminy Kobylanka jako miejsca zamieszkania;
- podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Kobylanka;
- podejmowanie działań dla podniesienia jakości ochrony środowiska w Gminie Kobylanka.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kobylanka oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Uchwała NR XLVIII/344/18 Rady Gminy Kobylanka z dnia 18 października 2018 r.)⁴³

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Wyprzedza ono sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich praktyczne stosowanie, nadaje generalny kierunek dalszym opracowaniom planistycznym oraz pozwala na uzyskanie szerokiej akceptacji dla decyzji najważniejszych dla całej wspólnoty samorządowej.

Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy i jest aktem koordynującym wszelkie prace planistyczne i zagospodarowania terenu w gminie.

Celem studium jest określenie uwarunkowań, kierunków zagospodarowania oraz polityki przestrzennej gminy, w tym realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Uwarunkowania jakie brane są pod uwagę w Studium:

- ochrona środowiska;
- środowisko kulturowe;
- struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy;
- komunikacja;
- inżynieria;
- plany miejscowe.

Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Kobylanka

⁴³ <http://bip.kobylanka.pl/search/wynik/studium/6516.dhtml>

Gmina Kobylanka nie posiada projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Podsumowanie

Z analizy strategicznych dokumentów lokalnych objętych Planem można wyciągnąć następujące wnioski:

- stwierdza się, że PGN wspiera realizację celów analizowanych dokumentów na poziomie powiatowym i gminnym;
- cele analizowanych dokumentów wspierają cele pakietu klimatyczno-energetycznego 3x20%;
- nie zidentyfikowano obszarów sprzecznych z celami analizowanych dokumentów strategicznych.

5. Charakterystyka gminy

Charakterystyka gminy obejmuje opis lokalizacji, opis ukształtowania terenu, charakterystykę demograficzną obszaru, czynniki klimatyczne mające wpływ na poziom substancji w powietrzu, ocenę stanu środowiska oraz analizę stanu i potencjału technicznego ograniczenia zużycia energii na obszarze Gminy Kobylanka. Analizę stanu aktualnego wykonano dla 2017 roku – rok pośredni inwentaryzacji emisji CO₂.

5.1. Opis obszaru

5.1.1. Położenie administracyjne

Gmina Kobylanka jest gminą wiejską z funkcjami podmiejskimi, położoną w zachodniej części powiatu stargardzkiego, wchodzącego w skład województwa zachodniopomorskiego. Siedzibą władz gminy jest wieś Kobylanka.

Gmina graniczy:

- od zachodu z Gminą Miasto Szczecin;
- od wschodu i południowego wschodu z Gminą Stargard;
- od północy z Gminą Goleniów;
- od południowego zachodu z Gminą Stare Czarnowo.

Gmina leży w zasięgu oddziaływania oddalonego o 25 km ośrodka subregionalnego – Miasta Szczecin. Gmina Kobylanka jest częścią Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (rysunek poniżej).

Rysunek 7. Położenie Gminy Kobylanka na tle Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.⁴⁴

5.1.2. Położenie fizyczno-geograficzne

Według powszechnie przyjętej regionalizacji fizyczno-geograficznej wg Kondrackiego Gmina Kobylanka położona jest w obrębie krainy geograficznej – Pobrzeża Szczecińskiego, który składa się z jedenastu mezoregionów. Gmina Kobylanka znajduje się na obszarze trzech z nich: Równina Goleniowska, Puszcza Bukowa oraz Równina Pyrzycko-Stargardzka.

Granica pomiędzy mezoregionami zaznacza się wyraźnie w krajobrazie gminy, m.in. poprzez zmianę użytkowania terenu. Prawie całą gminę, poza południowo-wschodnią i środkową częścią, zajmują kompleksy leśne, torfowiska i wydmy Puszczy Goleniowskiej należące do południowej części mezoregionu Równiny Goleniowskiej. W części środkowej oraz południowo-wschodniej, w rejonie Jeziora Miedwie, dominują użytki rolne, głównie grunty orne. Ta część gminy należy do mezoregionu Równiny Pyrzycko – Stargardzkiej.

Południowo-zachodnia część terenu gminy (Płonia-Jezierzyce-Rekowo) nawiązuje cechami krajobrazu naturalnego do mezoregionu Puszczy Bukowej, od którego

⁴⁴ Opracowanie własne.

oddziela ją jedynie dolina rzeki Płoni. W tej części obszaru gminy znajdują się najwyższe wzniesienia 40-45 m n.p.m. w strefie falistej wysoczyzny morenowej (rejon Rekowa). W obrębie południowej części Równiny Goleniowskiej dominuje płaska, wznosząca się na wysokość 16-25 m n.p.m. równina osadów rzeczno-rozlewiskowych. Powierzchnie równiny urozmaicają liczne wydmy wałowe i paraboliczne, wznoszące się do 10 m ponad powierzchnie równiny oraz rozległe pokrywy piasków eolicznych. Wzdłuż brzegów Jeziora Miedwie znajduje się płaski taras jeziorny wznoszący się do 5 m nad poziom wód jeziora. Wzdłuż brzegu wschodniego natomiast taras zajęty jest przez torfy niskie i kredę jeziorną.

Teren Gminy Kobylanka posiada zróżnicowaną budowę geologiczną, wykazując wyraźne zróżnicowanie krajobrazu naturalnego.

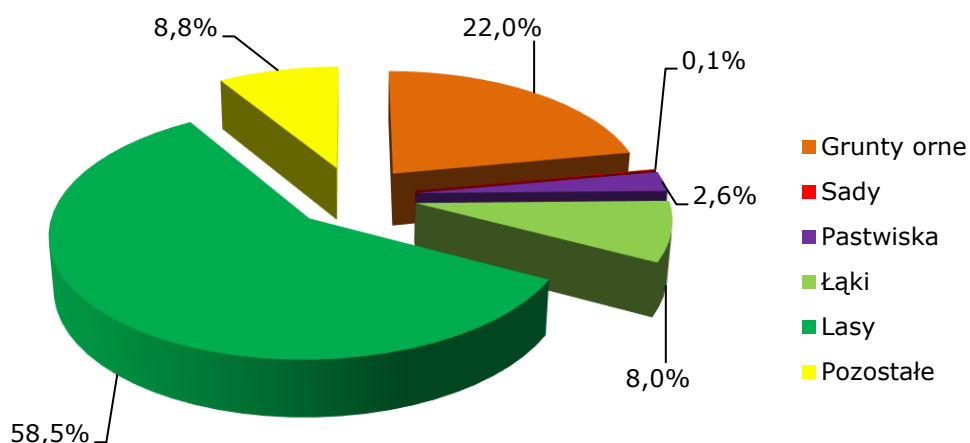
Cześć północna i środkowa obszaru gminy to płaska równina piaszczysta, urozmaicona rozległymi, lecz płytkimi misami torfowisk. Posiada płytkie zwierciadło wód gruntowych i płytką warstwę użytkową wód podziemnych, praktycznie pozbawioną odpowierzchniowej izolacji. Teren bardzo podatny jest na antropopresję, wymagający ostrożnej polityki zagospodarowania przestrzennego. Cześć południowo-wschodnia obszaru gminy to północny fragment głębokiej rynny jez. Miedwie, otoczonej tarasem jeziornym, podmokłym i utrudniającym rekreacyjno-użytkowy dostęp do jeziora. W części południowo-zachodniej znajduje się płaska i falista wysoczyzna morenowa oddzielona rynnową doliną Płoni od stoków Gór Bukowych. Jest to teren o zróżnicowanej rzeźbie. Powierzchniowo występują tu osady słabo przepuszczalne. Wysoczyznę od misy jeziora oddziela wysoka krawędź oraz płaski, piaszczysty taras – strefa o korzystnych warunkach do wykorzystania rekreacyjnego.⁴⁵

5.1.3. Powierzchnia i użytkowanie terenu

Obszar gminy Kobylanka zajmuje łącznie powierzchnię 122 km². Jak przedstawia poniższy rysunek obszar gminy w przeważającej części pokrywają lasy – powyżej 58% powierzchni gminy. Grunty orne stanowią 22,0%, łąki stanowią 8,0% ogólnej powierzchni, pastwiska 2,6%, występuje nieznaczny udział sadów – 0,1%.⁴⁶

⁴⁵ Strategia Rozwoju Gminy Kobylanka na lata 2013 – 2022.

⁴⁶ Dane GUS (raport z dnia 25.09.2018 r.).

Rysunek 8. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Kobylanka.⁴⁷

5.1.4. Demografia

Gmina Kobylanka, zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2017 r., zamieszkiwana jest przez 5 390 osoby. W porównaniu z rokiem 2013, kiedy to ludność gminy wynosiła 4 905 obserwuje się wzrost liczby ludności o 9,89%. Ogólna gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 44 osób/km².⁴⁸

W ostatnich latach w Gminie Kobylanka obserwuje dodatni przyrost naturalny i saldo migracji.

Tabela 1. Liczba mieszkańców na terenie Gminy Kobylanka w latach 2013-2017.⁴⁹

	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba mieszkańców [os.]	4 905	5 057	5 190	5 295	5 390

Prognoza demograficzna GUS do 2030 roku przewiduje wzrost liczby ludności na terenie Gminy Kobylanka aż o 27,11% w stosunku do roku 2017 do 7 065 mieszkańców. Społeczeństwo gminy starzeć się będzie coraz bardziej, a udział ludności w wieku poprodukcyjnym będzie wzrastał. Jednakże będzie ulegała stałemu wzrostowi liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.⁵⁰

Tabela 2. Prognoza demograficzna na terenie Gminy Kobylanka do 2030 roku.⁵¹

	2018	2019	2020	2025	2030
Liczba mieszkańców [os.]	5 558	5 688	5 819	6 460	7 065

⁴⁷ Dane GUS (raport z dnia 25.09.2018 r.).

⁴⁸ Dane GUS (raport z dnia 25.09.2018 r.).

⁴⁹ Dane GUS (raport z dnia 25.09.2018 r.).

⁵⁰ Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030, GUS.

⁵¹ Prognoza ludności gmin na lata 2017-2030, GUS.

5.1.5. Mieszkalnictwo

Według danych GUS na koniec 2017 roku w Gminie Kobylanka istniało 1 659 mieszkań o przeciętnej powierzchni 118,1 m². Świadczy to o zdecydowanym udziale mieszkalnictwa jednorodzinnego.

Na jedno mieszkanie przypadało średnio 3,25 osób. Jak przedstawia poniższa tabela od 2013 roku obserwuje się stały wzrost liczby mieszkań.

Tabela 3. Zmiany zasobie mieszkaniowym w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka.⁵²

lata	liczba mieszkań [szt.]	powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie [os.]
2013	1 541	178 669	115,9	3,18
2014	1 571	183 461	116,8	3,22
2015	1 597	187 538	117,4	3,25
2016	1 617	190 383	117,7	3,27
2017	1 659	195 928	118,1	3,25

Największe ożywienie w budownictwie mieszkaniowym obserwuje się przede wszystkim w Morzyczynie, Kobylance, Zieleniewie, Niedźwiedziu i Jęczycie.

5.1.6. Działalność gospodarcza

Funkcje gospodarcze gminy to przede wszystkim osadnictwo dla sąsiadujących z nią wielkomiejskich obszarów, turystyka i rekreacja, przemysł, rzemiosło oraz usługi, a także gospodarka rolna i leśna. Na terenie gminy spośród największych zakładów wyróżnić można:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Jako” z siedzibą w Reptowie (obróbka kamienia-eksport);
- NETTO Artykuły Żywnościowe Sp z o.o. Szczecin Magazyn Centralny Motaniec gm. Kobyłka (hurtownia handlowa);
- FRAMEX Morzyczyn ul. Szczecińska 2;
- Fermy drobiu: głównie Niedźwiedź i Reptowo oraz pojedyncze fermy we wsi Motaniec i miejscowości Kobylanka;
- Stacja obsługi pojazdów MAN i Fiat we Wsi Motaniec – Oddział firmy TRANS-POZ S.A.⁵³

Liczba podmiotów działalności gospodarczej w latach 2013-2017 uległa zwiększeniu do 790. Jest to wzrost o 15,86%.

⁵² Dane GUS (raport z dnia 25.09.2018 r.).

⁵³ Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019

Tabela 4. Liczba podmiotów działalności gospodarczej w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.⁵⁴

	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba podmiotów działalności gospodarczej [szt.]	682	714	726	751	790

5.1.7. Transport

Transport na terenie Gminy Kobylanka ulega dynamicznym zmianom. Wpływ na to ma liczba pojazdów poruszających się na terenie Gminy Kobylanka. Liczba pojazdów na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2013-2017 wzrosła o 15,93%.

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych pojazdów w powiecie stargardzkim w latach 2013-2017.⁵⁵

	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba zarejestrowanych pojazdów [szt.]	75 014	77 740	80 716	83 949	86 962

Transport drogowy

Przez tereny gminy przechodzi droga krajowa nr 10. Dodatkowo w trakcie realizacji jest projekt obwodnicy Kobylanki, Morzyczyna i Zieleniewa o parametrach drogi dwujezdniowej. Trasa obwodnicy będąca w ciągu drogi krajowej nr 10 będzie spełniać wszelkie wymogi dróg ekspresowych szybkiego ruchu.

Sieć dróg przechodzących przez Gminę Kobylanka została przedstawiona poniżej.

- Droga krajowa:
 - DK 10 relacji Szczecin-Bydgoszcz;
- Drogi wojewódzkie:
 - DW 120 relacji Droga Krajowa nr 10 – Bielkowo-Kołbacz;
 - DW 142 relacji Szczecin-Lisowo;
- Drogi powiatowe:
 - DP 1701Z relacji Kobylanka-Stacja Reptowo;
 - DP 1702Z relacji Niedźwiedź-Cisewo;
 - DP 1711Z relacji Zagość-Kunowo-Skalin;
- Drogi gminne:
 - DG 41400-Nowa relacji Cisewo-Miedwiecko;
 - DG 41400-Nowa relacji Bielkowo-Jęczydół;
 - DG 4140012 relacji Reptowo-Motaniec;
 - DG 4140020 relacji Kobylanka-Jęczydół;
 - DG 4140022 relacji Kobylanka-Motaniec-Niedźwiedź;
 - DG 4140030 relacji Kunowo-Lipnik;
 - DG 4140028 relacji Reptowo-Morzyczyn.

⁵⁴ Dane GUS (raport z dnia 25.09.2018 r.).

⁵⁵ Dane GUS (raport z dnia 25.09.2018 r.).

Drogi powiatowe i gminne ze względu na niedobór środków nie były odpowiednio remontowane i ich stan techniczny jest zły. Gęstość dróg w gminie jest wystarczająca. Drogi gminne są sukcesywnie budowane i modernizowane. Obecnie tylko dwie drogi gminne są drogami gruntowymi i wymagają modernizacji oraz zmiany nawierzchni.⁵⁶

Transport kolejowy

Przez gminę przebiega linia kolejowa nr 351 Szczecin-Poznań. Linia nr 351 jest linią dwutorową, zelektryfikowaną, poddawaną bieżącym modernizacjom. Ruch na tej linii jest wzmożony w okresie sezonu letniego ze względu na połączenie ze Szczecinem, ośrodkami wypoczynkowymi nad Bałtykiem oraz portem w Świnoujściu.

Tylko stacje w miejscowości Miedwiecko i Reptowo posiadają połączenia lokalne ze Szczecinem i Stargardem. Pociągi dalekobieżne nie zatrzymują się na stacjach na obszarze Gminy Kobylanka (najbliższa stacja znajduje się w Stargardzie).⁵⁷

Komunikacja zbiorowa

Autobusowa komunikacja zbiorowa obsługiwana jest przez Miejski Zakład Komunikacji w Stargardzie. Na terenie gminy kursuje jedna linia autobusowa (tj. nr 4). Linia nr 4 kursuje przez Kobylankę, Bielkowo, Jęczydół, Morzyczyn oraz Zieleniewo.⁵⁸

Komunikacja rowerowa

Na terenie Gminy Kobylanka istnieje tylko jeden szlak rowerowy łączący gminę z Miastem Stargard. Zaplanowane są prace nad budową trzech szlaków rowerowych, które łącząc się punktowo na wysokości sołectwa Morzyczyn-Zieleniewo będą udostępniać rowerzystom dostęp do linii brzegowej Jeziora Miedwie i zarazem wpasują się w istniejący szlak rowerowy. Na koniec 2017 roku ogólna długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy Kobylanka wyniosła 7,3 km.⁵⁹

5.2. Analiza stanu aktualnego na obszarze objętym PGN

W poniższych rozdziałach została opisana analiza stanu aktualnego środowiska na obszarze gminy w podziale na poszczególne komponenty.

5.2.1. Ocena stanu środowiska

Powietrze

Aktualna ocena stanu jakości powietrza odnosi się do roku 2017. Ocenę jakości powietrza na terenie Gminy Kobylanka dokonuje się w ramach monitoringu powietrza, WIOŚ. Ocena jakości powietrza dokonywana jest z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin. Kryteria ustanowione w celu ochrony zdrowia, to:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu dla: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz zawartości ołowiu Pb w pyłe zawieszonym PM₁₀;
- poziomy docelowe dla: As, Cd, Ni, B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀;

⁵⁶ Koncepcja Rozwoju Transportu Publicznego w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym/Gmina Kobylanka.

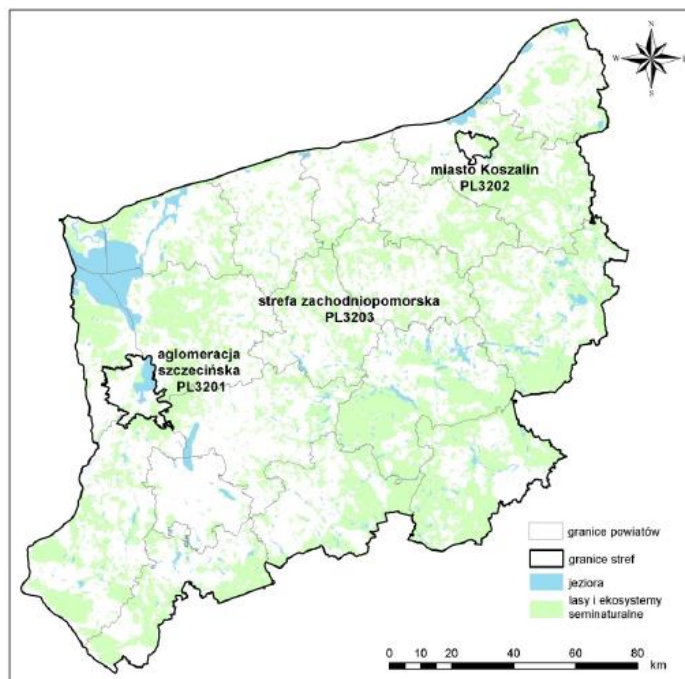
⁵⁷ Koncepcja Rozwoju Transportu Publicznego w Szczecińskim Obszarze Metropolitalnym/Gmina Kobylanka.

⁵⁸ Dane Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Sp. z o.o. w Stargardzie.

⁵⁹ Dane GUS (raport z dnia 25.09.2018 r.).

- poziomy celów długoterminowych dla ozonu.

Dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, O₃, pyłu PM_{2,5}, pyłu PM₁₀ oraz zawartego w pyłe PM₁₀ ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu województwo zachodniopomorskie zostało podzielone na 3 strefy. Gmina Kobylanka znajduje się w strefie zachodniopomorskiej PL3203.

Rysunek 9. Strefy dla celów oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim w 2017 roku.⁶⁰

Najbliższy punkt pomiarowy na podstawie którego dokonuje się oceny tła regionalnego dla SO₂, NO₂, NO, NO_x, PM₁₀, O₃, oraz B(a)pirenu metali ciężkich w pyłe zawieszonym PM₁₀ znajduje się w Widuchowej, ul. Bulwary Rybackie. W tabeli poniżej zestawiono parametry stacji pomiarowej w Widuchowej. Najbliższy punkt pomiarowy na podstawie którego dokonuje się oceny tła regionalnego dla PM_{2,5} zlokalizowany jest w Myśliborzu.

Tabela 6. Stacje pomiarowe zlokalizowane na terenie strefy zachodniopomorskiej w 2017 roku.⁶¹

I.p.	kod krajowy stacji	adres stacji	typ stacji	typ pomiaru	badany poziom zanieczyszczenia
1	ZpGryfWiduchowo03	ul. Bulwary Rybackie	pozamiejska	automatyczny	SO ₂ , NO ₂ , NO, NO _x , PM ₁₀ , O ₃ oraz B(a)P, Cd, Pb, Ni, As w pyłe zawieszonym PM ₁₀
2	ZpMysMyśliborz007	ul. Za bramką	pozamiejska	manualny	PM _{2,5}

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefę zachodniopomorską zaliczono do jednej z poniższych klas:

⁶⁰ Roczna ocena jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2017 roku, WIOŚ w Szczecinie.

⁶¹ Roczna ocena jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2017 roku, WIOŚ w Szczecinie.

- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych;
- klasa C – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony.

Wielkości dopuszczalnych poziomów stężeń niektórych substancji zanieczyszczających w powietrzu określone są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. (Dz. U. poz. 1031). Dopuszczalne stężenia zanieczyszczeń oraz dopuszczalna częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia w roku kalendarzowym, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem, zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Dopuszczalne normy jakości powietrza – kryterium ochrony zdrowia.⁶²

substancja	okres uśredniania wyników pomiarów	poziom dopuszczalny lub docelowy [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym
Pył zawieszony PM _{2,5}	rok kalendarzowy	25	-
Pył zawieszony PM ₁₀	24 godziny	50	35 razy
	rok kalendarzowy	40	-
	próg informowania	200	-
	próg alarmowy	300	-
Benzen	rok kalendarzowy	5	-
Ozon	8 godzin	120	25 dni
substancja	okres uśredniania wyników pomiarów	poziom dopuszczalny lub docelowy [ng/m^3]	dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym
Benzo(a)piren	rok kalendarzowy	1	-

Ocena jakości powietrza prowadzona jest corocznie, w celu uzyskania informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref. Informacje te pozwalają wskazać prawdopodobne przyczyny występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach oraz pozyskać informacje o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach.

Gmina Kobylanka jest w całości położone w strefie zachodniopomorskiej. Klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w rocznej ocenie jakości powietrza za 2017 rok, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, przedstawiono w tabeli poniżej.

⁶² Roczna ocena jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2017 roku, WIOŚ w Szczecinie.

Tabela 8. Klasy strefy zachodniopomorskiej w roku 2017 – kryteria dla ochrony zdrowia.⁶³

Nazwa strefy	Rok oceny	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń - ochrona zdrowia												
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P
zachodnio pomorska	2017	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C

W roku 2017 przekroczenia standardów jakości powietrza dotyczyły jednego, spośród 13 objętych oceną zanieczyszczeń tj. zawartego w pyłe PM10 benzo(a)pirenu.

Poniżej opisano wyniki pomiarów oraz analizę stężeń substancji, dla których stwierdzono przekroczenia w roku 2017 – benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10.

Benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10

Do powietrza, benzo(a)piren dostaje się głównie w wyniku niepełnego spalania paliw stałych (węgla i drewna), przede wszystkim w paleniskach domowych. W mniejszym stopniu obecność benzo(a)pirenu w powietrzu jest wynikiem jego emisji z dużych źródeł energetycznych i przemysłowych. Niewielki udział w emisji benzo(a)pirenu do powietrza mają też spaliny samochodowe.

Wykonywane w 2017 r. pomiary stężeń benzo(a)pirenu w Widuchowie wykazały, iż w całym tym okresie, wystąpiły przekroczenia poziomu dopuszczalnego tej substancji – 1 ng/m³.

Klimat

Gmina Kobylanka znajduje się w obrębie VII krainy klimatycznej – Goleniowsko-Pyrzyckiej. Klimat tego obszaru charakteryzuje się stosunkowo wysokimi temperaturami powietrza, niewielką ilością opadów atmosferycznych oraz najwyższym niedosytem wilgotności powietrza. Znaczny wpływ na kształtowanie się klimatu na terenie gminy ma bliskość morza oraz obecność dużych zakładów produkcyjnych i przemysłowych znajdujących się w jej otoczeniu (25 km od Szczecina).

Główne parametry meteorologiczne Gminy Kobylanka:

- średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,5-8,0°C, w okresie wegetacyjnym 13,6-14,0°C, w okresie V-VII 15,0-15,6°C;
- średnia roczna suma opadów wynosi 500-600 mm, w okresie wegetacyjnym 350-400 mm;
- długość okresu wegetacyjnego wynosi średnio 217-224 dni;
- początek okresu wegetacyjnego przypada średnio na dni 31.III-5.IV, a koniec 3-5.XI;
- pierwsze przymrozki średnio występują ok. 25.X, ostatnie ok. 25.IV;
- długość okresu bezprzymrozkowego wynosi ok. 180-185 dni;
- przewaga wiatrów południowo-zachodnich i zachodnich.⁶⁴

⁶³ Roczna ocena jakości powietrza na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2017 roku, WIOŚ w Szczecinie.

⁶⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobylanka na lata 2016 – 2019.

5.2.2. Analiza stanu i potencjału technicznego ograniczenia zużycia energii i redukcji emisji

W rozdziale wskazano najważniejsze kwestie w zakresie wytwarzania przesyłania oraz dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie stanu technicznego oświetlenia ulic, zapotrzebowania na ciepło oraz systemu zaopatrzenia odbiorców w sieciowe paliwa gazowe.

Gaz ziemny

Przez teren Gminy Kobylanka przebiegają dwa gazociągi wysokometanowego gazu ziemnego relacji Stargard-Szczecin:

- gazociąg wysokiego ciśnienia o średnicy 250 mm;
- gazociąg średniego ciśnienia o średnicy 150 mm.

Gmina została częściowo zgazyfikowana.

Gmina Kobylanka ma dobre warunki zasilania w gaz przewodowy. Każda ze stacji redukcyjnych (Lipnik i Kobylanka) pokrywa obszar gminy strefą dobrych warunków zasilania średnim ciśnieniem.

Ciepłownictwo

Na terenie Gminy Kobylanka nie ma scentralizowanego systemu ciepłowniczego. W związku z tym na terenie gminy nie występuje zużycie ciepła sieciowego i mieszkańcy na potrzeby cieplne używają gaz ziemny i węgiel kamienny.

Elektroenergetyka

Obecnie gmina Kobylanka zasilana jest napowietrzną linią elektroenergetyczną średniego napięcia 15 kV poprzez stacje transformatorowo-rozdzielcze 110/15 kV zlokalizowane w Stargardzie (GPZ Stargard Zachód) i w rejonie Kołbacza (gmina Stare Czarnowo). W rejonie miejscowości Morzyczyn jest położona również stacja transformatorowo-rozdzielcza 400/220/110 kV. Stacja ta stanowi fragment układu zasilania północno-zachodniej części Polski. Jeżeli nie pojawi się energochłonny odbiorca prądu lub liczba ludności na terenie gminy nie przekroczy 20 tys., możliwości obecnej linii 15 kV będą wystarczające. Dlatego też zgodnie z planem rozwoju gminy Kobylanka w przeciągu 15-20 lat nie planuje się budowy nowych linii elektroenergetycznych. W przypadku zwiększenia liczby ludności zakres poboru elektroenergetycznego zostanie zwiększony do napięcia 110 kV. W przyszłości przewiduje się również przebudowę i rozbudowę stacji transformatorowo rozdzielczej o rozdzielnie 400 kV i podłączenie do niej linii wysokiego napięcia 400 kV relacji Krajnik-Dunowo oraz linii 220 kV z Pomorzán.

Oświetlenie publiczne

Na terenie Gminy Kobylanka funkcjonuje oświetlenie uliczne obejmujące lampy rozlokowane na całym obszarze analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. Obecnie na terenie gminy znajduje się 715 opraw. Łączna ich moc zainstalowana wynosi 81 kW.⁶⁵

Odnawialne źródła energii

Na terenie Gminy Kobylanka znajdują się instalacje wykorzystywane przez osoby fizyczne w budynkach mieszkalnych. Zwiększająca się ilość instalacji wynika z coraz większej ilości programów dofinansowujących ich zakup.

Nie ma jednak możliwości dokładnego zinventaryzowania instalacji OZE w budynkach mieszkalnych ze względu na brak obowiązku ewidencjonowania ich posiadania oraz

⁶⁵ Dane UG Kobylanka.

skorzystania ze środków zewnętrznych. Procentowy udział tych instalacji w łącznej produkcji energii OZE z terenu Miasta Świnoujście jest znikomy. Jednakże przyczyni się on również do poprawy jakości powietrza.

Wielkość produkcji energii z odnawialnych źródeł w roku 2017 wyniosła 222,2 MWh/rok.

Tabela 9. Produkcja energii z OZE na terenie Gminy Kobylanka w latach 2015 -2017.

rok	produkcja energii [MWh/rok]
2015	16,9
2016	187,9
2017	222,2

5.3. Identyfikacja obszarów problemowych

Na podstawie analizy stanu aktualnego, wyników BEI i MEI zidentyfikowano następujące obszary problemowe na terenie Gminy Kobylanka:

- przekroczenia dopuszczalnego poziomu benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 oraz zjawisko niskiej emisji w okresie zimowym – spowodowane jest wzrostem zużycia energii w sektorze mieszkalnictwa, na który wpływ ma coraz większa liczba mieszkańców i rozwój zabudowy mieszkaniowej;
- emisja pochodząca ze źródeł komunikacyjnych – stały wzrost emisji CO₂ w sektorze transportu jest spowodowany niską jakością dróg na terenie Gminy oraz wzrostem liczby pojazdów;
- brak lokalnego źródła ciepła sieciowego – na terenie Gminy Kobylanka nie ma dostawcy ciepła sieciowego. Powoduje to stosowanie nadal w dużych ilościach węgla kamiennego w sektorze mieszkalnictwa;
- nadal niedostatecznie dobry stan techniczny budynków, konieczność termomodernizacji budynków, które jeszcze nie zostały objęte tego typu projektami – duży udział sektora mieszkalnictwa w ogólnym bilansie jest spowodowany dużym zapotrzebowaniem na energię budynków. Można go zmniejszyć poprzez działania termomodernizacyjne, które wpłyną również na zmniejszenie zużycia energii;
- niedostateczne parametry techniczne infrastruktury drogowej – brak płynnej jazdy pojazdem oraz brak alternatywnego środka transportu dla mieszkańców powoduje duże zużycie paliw transportowych. Wskazane jest zaplanowanie działań mających na celu modernizację i rozwój infrastruktury drogowej;
- niezadawalająca długość ścieżek rowerowych i pieszych – niewątpliwym wpływem na zmniejszenie emisji CO₂ z sektora transportu może być zachęcenie mieszkańców do zmiany pojazdu na rower. Aby mogło się tak stać wskazana jest realizacja działań mających na celu rozwój sieci ścieżek rowerowych lub punktów umożliwiających zmianę środka transportu;
- niewykorzystane w pełni możliwości stosowania odnawialnych źródeł energii – np. indywidualne instalacje OZE – rozwój instalacji OZE wpłynie na poprawę jakości powietrza jednak musi się to również odbyć przy wsparciu finansowym;
- niski poziom świadomości ekologicznej oraz partycypacji społecznej mieszkańców – w celu lepszego wdrożenia działań niskoemisyjnych oraz

zmienienia wzorów postępowania wśród mieszkańców należy prowadzić działania edukacyjne.

6. Inwentaryzacja emisji dwutlenku węgla

6.1. Metodyka inwentaryzacji CO₂

Poniższa metodyka została przyjęta zarówno przy wykonywaniu inwentaryzacji zużycia energii dla roku bazowego (BEI) jak i kontrolnego (MEI).

Celem prowadzonych prac było określenie zużycia poszczególnych nośników energii, co posłużyło wyznaczeniu wielkości emisji CO₂ na terenie Gminy Kobylanka. Emisja została określona w wyniku przeliczenia finalnego zużycia poszczególnych paliw na emisję CO₂.

Kluczowe parametry:

- Rok bazowy: 2013;
- Rok kontrolny: 2017;
- Rok docelowy: 2020;
- Zasięg terytorialny: Gmina Kobylanka.

Jako **rok bazowy** wytyczne wskazują rok 1990. Jednakże ze względu na specyfikę projektu i potrzebę określenia celu redukcji oraz zaplanowania działań, konieczne było opracowanie inwentaryzacji dla najbardziej aktualnego roku. Dlatego też jako rok bazowy inwentaryzacji emisji CO₂ przyjęto rok 2013.

Rok kontrolny został ustalony do najbardziej aktualnego, zakończonego roku, tj. 2017 ze względu na kompletność danych. Jako rok docelowy ustalono 2020 rok.

Zakres inwentaryzacji – inwentaryzacją objęte są wszystkie emisje gazów cieplarnianych wynikające ze zużycia energii finalnej na terenie Gminy Kobylanka. Poprzez zużycie energii finalnej rozumie się zużycie: energii paliw kopalnych (na potrzeby gospodarczo – bytowe, transportowe i przemysłowe), ciepła sieciowego, energii elektrycznej, energii ze źródeł odnawialnych. Z inwentaryzacji wyłączony jest przemysł (także duże źródła spalania) objęty systemem handlu uprawnieniami do emisji CO₂ (EU ETS).

Podczas inwentaryzacji wykorzystane zostały metodologie niezbędne dla uzyskania najlepszej jakości danych:

- **metodologia „bottom-up”** – polega na zbieraniu danych u źródła. Każda jednostka podlegająca inwentaryzacji przekazała dane, które następnie zagregowano w taki sposób, aby dane były reprezentatywne dla większej populacji lub obszaru. Metodologia ta zwiększa prawdopodobieństwo popełnienia błędu przy analizie i obróbce danych oraz niepewność, czy cała docelowa populacja została ujęta w zestawieniu,
- **metodologia „top-down”** – polega na pozyskaniu zagregowanych danych dla większej jednostki obszaru lub populacji. Jakość danych jest wtedy generalnie lepsza, ponieważ jest mała ilość źródeł danych. Jeżeli zagregowane dane nie są reprezentatywne dla danego obszaru lub populacji, należy tak je przekształcić, aby jak najwierniej obrazowały zaistniałą sytuację. Głównym defektem tej metody jest mała rozdzielczość danych, która może ukryć trendy, mogące pojawić się przy większej rozdzielczości.

Decyzja o wyborze metody, podjęta została indywidualnie dla każdego sektora, jak również w oparciu o dostępność danych. Każdorazowo brano pod uwagę potencjał wykorzystania różnych źródeł w zależności od wymaganego zakresu oraz stopnia szczegółowości pożądaných informacji.

Sektory inwentaryzacji:

- budynki administracji publicznej, mienie gminy – obejmuje budynki/obiekty zarządzane przez Gminę Kobylanka lub przez jej jednostki organizacyjne;
- flota samochodowa – obejmuje pojazdy będące własnością Gminy Kobylanka lub jej jednostek organizacyjnych;
- oświetlenie publiczne – obejmuje punkty oświetleniowe znajdujące się na obszarze Gminy Kobylanka;
- mieszkalnictwo – obejmuje budynki mieszkalne (jedno i wielorodzinne);
- transport – obejmuje pojazdy osobowe, ciężarowe, dostawcze i autobusy poruszające się na terenie Gminy Kobylanka;
- usługi, handel, przemysł – obejmuje podmioty działalności gospodarczej wykonujące swoją działalność na terenie Gminy Kobylanka.

Rodzaje nośników energii

Inwentaryzacją były objęte następujące nośniki energii:

- energia elektryczna;
- ciepło sieciowe;
- węgiel kamienny;
- drewno;
- gaz ziemny;
- olej opałowy;
- benzyna;
- olej napędowy;
- LPG;
- inne np. CNG.

Źródło danych

Tabela 10. Źródła danych wykorzystane w procesie obliczenia zużycia energii oraz emisji substancji w poszczególnych sektorach.⁶⁶

l.p.	sektor	źródło danych
1	budynki administracji publicznej, mienie gmin	ankietyzacja
2	flota samochodowa	ankietyzacja
3	oświetlenie publiczne	ankietyzacja, operatorzy sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej
4	mieszkalnictwo	operatorzy sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej i gazu ziemnego i dostawca ciepła sieciowego, Bank Danych Lokalnych GUS, baza danych GIOŚ
5	odnawialne źródła energii	ankietyzacja, dane przekazane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Szczecinie

⁶⁶ Opracowanie własne.

l.p.	sektor	źródło danych
6	transport	badania natężenia ruchu wykonywane przez GDDKiA oraz Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie
7	usługi, handel, przemysł	operatorzy sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej i gazu ziemnego i dostawca ciepła sieciowego oraz baza opłat za korzystanie ze środowiska prowadzona przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

Wskaźniki

Następnie w celu określenia wielkości emisji z poszczególnych źródeł wykorzystane zostały wskaźniki emisji poszczególnych paliw. Wskaźniki te przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11. Wskaźniki emisji substancji z poszczególnych paliw.⁶⁷

l.p.	rodzaj paliwa	jednostka paliwa	wskaźnik emisji CO ₂ [Mg/MWh]
1	węgiel kamienny	Mg	0,346
2	drewno	Mg	0,0001224
3	gaz ziemny	m ³	0,202
4	olej opałowy	m ³	0,276
5	benzyna	m ³	0,257
6	olej napędowy	m ³	0,268
7	LPG	m ³	0,229
8	inne np. CNG	m ³	0,056438
9	energia elektryczna	kWh	0,812
10	ciepło sieciowe	GJ	0,332

Metodologia obliczeń

Obliczenia wielkości emisji wykonano za pomocą arkuszy kalkulacyjnych. Do obliczeń wykorzystuje się podstawowy wzór obliczeniowy:

$$E_{CO_2} = C \times EF$$

gdzie:

ECO₂ – wielkość emisji CO₂ [Mg]

C – zużycie energii (elektrycznej, ciepła, paliwa) [MWh]

EF – wskaźnik emisji CO₂ [MgCO₂/MWh]

⁶⁷ Źródło w zakresie emisji CO₂ dla energii elektrycznej: KOBIZE- Wartości opałowe (WO) i wskaźniki emisji CO₂ (WE) w roku 2014 do raportowania w ramach Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji za rok 2017, natomiast dla pozostałych nośników energii: Plan działań na rzecz zrównoważonej energii (SEAP – „How to develop a Sustainable Energy Action Plan – Guidebook”).

6.2. Wyniki bazowej (BEI) i kontrolnej (MEI) inwentaryzacji emisji CO₂ oraz zużycia energii finalnej

W niniejszym rozdziale dla każdego z analizowanych sektorów przedstawiono:

- bazową inwentaryzację zużycia energii oraz emisji substancji (BEI);
- kontrolną inwentaryzację zużycia energii oraz emisji substancji (MEI).

6.2.1. Budynki administracji publicznej, mienie gminy

Sektor budynków administracji publicznej, mimo że w skali gminy odpowiada za ok. 0,5% zużycia energii, jest sektorem szczególnie ważnym dla PGN. Po pierwsze, budynki użyteczności publicznej pełnią wzorcową rolę w zakresie racjonalnego wykorzystania energii, stosowania dobrych praktyk. Po drugie, jest to sektor, na który gmina ma bezpośredni wpływ i tym samym wdrażanie zrównoważonej gospodarki niskoemisyjnej powinno być szczególnie skuteczne.

Z uwagi na powyższe, sektor budynków administracji publicznej został zinwentaryzowany metodą oddolną (formularze ankietowe), która dostarczyła szczegółowych informacji o poszczególnych obiektach. Ankiety zostały przesłane bezpośrednio do administratorów budynków lub koordynatorów odpowiadających za grupy budynków znajdujących się na terenie gminy. Uzupełnione ankiety zawierają m.in. informacje takie jak: nazwa i przeznaczenie obiektu, lokalizacja, dane techniczne, stan ocieplenia budynku, wielkość zużycia nośników energii oraz rodzaj instalacji wykorzystujących OZE. Sporządzona na tej podstawie baza zawiera 16 budynków administracji publicznej.

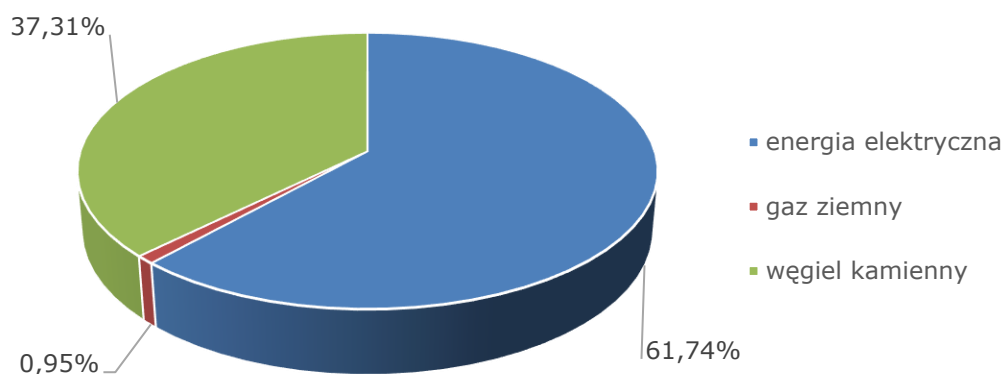
Wyniki dla zaprezentowanego sektora różnią się od pomiędzy rokiem bazowym a kontrolnym. Jest to rezultat zmian jakie zaszły w m.in. sposobie ogrzewania lub przeprowadzonych inwestycjach.

Wielkość zużycia energii końcowej w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 455,2 MWh. Natomiast w roku 2017 wyniosła 455,3 MWh co stanowi wzrost o 0,02%. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące wielkości zużycia poszczególnych nośników energii w budynkach administracji publicznej, mieniu gminy w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka.

Tabela 12. Zużycie nośników energii w budynkach administracji publicznej, mienie gminy w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

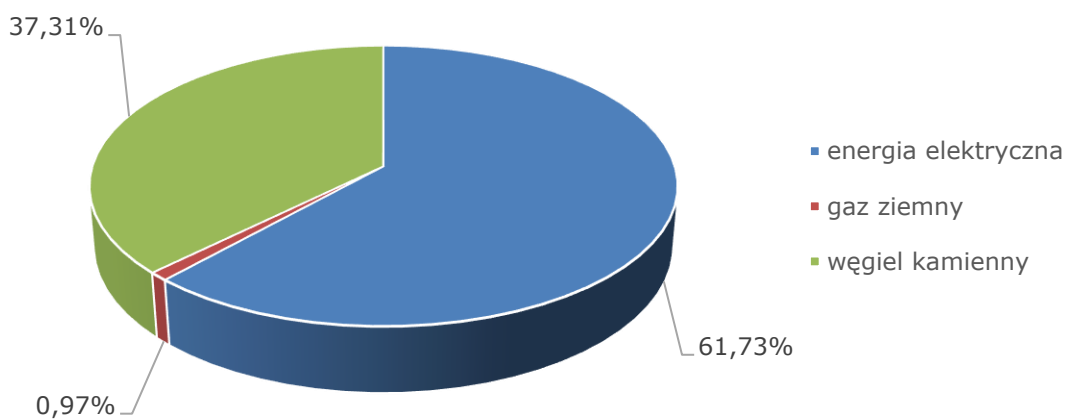
nośnik energii	zużycie energii [MWh/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
energia elektryczna	281,05	282,39	250,47	29,10	281,05
gaz ziemny	4,33	1,16	4,35	0,21	4,41
ciepło sieciowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
węgiel kamienny	169,87	169,87	184,02	14,16	169,87
olej opałowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
drewno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LPG	0,00	0,00	208,16	0,00	0,00
suma	455,2	453,4	647,0	43,5	455,3

W sektorze budynków administracji publicznej, mienie gminy wykorzystywano w roku bazowym 2013 trzy nośniki energii, tj.: energię elektryczną, gaz ziemny i węgiel kamienny. Dominujący udział w strukturze zużycia nośników energii w 2013 roku miała energia elektryczna (61,74%).

Rysunek 10. Struktura zużycia nośników energii w budynkach administracji publicznej, mienie gminy na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.

W 2017 roku zużywano również trzy nośniki energii: energia elektryczna, gaz ziemny i węgiel kamienny. Dominujący udział w strukturze zużycia nośników energii w roku kontrolnym 2017 miała również energia elektryczna (61,73%). Najmniejszy był udział gazu ziemnego (0,97%).

Rysunek 11. Struktura zużycia nośników energii w budynkach administracji publicznej, mienie gminy na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.

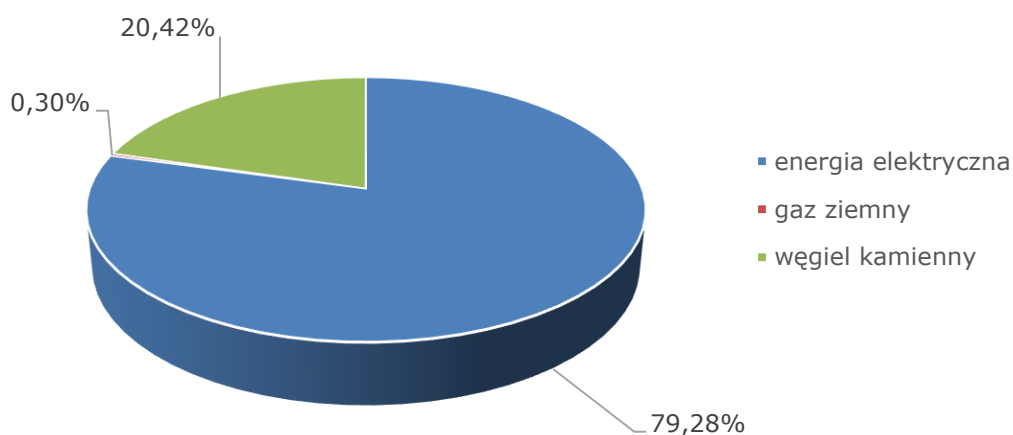
Wielkość emisji CO₂ w analizowanym sektorze, w roku bazowym 2013 wyniosła 287,9 Mg CO₂. W roku 2017 emisja CO₂ również była na tym samym poziomie. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące wielkości emisji CO₂ z poszczególnych nośników energii w budynkach administracji publicznej, mieniu gminy w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka.

*Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej za lata 2014-2017
dla Gminy Kobylanka*

Tabela 13. Emisja CO₂ w sektorze budynków administracji publicznej, mienie gminy w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

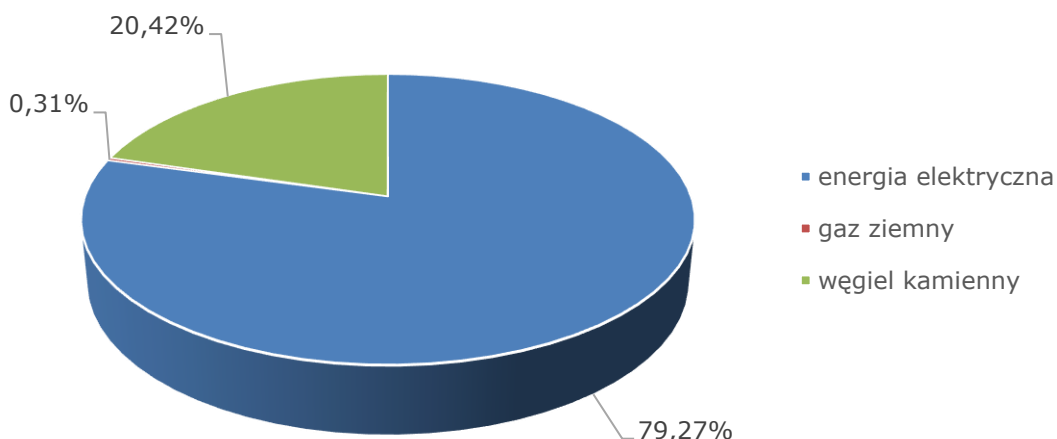
nośnik energii	emisja CO ₂ [Mg/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
energia elektryczna	228,21	229,30	203,38	23,63	228,21
gaz ziemny	0,87	0,23	0,88	0,04	0,89
ciepło sieciowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
węgiel kamienny	58,77	58,77	63,67	4,90	58,77
olej opałowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
drewno	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LPG	0,00	0,00	47,67	0,00	0,00
suma	287,9	288,3	315,6	28,6	287,9

Dominujący udział w strukturze emisji CO₂ w sektorze budynków administracji publicznej, mienie gminy w 2013 roku miała energia elektryczna (79,28%).

Rysunek 12. Struktura emisji CO₂ w sektorze budynków administracji publicznej, mienie gminy na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.

Dominujący udział w strukturze emisji CO₂ roku kontrolnym 2017 miała również energia elektryczna (79,27%).

Rysunek 13. Struktura emisji CO₂ w sektorze budynków administracji publicznej, mienie gminy na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.

6.2.2. Flota samochodowa

Sektor floty samochodowej obejmuje pojazdy osobowe, ciężarowe oraz autobusy będące własnością Urzędu Gminy Kobylanka i jego jednostek administracyjnych oraz zakładu komunikacji publicznej.

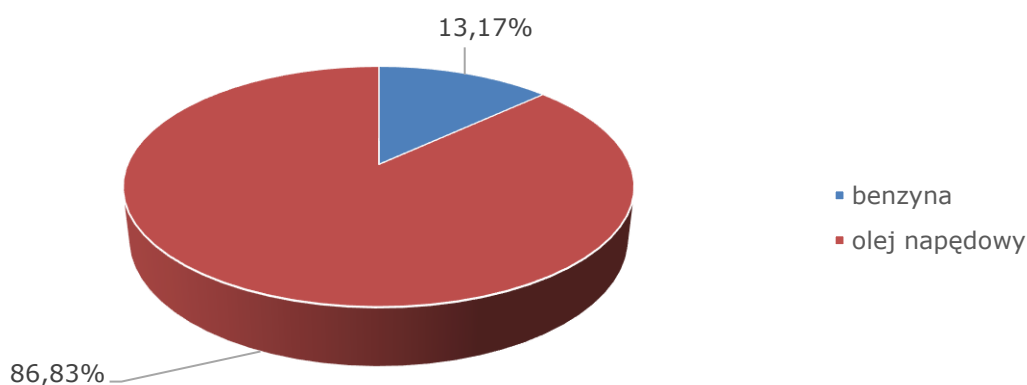
Różnice w wynikach dla zaprezentowanego sektora pomiędzy rokiem bazowym a kontrolnym mogą być spowodowane wymianą pojazdów lub zakupem nowych oraz wdrożeniem działań edukacyjnych mających na celu zmniejszenie emisji tj. car-sharing⁶⁸, car-pooling⁶⁹.

Wielkość zużycia energii końcowej w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 104,0 MWh. Natomiast w roku 2017 wyniosła 108,9 MWh co stanowi wzrost o 4,75%. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące wielkości zużycia poszczególnych nośników energii w sektorze floty samochodowej w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka.

Tabela 14. Zużycie nośników energii w sektorze floty samochodowej w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

nośnik energii	zużycie energii [MWh/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
benzyna	13,69	13,69	16,18	16,18	17,42
olej napędowy	90,27	75,83	80,64	92,68	91,48
LPG	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
bioetanol	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
biodiesel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
energia elektryczna, hybryda, inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
suma	104,0	89,5	96,8	108,9	108,9

W sektorze floty samochodowej dominujący udział w strukturze zużycia nośników energii w 2013 roku miał olej napędowy (86,83%)

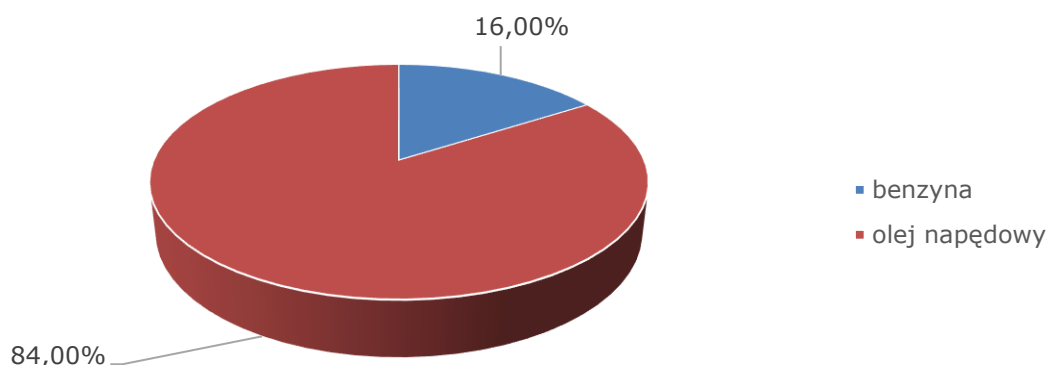

Rysunek 14. Struktura zużycia nośników energii w sektorze floty samochodowej na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.

⁶⁸ Car-sharing – system wspólnego użytkowania samochodów osobowych. Samochody udostępniane są za opłatą użytkownikom przez operatorów floty pojazdów, którymi są różne przedsiębiorstwa, agencje publiczne, spółdzielnie, stowarzyszenia lub grupy osób fizycznych.

⁶⁹ Car-pooling – system upodabniający i dostosowujący samochód osobowy do transportu zbiorowego. Polega na zwiększaniu liczby pasażerów w czasie przejazdu samochodem, głównie poprzez kojarzenie osób dojeżdżających do pracy lub nauki na tych samych trasach. Jest rozwijany w sytuacjach, gdy ze względu na małe natężenie ruchu nieopłacalne jest uruchamianie linii zorganizowanego transportu zbiorowego.

Dominujący udział w strukturze zużycia nośników energii w roku kontrolnym 2017 miał również olej napędowy (84,00%).

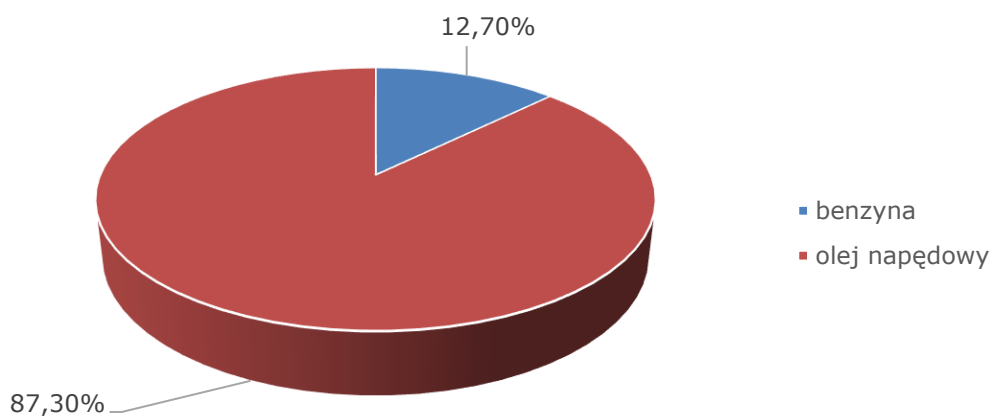
Rysunek 15. Struktura zużycia nośników energii w sektorze floty samochodowej na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.

Wielkość emisji CO₂ w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 27,7 Mg CO₂. Natomiast w roku 2017 wyniosła 29,0 Mg CO₂ co stanowi wzrost o 4,63%. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące wielkości emisji CO₂ z poszczególnych nośników energii w sektorze floty samochodowej w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka.

Tabela 15. Emisja CO₂ w sektorze floty samochodowej w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

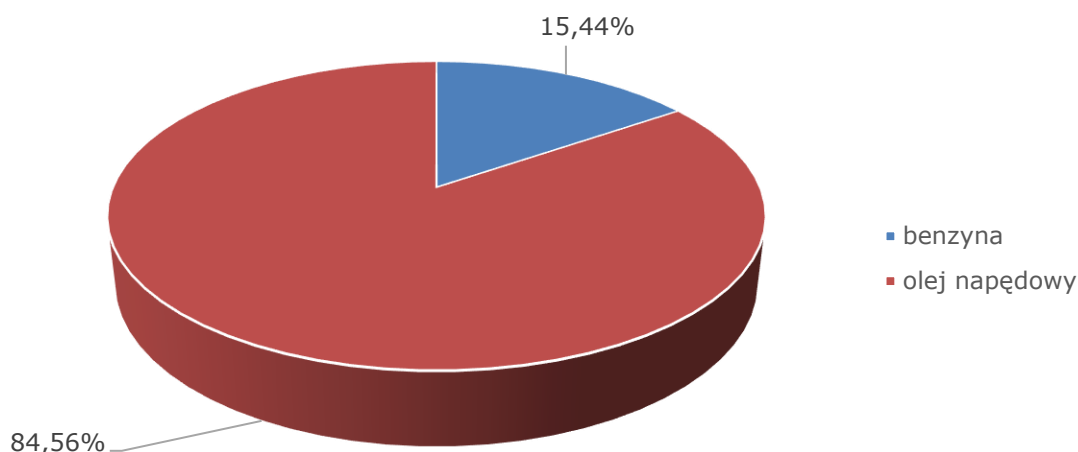
nośnik energii	emisja CO ₂ [Mg/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
benzyna	3,52	3,52	4,16	4,16	4,48
olej napędowy	24,19	20,32	21,61	24,84	24,52
LPG	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
bioetanol	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
biodiesel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
energia elektryczna, hybryda, inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
suma	27,7	23,8	25,8	29,0	29,0

Dominujący udział w strukturze emisji CO₂ w sektorze floty samochodowej w 2013 roku miał olej napędowy (87,30%)

Rysunek 16. Struktura emisji CO₂ w sektorze floty samochodowej na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.

Dominujący udział w strukturze emisji CO₂ roku kontrolnym 2017 miał również olej napędowy (84,56%).

Rysunek 17. Struktura emisji CO₂ w sektorze floty samochodowej na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.

6.2.3. Oświetlenie publiczne

Sektor obejmuje wszystkie uliczne punkty oświetleniowe zlokalizowane na terenie Gminy Kobylanka.

Wielkość zużycia energii końcowej w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 418,7 MWh. Natomiast w roku 2017 wyniosła 332,4 MWh co stanowi spadek o 20,61%.

Tabela 16. Zużycie energii w sektorze oświetlenia publicznego w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

nośnik energii	zużycie energii [MWh/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
energia elektryczna	418,7	522,0	511,0	522,0	332,4

Wielkość emisji CO₂ w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 334,0 Mg CO₂. Natomiast w roku 2017 wyniosła 269,9 Mg CO₂ co stanowi spadek o 20,61%.

Tabela 17. Emisja CO₂ w sektorze oświetlenia publicznego w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

nośnik energii	emisja CO ₂ [Mg/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
energia elektryczna	334,0	423,9	414,9	423,9	269,9

6.2.4. Mieszkalnictwo

Sektor ten uwzględnia ogół budynków mieszkalnych na terenie gminy tj. zarówno zabudowę jednorodziną oraz wielorodziną, w tym również budynki komunalne. Podstawą określenia zużycia nośników energii w tym sektorze były dane zbiorcze pozyskane bezpośrednio od operatorów sieci dystrybucyjnej i sprzedawców paliw oraz informacje publikowane w Banku Danych Lokalnych GUS i bazie danych GIOŚ.

Podstawą wykonania obliczeń były więc dane odgórne, które pozwoliły określić sumaryczne zużycie nośników energii.

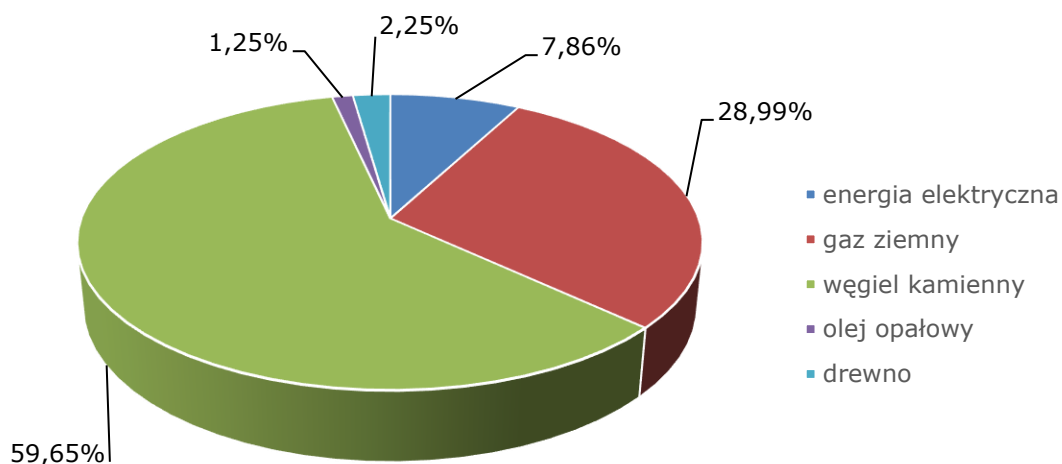
Wyniki dla zaprezentowanego sektora różnią się od pomiędzy rokiem bazowym a kontrolnym. Jest to rezultat zmian jakie zaszły w m.in. sposobie ogrzewania lub przeprowadzonych inwestycjach np. termomodernizacja budynku.

Wielkość zużycia energii końcowej w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 37 481,6 MWh. Natomiast w roku 2017 wyniosła 43 298,7 MWh co stanowi wzrost o 15,52%. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące wielkości zużycia poszczególnych nośników energii w sektorze mieszkalnictwa w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka.

Tabela 18. Zużycie nośników energii w sektorze mieszkalnictwa w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

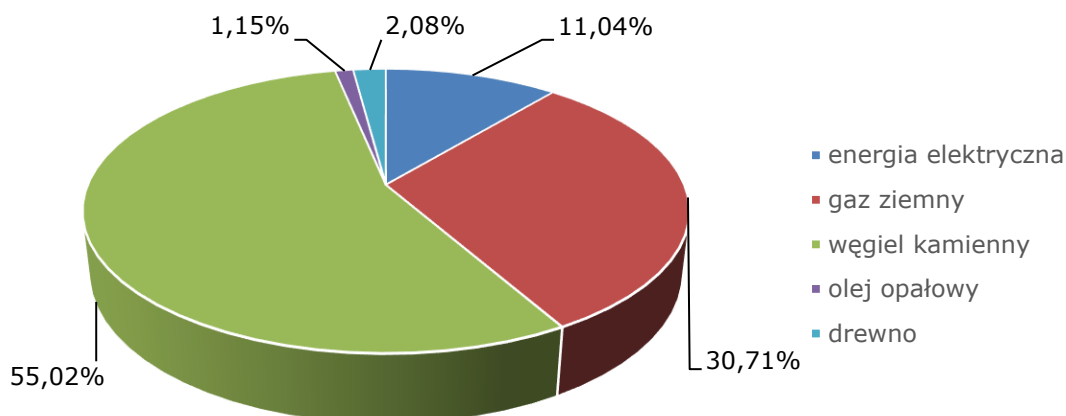
nośnik energii	zużycie energii [MWh/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
energia elektryczna	2 944,30	3 002,70	4 105,20	4 222,20	4 779,30
gaz ziemny	10 866,26	10 227,60	10 120,40	12 559,00	13 296,40
ciepło sieciowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
węgiel kamienny	22 358,62	22 958,29	23 468,48	23 824,51	23 824,51
olej opałowy	468,73	481,31	492,00	499,47	499,47
drewno	843,72	866,35	885,60	899,04	899,04
suma	37 481,6	37 536,2	39 071,7	42 004,2	43 298,7

W sektorze mieszkalnictwa w roku bazowym wykorzystywano m.in. energię elektryczną, gaz ziemny, węgiel kamienny oraz olej opałowy. Dominujący udział w strukturze zużycia nośników energii w 2013 roku miał węgiel kamienny (59,65%). Następnie duży udział miały też: gaz ziemny (28,99%) i energia elektryczna (7,86%). Udział pozostałych nośników wyniósł ok. 4%.

Rysunek 18. Struktura zużycia nośników energii w sektorze mieszkalnictwa na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.

Dominujący udział w strukturze zużycia nośników energii w roku kontrolnym 2017 również miał węgiel kamienny (55,02%). Następnie duży udział miały: gaz ziemny (30,71%) i energia elektryczna (11,04%). Udział pozostałych nośników wyniósł ok. 4%.

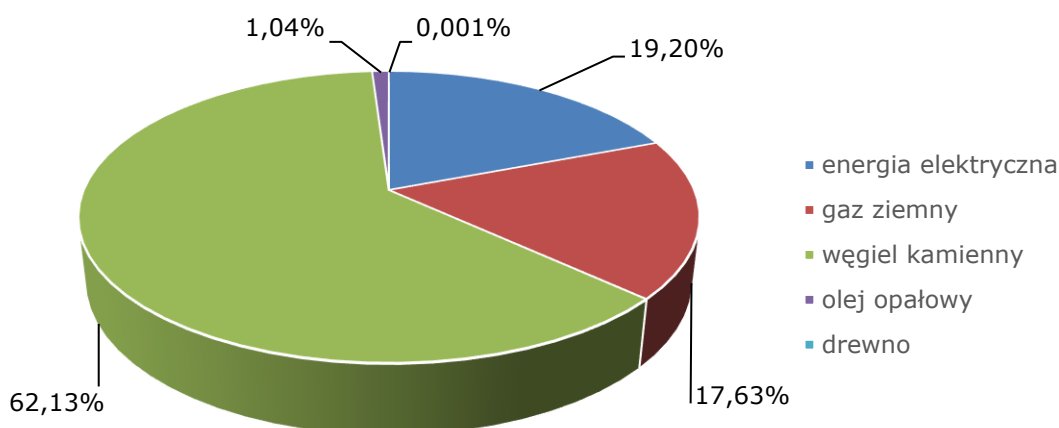
Rysunek 19. Struktura zużycia nośników energii w sektorze mieszkalnictwa na terenie Gminy Kobyłanka w roku kontrolnym 2017.

Wielkość emisji CO₂ w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 12 451,3 Mg CO₂. Natomiast w roku 2017 wyniosła 14 947,9 Mg CO₂ co stanowi wzrost o 20,05%. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące wielkości emisji CO₂ z poszczególnych nośników energii w sektorze mieszkalnictwa w latach 2013-2017 w Gminie Kobyłanka.

Tabela 19. Emisja CO₂ w sektorze mieszkalnictwa w Gminie Kobyłanka w latach 2013-2017.

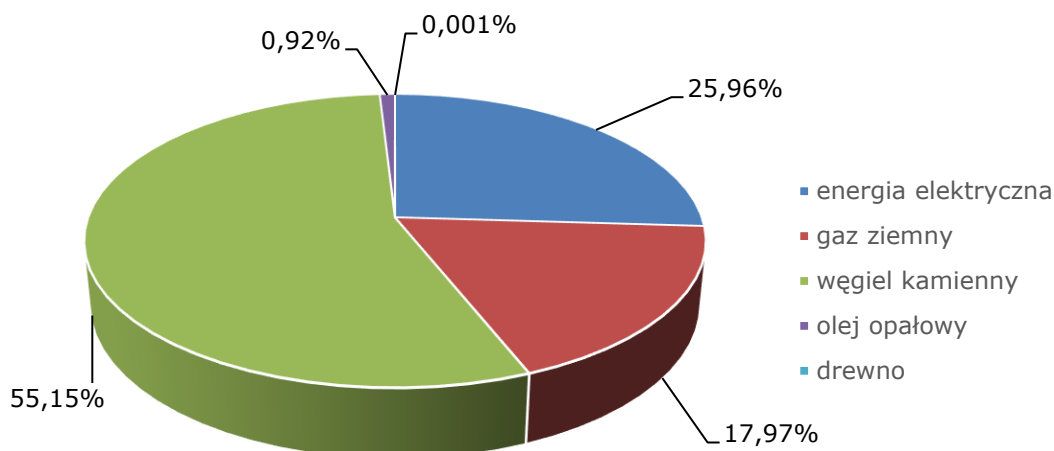
nośnik energii	emisja CO ₂ [Mg/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
energia elektryczna	2 390,77	2 438,19	3 333,42	3 428,43	3 880,79
gaz ziemny	2 194,99	2 065,98	2 044,32	2 536,92	2 685,87
ciepło sieciowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
węgiel kamienny	7 736,08	7 943,57	8 120,10	8 243,28	8 243,28
olej opałowy	129,37	132,84	135,79	137,85	137,85
drewno	0,10	0,11	0,11	0,11	0,11
suma	12 451,3	12 580,7	13 633,7	14 346,6	14 947,9

Dominujący udział w strukturze emisji CO₂ w sektorze mieszkalnictwa w 2013 roku miał węgiel kamienny (62,13%). Następnie duży udział miały też: energia elektryczna (19,20%) i gaz ziemny (17,63%). Udział pozostałych nośników wyniósł ok. 1%.

Rysunek 20. Struktura emisji CO₂ w sektorze mieszkalnictwa na terenie Gminy Kobyłanka w roku bazowym 2013.

Dominujący udział w strukturze emisji CO₂ w roku kontrolnym 2017 miał węgiel kamienny (55,15%). Następnie duży udział miały też: energia elektryczna (25,96%) i gaz ziemny (17,97%). Udział pozostałych nośników wyniósł ok. 1%.

Rysunek 21. Struktura emisji CO₂ w sektorze mieszkalnictwa na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.

6.2.5. Transport

Sektor transportu obejmuje pojazdy wykorzystywane w sposób prywatny. Podstawą obliczeń w sektorze transportowym były pomiary natężenia ruchu prowadzone przez GDDKIA oraz Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w 2015 r. Drogom lub odcinkom dróg, na których był wykonany pomiar, przypisano długość i na tej podstawie obliczono liczbę wozokilometrów na rok dla poszczególnych kategorii pojazdów (osobowe, dostawcze, ciężarowe oraz autobusy). Wielkość emisji pochodząca ze spalin obliczona została na podstawie wskaźników emisji [g/(szt.×km)] opracowanych przez profesora Zdzisława Chłopka z Zakładu Transportu Samochodowego Politechniki Warszawskiej, uwzględniających zarówno rodzaj pojazdu, jak i jego średnią prędkość. W celu określenia wielkości emisji z dróg lokalnych, na których nieprowadzone były pomiary, wykorzystano narzędzia analizy GIS. W pierwszej kolejności wprowadzono na siatkę ulic wykonane pomiary, następnie określono dla każdej drogi jej typ, który definiował potencjalne natężenie ruchu. W dalszym kroku na podstawie danych pomiarowych wyznaczono średnie natężenia na głównych drogach w gminie. Wartość ta stanowiła punkt wyjścia, na podstawie którego przypisano natężenia ruchu pozostałym drogom.

Opisana powyżej metodyka nie pozwala na określenie zużycia energii oraz emisji dwutlenku węgla. W celu ich ustalenia, liczba pojazdów poruszających się na danej drodze (zgodnie z określonym natężeniem ruchu) została podzielona na pojazdy zasilane benzyną, olejem napędowym oraz LPG. Podziału dokonano w oparciu o dane znajdujące się w Banku Danych Lokalnych GUS, który określa strukturę zarejestrowanych pojazdów. Działanie to zostało wykonane odrębnie dla każdego typu pojazdów. W ten sposób określono zużycie poszczególnych paliw na każdej drodze, które zostało przeliczone za pomocą wskaźników wartości opałowej na MWh, a następnie emisję CO₂.

Sektor transportu jest jednym z dynamiczniej zmieniających się gałęzi gospodarki gminy. Zmiany nie dotyczą tylko wzrostu liczby zarejestrowanych pojazdów ale również zmianą ilości paliwa zużywanego przez pojazd, zakupu co większej ilości

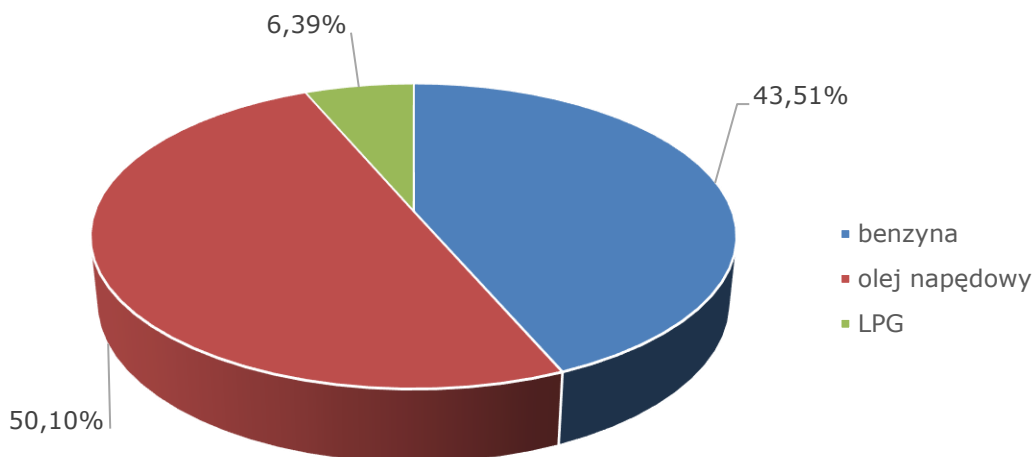
pojazdów niskoemisyjnych oraz wdrożeniem nowych zachowań jak car-sharing i car-pooling.

Wielkość zużycia energii końcowej w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 60 201,0 MWh. Natomiast w roku 2017 wyniosła 65 679,3 MWh co stanowi wzrost o 9,10%. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące wielkości zużycia poszczególnych nośników energii w sektorze transportu w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka.

Tabela 20. Zużycie nośników energii w sektorze transportu w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

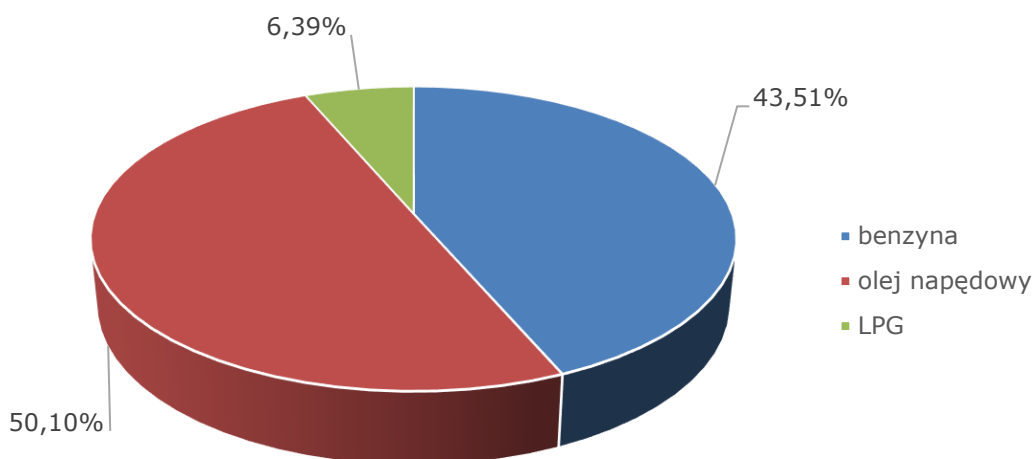
nośnik energii	zużycie energii [MWh/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
benzyna	26 195,71	27 007,78	27 649,93	28 160,38	28 579,51
olej napędowy	30 158,90	31 093,87	31 841,67	32 420,78	32 903,37
LPG	3 846,40	3 965,64	4 059,91	4 134,88	4 196,42
bioetanol	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
biodiesel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
energia elektryczna, hybryda, inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
suma	60 201,0	62 067,3	63 551,5	64 716,0	65 679,3

W sektorze transportu dominujący udział w strukturze zużycia nośników energii w 2013 roku miał olej napędowy (50,10%) i benzyna (43,51%). Pozostałym używanym nośnikiem było LPG (6,39%).

Rysunek 22. Struktura zużycia nośników energii w sektorze transportu na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.

Dominujący udział w strukturze zużycia nośników energii w roku kontrolnym 2017 miał olej napędowy (50,10%) i benzyna (43,51%). Pozostałym używanym nośnikiem było LPG (6,39%).

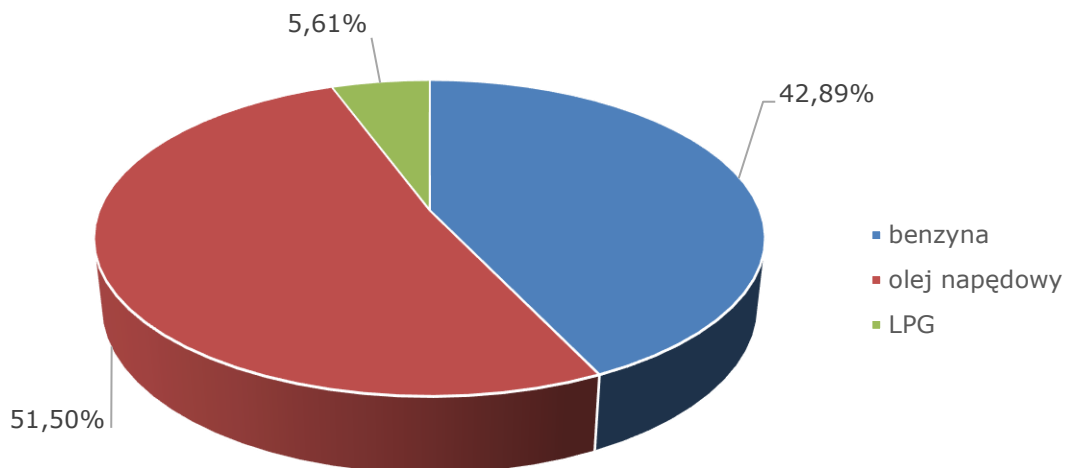
Rysunek 23. Struktura zużycia nośników energii w sektorze transportu na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.

Wielkość emisji CO₂ w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 15 695,3 Mg CO₂. Natomiast w roku 2017 wyniosła 17 123,6 Mg CO₂ co stanowi wzrost o 9,10%. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące wielkości emisji CO₂ z poszczególnych nośników energii w sektorze transportu w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka.

Tabela 21. Emisja CO₂ w sektorze transportu w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

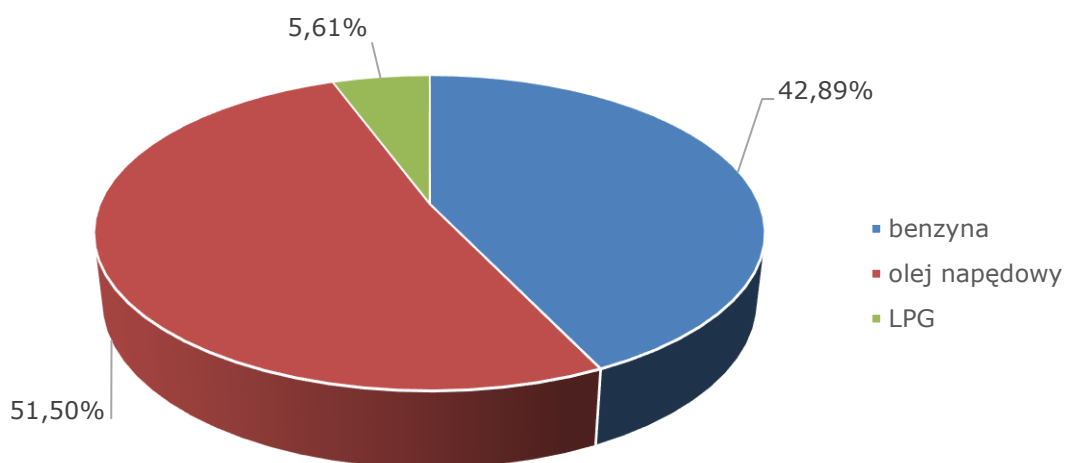
nośnik energii	emisja CO ₂ [Mg/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
benzyna	6 732,30	6 941,00	7 106,03	7 237,22	7 344,93
olej napędowy	8 082,59	8 333,16	8 533,57	8 688,77	8 818,10
LPG	880,44	907,74	929,31	946,47	960,56
bioetanol	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
biodiesel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
energia elektryczna, hybryda, inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
suma	15 695,3	16 181,9	16 568,9	16 872,5	17 123,6

Dominujący udział w strukturze emisji CO₂ w sektorze transportu w 2013 roku miał olej napędowy (51,50%) i benzyna (42,89%). Pozostałym używanym nośnikiem było LPG (5,61%).

Rysunek 24. Struktura emisji CO₂ w sektorze transportu na terenie Gminy Kobyłanka w roku bazowym 2013.

Dominujący udział w strukturze emisji CO₂ w roku kontrolnym 2017 miał olej napędowy (51,50%) i benzyna (42,89%). Pozostałym używanym nośnikiem było LPG (5,61%).

Rysunek 25. Struktura emisji CO₂ w sektorze transportu na terenie Gminy Kobyłanka w roku kontrolnym 2017.

6.2.6. Usługi, handel, przemysł

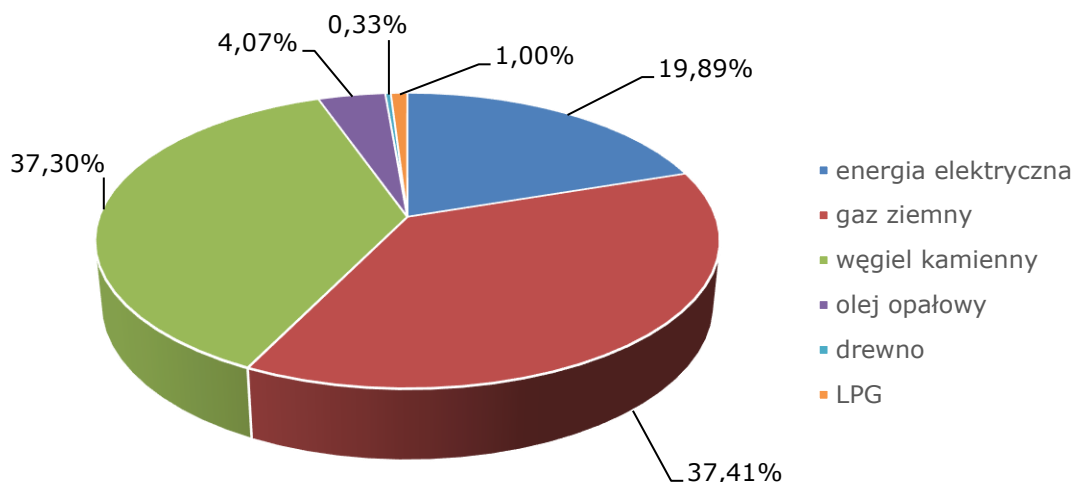
Wyniki bilansu dla sektora usług, handlu, przemysłu opierają się w głównej mierze na danych odgórnych, tj. informacjach pozyskanych od operatorów sieci dystrybucyjnej i sprzedawców paliw. Dlatego bardzo ważnym źródłem danych, które uzupełniły dane odgórne, były informacje zgromadzone w Wojewódzkim Banku Zanieczyszczeń Środowiska prowadzony przez Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, dotyczące zużycia nośników energii przez największe przedsiębiorstwa ponoszące opłaty za korzystanie ze środowiska.

Wielkość zużycia energii końcowej w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 10 031,3 MWh. Natomiast w roku 2017 wyniosła 8 853,0 MWh co stanowi spadek o 11,75%. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące wielkości zużycia poszczególnych nośników energii w sektorze usług, handlu, przemyśle w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka.

Tabela 22. Zużycie nośników energii w sektorze usług, handlu, przemyśle w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

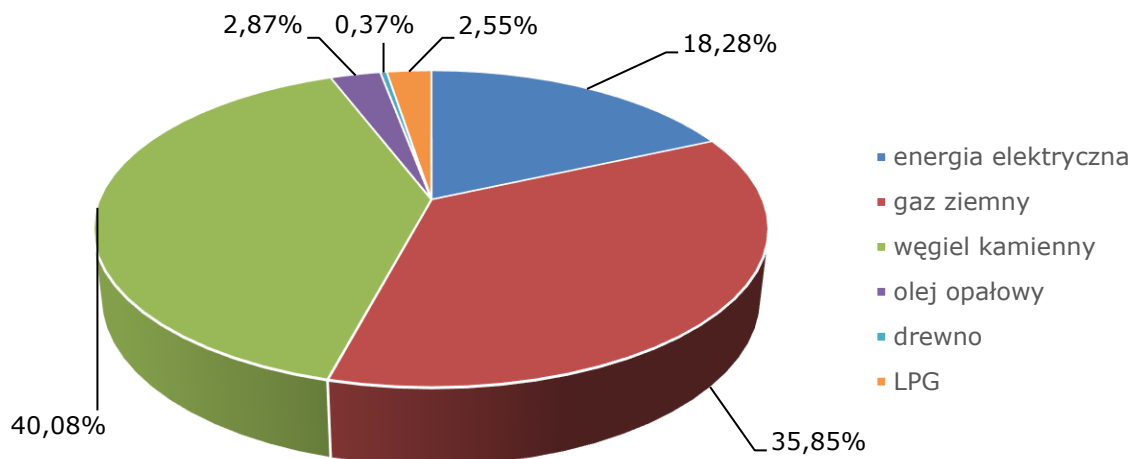
nośnik energii	zużycie energii [MWh/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
energia elektryczna	1 994,85	1 946,71	2 036,43	2 326,70	1 618,65
gaz ziemny	3 753,18	3 756,35	4 031,05	4 040,29	3 173,39
ciepło sieciowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
węgiel kamienny	3 741,98	3 809,15	2 698,00	3 703,97	3 548,26
olej opałowy	407,78	3 051,10	3 315,21	254,24	254,24
drewno	33,33	103,33	47,22	32,78	32,78
LPG	100,16	101,98	183,27	225,72	225,72
suma	10 031,3	12 768,6	12 311,2	10 583,7	8 853,0

W sektorze usług, handlu, przemyśle w roku bazowym wykorzystywano m.in. następujące nośniki energii: energia elektryczna, gaz ziemny, węgiel kamienny oraz olej opałowy. Dominujący udział w strukturze zużycia nośników energii w 2013 roku miał gaz ziemny (37,41%) i węgiel kamienny (37,30%). Następnie była energia elektryczna (19,89%). Udział pozostałych nośników wyniósł ok. 5%.

Rysunek 26. Struktura zużycia nośników energii w sektorze usług, handlu, przemyśle na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.

Dominujący udział w strukturze zużycia nośników energii w 2017 roku miał węgiel kamienny (40,08%) i gaz ziemny (35,85%). Następnie była energia elektryczna (18,28%). Udział pozostałych nośników wyniósł ok. 6%.

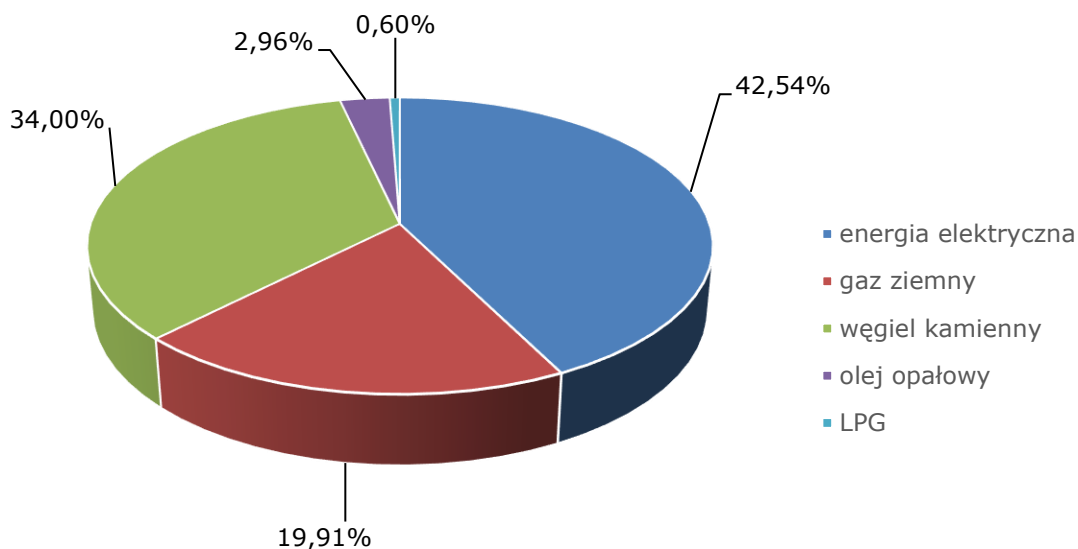
Rysunek 27. Struktura zużycia nośników energii w sektorze usług, handlu, przemysłu na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.

Wielkość emisji CO₂ w analizowanym sektorze w roku bazowym 2013 wyniosła 3 808,2 Mg CO₂. Natomiast w roku 2017 wyniosła 3 304,9 Mg CO₂ co stanowi spadek o 13,21%. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące wielkości emisji CO₂ z poszczególnych nośników energii w sektorze usług, handlu, przemysłu w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka.

Tabela 23. Emisja CO₂ w sektorze usług, handlu, przemysłu w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

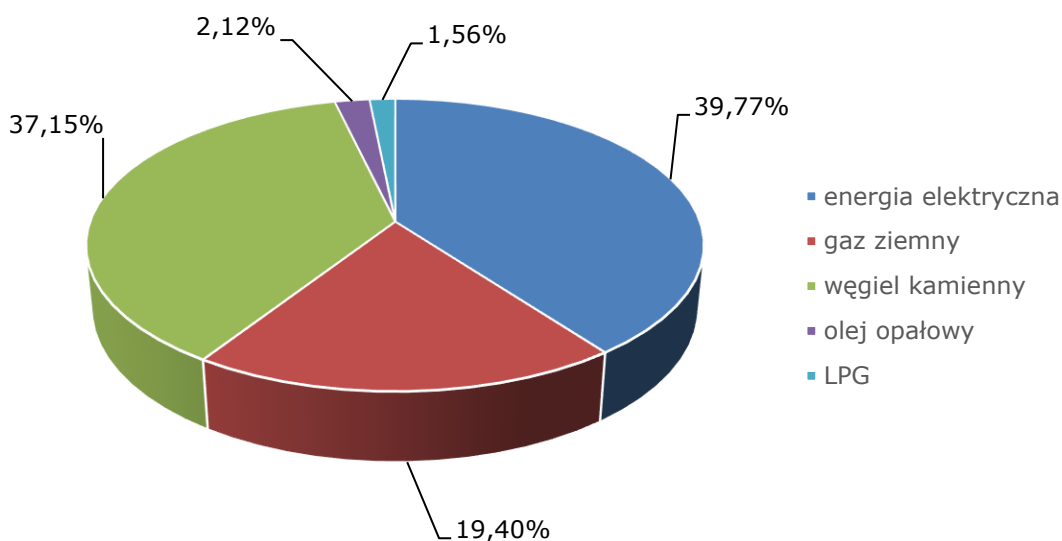
nośnik energii	emisja CO ₂ [Mg/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
energia elektryczna	1 619,82	1 580,73	1 653,58	1 889,28	1 314,35
gaz ziemny	758,14	758,78	814,27	816,14	641,03
ciepło sieciowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
węgiel kamienny	1 294,73	1 317,97	933,51	1 281,57	1 227,70
olej opałowy	112,55	842,10	915,00	70,17	70,17
drewno	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00
LPG	22,94	23,35	41,97	51,69	51,69
suma	3 808,2	4 522,9	4 358,3	4 108,9	3 304,9

Dominujący udział w strukturze emisji CO₂ w sektorze usług, handlu, przemysłu w 2013 roku miała energia elektryczna (42,54%) i węgiel kamienny (34,00%). Następnie był gaz ziemny (19,91%). Udział pozostałych nośników wyniósł ok. 4%.

Rysunek 28. Struktura emisji CO₂ w sektorze usług, handlu, przemysłu na terenie Gminy Kobyłanka w roku bazowym 2013.

Dominujący udział w strukturze emisji CO₂ w roku kontrolnym 2017 miała energia elektryczna (39,77%) i węgiel kamienny (37,15%). Następnie był gaz ziemny (19,40%). Udział pozostałych nośników wyniósł ok. 4%.

Rysunek 29. Struktura emisji CO₂ w sektorze usług, handlu, przemysłu na terenie Gminy Kobyłanka w roku kontrolnym 2017.

6.2.7. Podsumowanie

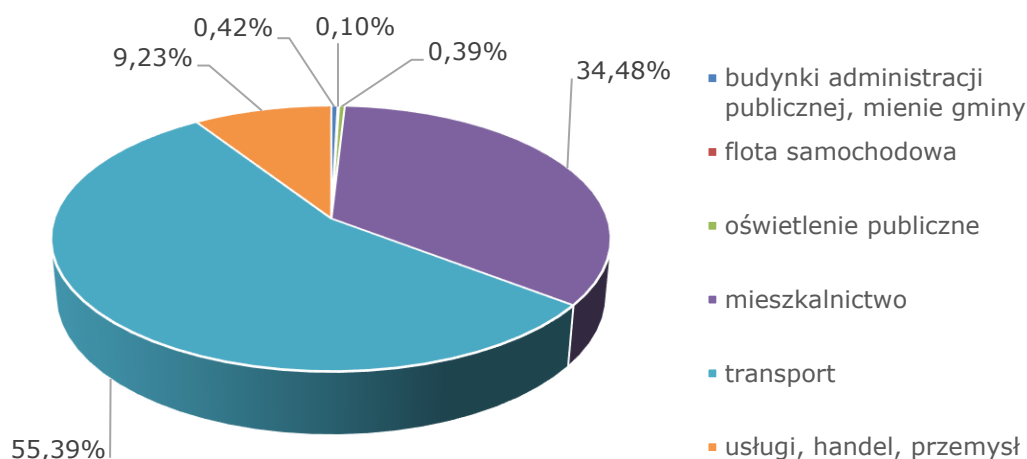
Poszczególne sektory wykazują dużą różnorodność w zakresie wykorzystywanych poszczególnych nośników energii. Różnice można również zauważyć analizując zmiany, które zachodziły na przestrzeni lat 2013–2017.

Całkowite zużycie energii finalnej w Gminie Kobyłanka, w roku bazowym 2013 wyniosło 108 691,8 MWh. Natomiast w roku 2017 wyniosło 118 727,7 MWh co stanowi wzrost o 9,23%. Roczne jednostkowe zużycie energii w 2013 roku wyniosło 22,16 MWh/osobę, natomiast w 2017 roku wyniosło 22,03 MWh/osobę.

Tabela 24. Zużycie energii w poszczególnych sektorach w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

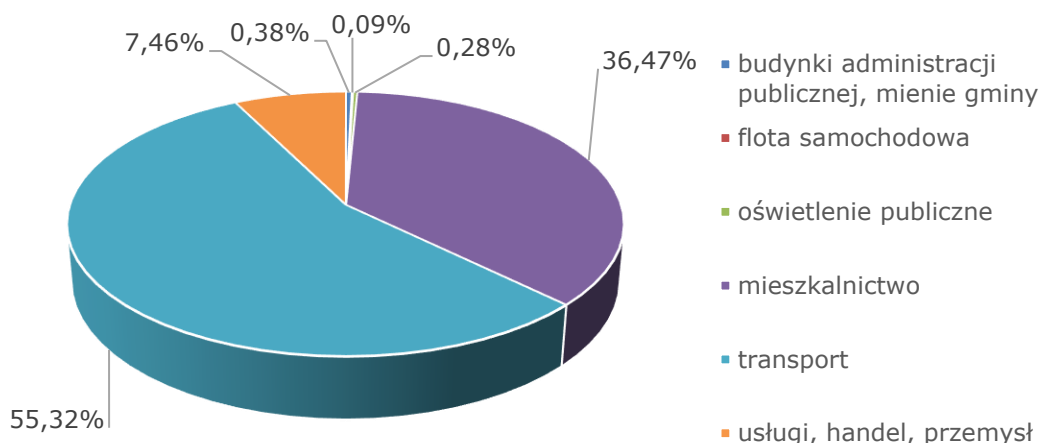
sektor	zużycie energii [MWh/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
budynki administracji publicznej, mienie gminy	455,24	453,42	647,00	43,46	455,32
flota samochodowa	103,96	89,52	96,82	108,86	108,90
oświetlenie publiczne	418,68	522,00	511,00	522,00	332,39
mieszkalnictwo	37 481,64	37 536,25	39 071,69	42 004,21	43 298,71
transport	60 201,01	62 067,29	63 551,52	64 716,04	65 679,31
usługi, handel, przemysł	10 031,29	12 768,63	12 311,18	10 583,70	8 853,05
suma	108 691,8	113 437,1	116 189,2	117 978,3	118 727,7

Największy udział w całkowitym zużyciu energii na terenie Gminy Kobylanka w 2013 roku stanowił sektor transportu (55,39%). Drugi pod względem wielkości był sektor mieszkalnictwa stanowiąc 34,48% całkowitego zużycia energii na terenie Gminy Kobylanka. Następnie są sektory: usług, handlu, przemysłu (9,23%), budynków administracji publicznej, mienie gminy (0,42%), oświetlenia publicznego (0,39%), floty samochodowej (0,10%)

Rysunek 30. Udział poszczególnych sektorów w całkowitym zużyciu energii w Gminie Kobylanka w roku bazowym 2013.

Największy udział w całkowitym zużyciu energii na terenie Gminy Kobylanka w 2017 roku stanowił również sektor transportu (55,32%). Drugi pod względem wielkości był sektor mieszkalnictwa stanowiąc 36,47% całkowitego zużycia energii na terenie Gminy Kobylanka. Następnie są sektory: usług, handlu, przemysłu (7,46%), budynków administracji publicznej, mienie gminy (0,38%), oświetlenia publicznego (0,28%), floty samochodowej (0,09%).

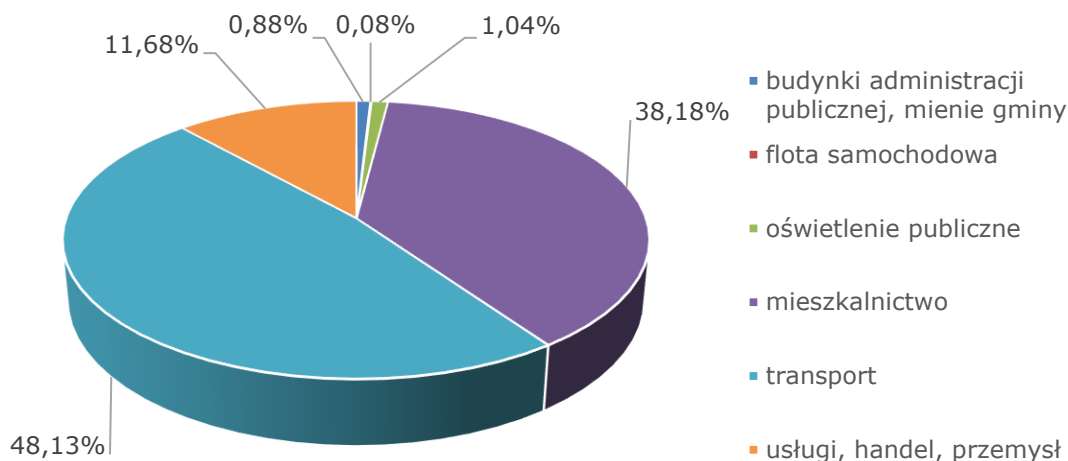
Rysunek 31. Udział poszczególnych sektorów w całkowitym zużyciu energii w Gminie Kobylanka w roku kontrolnym 2017.

Całkowita emisja CO₂ w Gminie Kobylanka w roku bazowym 2013 wyniosła 32 610,4 Mg CO₂. Natomiast w roku 2017 wyniosła 35 963,2 Mg CO₂ co stanowi wzrost o 10,28%. Roczna jednostkowa emisja CO₂ w 2013 roku wyniosła 6,65 Mg CO₂/osobę, natomiast w 2017 roku wyniosła 6,67 MgCO₂/osobę.

Tabela 25. Emisja CO₂ w poszczególnych sektorach w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.

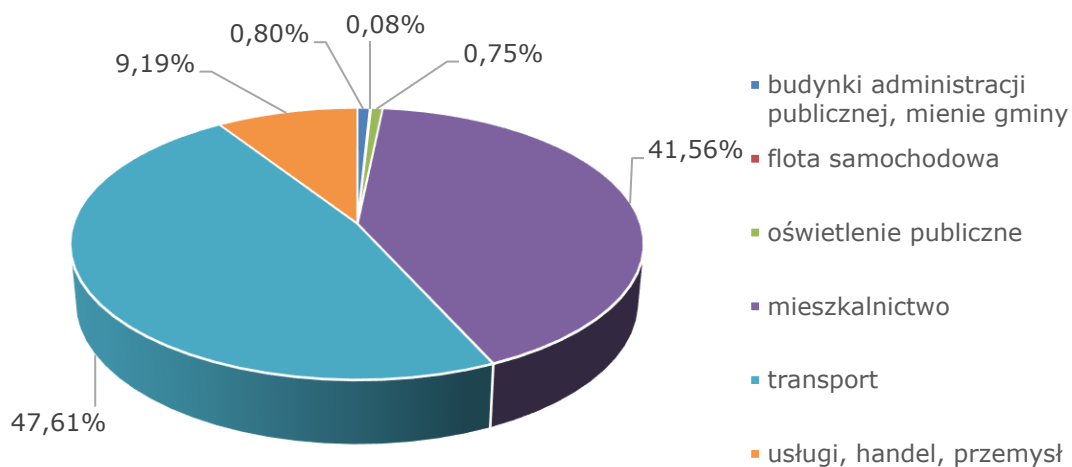
sektor	emisja CO ₂ [Mg/rok]				
	2013	2014	2015	2016	2017
budynki administracji publicznej, mienie gminy	287,86	288,31	315,60	28,57	287,87
flota samochodowa	27,71	23,84	25,77	29,00	28,99
oświetlenie publiczne	339,97	423,86	414,93	423,86	269,90
mieszkalnictwo	12 451,31	12 580,68	13 633,74	14 346,59	14 947,91
transport	15 695,32	16 181,89	16 568,91	16 872,46	17 123,60
usługi, handel, przemysł	3 808,18	4 522,95	4 358,33	4 108,86	3 304,93
suma	32 610,4	34 021,5	35 317,3	35 809,3	35 963,2

Największy udział w całkowitej emisji CO₂ na terenie Gminy Kobylanka w 2013 roku stanowił sektor transportu (48,13%). Drugi pod względem wielkości był sektor mieszkalnictwa stanowiąc 38,18% całkowitej emisji CO₂ na terenie Gminy Kobylanka. Następnie są sektory: usług, handlu, przemysłu (11,68%), oświetlenia publicznego (1,04%), budynków administracji publicznej, mienie gminy (0,88%), floty samochodowej (0,08%).

Rysunek 32. Udział poszczególnych sektorów w całkowitej emisji CO₂ w Gminie Kobyłanka w roku bazowym 2013.

Największy udział w całkowitej emisji CO₂ na terenie Gminy Kobyłanka w 2017 roku stanowił sektor transportu (47,61%). Drugi pod względem wielkości był sektor mieszkalnictwa stanowiąc 41,56% całkowitej emisji CO₂ na terenie Gminy Kobyłanka. Następnie są sektory: usług, handlu, przemysłu (9,19%), budynków administracji publicznej, mienia gminy (0,80%), oświetlenia publicznego (0,75%), floty samochodowej (0,08%).

Rysunek 33. Udział poszczególnych sektorów w całkowitej emisji CO₂ w Gminie Kobyłanka w roku kontrolnym 2017.

7. Działania dla osiągnięcia założonych celów

W poniższych podrozdziałach przedstawiono działania jakie Gmina Kobylanka planuje wykonać. Działania te przyczynią się do realizacji zaplanowanych celów. Zostały one zaprezentowane z podziałem na działania długoterminowe oraz krótko/średnioterminowe.

Wyniki BEI i MEI pokazały, iż największa emisja CO₂ pochodzi z sektorów transportu i mieszkalnictwa. Dla sektora transportu zostały zaplanowane działania w harmonogramie rzeczowo-finansowym które mają na celu: budowę punktu przesiadkowego oraz budowę dróg i ciągów pieszo-rowerowych. Natomiast dla sektora mieszkalnictwa zaplanowano działania takie jak budowa lub remont budynków mieszkalnych. Do momentu realizacji działań dla mieszkalnictwa Urząd Gminy będzie prowadził działania edukacyjne dla mieszkańców, w zakresie poszanowania energii cieplnej i elektrycznej.

Nie wskazano w PGN działań inwestycyjnych w gospodarce odpadami w zakresie emisji nie związanej ze zużyciem energii (np. CH₄ ze składowisk).

Metodyka obliczania efektów energetycznych i ekologicznych

W celu obliczenia wskaźników do działań przyjęto miary działań im odpowiadające. Szczegółowy podział na rodzaje działań i przyjęte miary działań przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 26. Miary działań i sposób obliczenia efektów energetycznych i ekologicznych.

sektor	rodzaj działania	przykładowa miara działania	sposób obliczeń
budynki administracji publicznej, mienie gminy	termomodernizacja budynków, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie dachu/stropodachu	m ² - powierzchni użytkowej (ogrzewanej)	wychodząc od powierzchni termomodernizowanej przy uwzględnieniu wskaźników przenikania ciepła przez przegrody oraz roku budowy budynku obliczane są efekty energetyczne uzyskane w wyniku porównania przenikania ciepła przez przegrody w budynku nieocieplonym i po termomodernizacji; przeliczenia związane z emisją CO ₂ prowadzone są poprzez wyjście od zapotrzebowania na ciepło budynku nieocieplonego oraz ocieplonego, różnica tej wartości pomnożona przez wskaźnik emisji CO ₂ prowadzi do wyniku
instalacje OZE	zastosowanie źródeł energii odnawialnej w obiektach municypalnych – panele fotowoltaiczne, kolektory słoneczne	m ² – powierzchnia kolektorów	efekt ekologiczny wyznaczono poprzez przemnożenie ilości energii wyprodukowanej przez kolektory słoneczne/panele fotowoltaiczne przez wskaźnik, uzyskując wartość unikniętej emisji CO ₂
transport	przebudowa, rozbudowa i modernizacja ulic, skrzyżowań, chodników	km – długość przebudowanego, zmodernizowanego, rozbudowanego odcinka drogi,	przebudowa i modernizacja dróg zmniejsza przestoje na drogach i poprawia płynność ruchu, co powoduje zmniejszenie emisji w danym miejscu. Wskaźnik liczony jest od średniego postoju samochodu w normalnym ruchu oraz po zmodernizowaniu danego odcinka. Różnicę stanowi emisja uniknięta, związana z poprawą płynności ruchu
	budowa ścieżek rowerowych	km – długość wybudowanych dróg rowerowych	średnia ilość osób korzystająca ze ścieżek rowerowych odniesiona do unikniętej emisji z samochodów, z których się przesiedli
flota	zakup pojazdu	szt. – ilość	efekt ekologiczny liczony jest w

*Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej za lata 2014-2017
dla Gminy Kobylanka*

sektor	rodzaj działania	przykładowa miara działania	sposób obliczeń
samochodowa	niskoemisyjnego	wymienionego taboru	oparciu o różnicę w emisji pomiędzy pojazdami o niższej normie EURO, a nowymi pojazdami posiadającymi wyższą normę EURO w odniesieniu do zużycia paliwa
mieszkalnictwo	termomodernizacja budynków, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie dachu/stropodachu	m ² - powierzchni użytkowej (ogrzewanej)	wychodząc od powierzchni termomodernizowanej przy uwzględnieniu wskaźników przenikania ciepła przez przegrody oraz roku budowy budynku obliczane są efekty energetyczne uzyskane w wyniku porównania przenikania ciepła przez przegrody w budynku nieocieplonym i po termomodernizacji; przeliczenia związane z emisją CO ₂ prowadzone są poprzez wyjście od zapotrzebowania na ciepło budynku nieocieplonego oraz ocieplonego, różnica tej wartości przemnożona przez wskaźnik emisji CO ₂ prowadzi do wyniku
	likwidacja urządzeń na paliwa stałe	szt. - ilość zlikwidowanych	stosując wskaźniki emisji na podstawie danych zawartych we wniosku Kawka obliczane są jw. zapotrzebowania na ciepło poszczególnych budynków w stosunku do powierzchni budynku oraz roku budowy; w zależności od rodzaju likwidacji (podłączenie do sieci, czy gazu itp.) liczona jest emisja uniknięta z budynku który posiada kocioł lub piec węglowy i emituje określone zanieczyszczenia (w odniesieniu do ww. wskaźników); emisja, którą rocznie emituje dany kocioł/piec stanowi emisję unikniętą, czyli efekt redukcji CO ₂
oświetlenie publiczne	modernizacja infrastruktury oświetlenia ulicznego	szt. - ilość wymienionych lamp	efekt energetyczny z oświetlenia wyznaczono na podstawie różnicy zużycia energii elektrycznej przez żarówki tradycyjne i energooszczędne; otrzymany wynik przemnożono przez wskaźnik dla energii elektrycznej otrzymując wielkość efektu ekologicznego - redukcję CO ₂

Zaplanowane w PGN działania dotyczą:

- działań niskoemisyjnych;
- efektywnego wykorzystania zasobów;
- poprawy efektywności energetycznej;
- wykorzystanie OZE;
- działań wpływających na zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii;
- działań systemowych tj. nieinwestycyjnych.

Nie opracowano jeszcze skutecznych i równie ekonomicznych metod redukcji zanieczyszczeń ulokowanych w indywidualnych systemach grzewczych. Najefektywniejszym sposobem ograniczenia tego typu emisji jest wymiana czynnika grzewczego, który będzie powodował zmniejszenie emisji lub eliminował ją poprzez podłączenie do sieci ciepłowniczych lub wykorzystanie ogrzewania elektrycznego lub gazowego.

7.1. Długoterminowa strategia, cele i zobowiązania

Długoterminowa strategia gminy uwzględnia zapisy określone w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020⁷⁰, tj.:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych;
- zwiększenie udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych;
- redukcja zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Zgodnie z przyjętym w 2009 r. pakietem energetyczno-klimatycznym do 2020 r. Unia Europejska⁷¹:

- o 20% zredukuje emisje gazów cieplarnianych w stosunku do poziomu emisji z 1990 r.;
- o 20% zwiększy udział energii odnawialnej w finalnej konsumpcji energii (dla Polski 15%);
- o 20% zwiększy efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz BAU (ang. business as usual) na rok 2020.

Określona długoterminowa strategia dla Gminy Kobylanka wyznacza następujące kierunki rozwoju gminy:

- poprawa standardów mieszkaniowych:
 - poprawa stanu technicznego istniejących zasobów mieszkaniowych;
 - budowa nowych budynków mieszkalnych;
- dobre skomunikowane gminy:
 - dostosowywanie sieci dróg do aktualnych potrzeb, w tym kontynuacja programu likwidacji dróg gruntowych;
 - poprawa jakości połączeń komunikacyjnych z miejscowościami sąsiednimi, w tym budowa centrów przesiadkowych umożliwiających sprawne przemieszczanie w obrębie gminy oraz do miejscowości sąsiednich gmin;
 - rozbudowywanie sieci dróg rowerowych i szlaków pieszo-rowerowych – tworzenie spójnego systemu ścieżek rowerowych połączonego ze ścieżkami w sąsiednich miejscowościach;
- dostępne tereny pod budownictwo mieszkaniowe i inwestycje:
 - aktualizowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego np. w celu wyznaczania stref dla budownictwa pasywnego, nałożenia obowiązku stosowania instalacji przyjaznych środowisku, OZE itp.;
- wdrożone proekologiczne i efektywne rozwiązania w zakresie gospodarki energetycznej – wysoki stopień wykorzystywania odnawialnych źródeł energii:
 - termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych, z uwzględnieniem wymiany i modernizacji źródeł ciepła;
 - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;

⁷⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

⁷¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

- racjonalizacja oświetlenia dróg i innych miejsc użyteczności publicznej – wymiana oświetlenia na energooszczędne;
- promowanie odnawialnych źródeł energii (edukacja, informowanie);
- wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców:
 - eko-edukacja dzieci i młodzieży;
 - popularyzacja wiedzy z zakresu ekologii i zachęcanie do zachowań proekologicznych.

W perspektywie długoterminowej zostały zaplanowane działania, których perspektywa realizacji wykracza poza termin obowiązywania Wieloletniej Prognozy Finansowej tj. 3 lata.

7.2. Krótko/średnioterminowe działania

Zaproponowane działania krótko- i średnioterminowe do roku 2021 zostały przedstawione w postaci harmonogramu rzeczowo-finansowego zawierającego:

- opis działania;
- przypisanie zadania do realizacji określonego celu;
- podmioty odpowiedzialne za realizację;
- termin realizacji;
- koszty wraz ze wskazaniem możliwych źródeł finansowania;
- określenie efektu ekologicznego, energetycznego oraz efektu produkcji energii z OZE.

Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji działań

Harmonogram rzeczowo-finansowy stanowi indywidualną listę działań gminy, która nie jest zamknięta. Listę zadań należy aktualizować w trakcie realizacji Planu, tak aby w perspektywie kolejnych lat Gmina Kobylanka potrafiła rozwiązywać napotkane problemy, także wśród mieszkańców – w szczególności w obszarze ochrony powietrza i efektywności energetycznej. Czas realizacji zaplanowanych zadań obejmuje lata 2018-2028. Wdrożenie zaplanowanych działań wpłynie również na ograniczenie zarówno emisji dwutlenku węgla, zużycia energii finalnej, emisji pyłu zawieszonego PM10, jak również benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10. W harmonogramie, poza szczegółowymi działaniami, wskazane zostały także: jednostka odpowiedzialna za realizację, skala działania, orientacyjne koszty realizacji oraz możliwe źródła finansowania. Ponadto wskazano wymagany do osiągnięcia efekt ekologiczny oraz efekt redukcji emisji CO₂ i produkcji energii z OZE. Działania, w których jako źródło finansowania wskazano środki własne inwestora, będą mogły być również finansowane ze środków zewnętrznych, w przypadkach pojawienia się możliwości ich finansowania (np. ogłoszenie o naborze do konkursu).

Działania, które znalazły się w harmonogramie rzeczowo – finansowym i będą realizowane przez Gminę Kobylanka w ciągu najbliższych 3 lat znajdują się w Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Na zużycie nośników energii, a tym samym emisję CO₂ wpływ ma również sektor handlu, usług i przedsiębiorstw przemysłowych. Bezpośredni wpływ gminy na prywatne przedsiębiorstwa jest oczywiście ograniczony nie mniej jednak utrzymanie wysokiego poziomu rozwoju w szczególności kluczowych przedsiębiorstw jest istotny, dlatego też ważne jest zapewnienie możliwości uczestnictwa interesariuszy w PGN. W tym celu opublikowana została informacja o możliwości włączenia działania do harmonogramu rzeczowo-finansowego znajdującego się w dokumencie.

Realizację działań inwestycyjnych wspierać będą zadania nieinwestycyjne/systemowe

Istotne z punktu widzenia PGN jest uwzględnianie kryteriów energetycznych w sporządzanych lub aktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i orzeczeń o warunkach zabudowy – warunków dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło na nowych osiedlach z nośników niepowodujących nadmiernej „niskiej emisji”.

Ważne jest również zastosowanie w zamówieniach publicznych kryteriów ekologicznych (zielonych zamówień publicznych), a w szczególności związanych z problematyką ochrony powietrza. Wymienione kryteria uwzględnią między innymi: zakup autobusów, publicznej floty pojazdów o parametrach niskoemisyjnych, zwiększenie udziału energii odnawialnej, wykorzystanie lokalnych źródeł energii odnawialnej, zakup wszystkich towarów i sprzętu wg kryteriów efektywności energetycznej w tym systemu zarządzania środowiskiem.

Konieczne jest także podjęcie działań zmierzających do przygotowania procedury udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Gminy Kobylanka tak, aby uwzględniały one zasady zrównoważonego rozwoju tj. oddziaływanie na środowisko, społeczeństwo i gospodarkę. Dyrektywa 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej i Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego, nakładają obowiązek uwzględnienia w zamówieniach publicznych efektywności energetycznej nabywanych towarów. Zaleca się, aby dodatkowym kryterium oceny była efektywność energetyczna dla składanych ofert w ogłaszanych przez gminę przetargach nieograniczonych na realizację zamówień.

Dodatkowo oprócz wskazanych powyżej zamówień, należy każdorazowo uzgadniać z zespołem koordynacyjnym wdrażania PGN czy w ramach udzielenia danego zamówienia zasadne jest wprowadzenie dodatkowego kryterium wyboru wykonawcy, który będzie świadczył usługi lub zrealizuje zadanie efektywnie energetycznie i niskoemisyjnie. Prócz tego zgodnie z zadaniami wyznaczonymi w Programie ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej należy uwzględniać w zamówieniach publicznych problemy ochrony powietrza poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem.

Bardzo istotnym kierunkiem działań jest prowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa. Korzyści wynikające z przeprowadzonych działań wpłyną na zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie możliwości wpływania na wysokość rachunków za energię elektryczną oraz zanieczyszczenie środowiska naturalnego, poszerzenie wiedzy na temat nowoczesnych energooszczędnych technologii oraz odnawialnych źródeł energii, uświadamianie społeczeństwa w zakresie: szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, korzyści płynących z podłączenia do scentralizowanych źródeł ciepła, termomodernizacji, promocja nowoczesnych niskoemisyjnych źródeł ciepła i inne.

Działania w zakresie strategii komunikacji będą skierowane do mieszkańców Gminy Kobylanka we wszystkich grupach wiekowych oraz przedsiębiorców sektora publicznego i prywatnego. Działania takie obejmować będą: kolportaż ulotek, zamieszczanie plakatów na tablicach informacyjnych oraz spotkania informacyjno – edukacyjne z mieszkańcami.

W zakresie strategii komunikacji przewiduje się zamieszczanie na tablicach informacyjnych w Urzędzie Gminy informacji dotyczących wdrażania PGN, realizowanych działaniach a także informacji o ogłaszanych naborach na realizację inwestycji z zakresu gospodarki niskoemisyjnej i odnawialnych źródeł energii. Działania te powinny być też kierowane do przedsiębiorców w zakresie dostępności zewnętrznych środków finansowania działań. Natomiast w celu propagowania

pozytywnych środowiskowych postaw wśród dzieci i młodzieży prowadzone będą lekcje edukacyjne i konkursy. Prowadzone będą też spotkania dla mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie związanym z gospodarką niskoemisyjną, nowymi konkursami umożliwiającymi ubieganie się o dofinansowanie i informacjami o nowych regulacjach prawnych na których będą przekazywane ulotki z niezbędnymi informacjami.

W harmonogramie rzeczowo-finansowym dla działań systemowych nie obliczono efektów energetycznych i ekologicznych z uwagi na brak możliwości oszacowania ich wpływu w wiarygodny sposób. Można jednak założyć, że wspomniane działania w sposób pozytywny przyczynią się do kształtowania świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie oszczędzania energii oraz dbania o jakość powietrza. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji działań

Poniżej przedstawiony został harmonogram rzeczowo-finansowy działań (krótco, średnio i długoterminowych) zmierzających do osiągnięcia celów PGN, ze wskazaniem instrumentów, narzędzi i źródeł finansowania strategicznych działań.

Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej za lata 2014-2017 dla Gminy Kobylanka

Tabela 27. Harmonogram rzeczowo-finansowy działań dla Gminy Kobylanka.

identyfikator	sektor	nazwa działania	jednostka realizująca	termin realizacji	szacunkowe nakłady finansowe	przewidywane źródło finansowania	efekt energetyczny	efekt redukcji emisji CO ₂	efekt produkcji energii z OZE	wskaźniki /mierniki monitorowania działania
-	-	-	-	-	[tys. zł]	-	[MWh/rok]	[MgCO ₂ /rok]	[MWh/rok]	-
Koby_001	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Przebudowa wraz z modernizacją pomieszczeń budynku świetlicy wiejskiej w Kunowie	Gmina Kobylanka	2020-2021	216,00	środki własne Gminy Kobylanka	128	83	-	Liczba budynków poddanych działaniom termomodernizacyjnym [szt.]
Koby_002	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Przebudowa węzła ciepłego wraz z modernizacją pomieszczeń świetlicy wiejskiej w Bielkowie	Gmina Kobylanka	2017-2018	114,40	środki własne Gminy Kobylanka	58	16	-	Liczba budynków poddanych działaniom termomodernizacyjnym [szt.]
Koby_006	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Modernizacja dachu i urządzenie terenu z miejscami parkingowymi przy Ośrodku Zdrowia	Gmina Kobylanka	2016-2018	300,00	środki własne Gminy Kobylanka	34	28	-	Liczba budynków poddanych działaniom termomodernizacyjnym [szt.]
Koby_007	transport	Przebudowa drogi gminnej Kobylanka-Jęczydół	Gmina Kobylanka	2017-2018	5 569,42	środki własne Gminy Kobylanka	26	8	-	Długość zmodernizowanych/ przebudowanych dróg [km]
Koby_016	transport	Budowa punktu przesiadkowego wraz z zapleczem parkingowym przy stacji kolejowej miejscowości Reptowo	Gmina Kobylanka	2017-2019	2 565,40	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	145	42	-	Liczba pasażerów korzystających z komunikacji publicznej [os.]
Koby_018	transport	Modernizacja drogi wojewódzkiej w Bielkowie wraz z budowa sygnalizacji świetlnej w Kobylance	Gmina Kobylanka	2022-2023	400,00	środki własne Gminy Kobylanka	38	11	-	Długość zmodernizowanych/ przebudowanych dróg [km]
Koby_019	transport	SKM Linia 351: Budowa w ramach przystanków przesiadkowych, parkingu P&R i B&R oraz urządzeń związanych z integracją transportu: 1. Przystanek Miedwiecko 2. Przystanek Reptowo	Województwo Zachodniopomorskie, Miasto Szczecin/Miasto Stargard, Gmina Police, Gmina Goleniów, Gmina Gryfino, Gmina Kobylanka, Gmina Stargard, PKP PLK S.A.	2017-2022	830,37	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	-	-	-	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych w tym w TEN-T [km], liczba zakupionych / zmodernizowanych pojazdów kolejowych [szt.]

Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej za lata 2014-2017 dla Gminy Kobylanka

identyfikator	sektor	nazwa działania	jednostka realizująca	termin realizacji	szacunkowe nakłady finansowe	przewidywane źródło finansowania	efekt energetyczny	efekt redukcji emisji CO ₂	efekt produkcji energii z OZE	wskaźniki /mierniki monitorowania działania
-	-	-	-	-	[tys. zł]	-	[MWh/rok]	[MgCO ₂ /rok]	[MWh/rok]	-
Koby_020	mieszkalnictwo	Termomodernizacja budynków mieszkalnych jednorodzinnych	Osoby fizyczne	2014-2024	2 277,00	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	714	580	-	Liczba budynków poddanych działaniom termomodernizacyjnym [szt.]
Koby_021	mieszkalnictwo	Wymiana źródeł ciepła na bardziej przyjazne środowisku np. ogrzewanie elektryczne, olejowe, gazowe	Osoby fizyczne	2014-2024	1 128,00	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	385	385	-	Liczba nowych niskoemisyjnych źródeł ciepła/ przyłączy do sieci ciepłowniczej [szt.]
Koby_023	oświetlenie publiczne	Budowa oświetlenia ulicznego w Gminie Kobylanka	Gmina Kobylanka	2018-2028	2 000,00	środki własne Gminy Kobylanka	36	29	-	Liczba nowych niskoemisyjnych oprav oświetleniowych [szt.]
Koby_024	instalacja OZE	Montaż indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii – kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, kotły na biomasę, mikrowiatraki, źródła kogeneracyjne	Osoby fizyczne	2014-2023	2 618,00	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	157	128	157	Liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii [szt.]
Koby_025	działania systemowe	Wewnętrzna kampania promocyjna we wszystkich budynkach należących do Urzędu Gminy, mająca na celu uświadomienie pracownikom oraz obsłudze budynków (ochrona, konserwacja) potrzebę oszczędności energii	Gmina Kobylanka	2016-2020	15,00	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	-	-	-	Liczba mieszkańców uczestniczących w różnego rodzaju wydarzeniach poświęconych efektywności energetycznej [os.]
Koby_026	działania systemowe	Prowadzenie akcji promocyjno-edukacyjnych w zakresie odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej, ochrony powietrza (jedna kampania rocznie, przed sezonem grzewczym uświadamiająca mieszkańców wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie oraz szkodliwość spalania odpadów w piecach domowych)	Gmina Kobylanka	2014-2024	w ramach zadań własnych	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	-	-	-	Liczba osób biorących udział w akcji edukacyjnej [os.]

Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej za lata 2014-2017 dla Gminy Kobylanka

identyfikator	sektor	nazwa działania	jednostka realizująca	termin realizacji	szacunkowe nakłady finansowe	przewidywane źródło finansowania	efekt energetyczny	efekt redukcji emisji CO ₂	efekt produkcji energii z OZE	wskaźniki /mierniki monitorowania działania
-	-	-	-	-	[tys. zł]	-	[MWh/rok]	[MgCO ₂ /rok]	[MWh/rok]	-
Koby_027	działania systemowe	Uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza i zmian klimatu poprzez odpowiednie przygotowywanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględnić będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem polegające na realizacji działań mających na celu zakup środków transportu spełniających odpowiednie normy emisji spalin oraz prowadzenie prac budowlanych w sposób ograniczający nieorganizowaną emisję pyłu do powietrza	Gmina Kobylanka	2018-2020	w ramach zadań własnych	środki własne Gminy Kobylanka	n/d	n/d	-	Liczba zamówień publicznych uwzględniających problemy ochrony powietrza i zmiany klimatu [szt.]
Koby_028	działania systemowe	Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i dostosowanie ich do wymogów Programu ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej	Gmina Kobylanka	2018-2020	w ramach zadań własnych	środki własne Gminy Kobylanka	n/d	n/d	-	Liczba zaktualizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego [szt.]
Koby_029	transport	Przebudowa drogi gminnej 450014Z Jęczydół - Morzyczyn (do skrzyżowania z ul. Szczecińską)	Gmina Kobylanka	2020-2022	5 779,53	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	122	32	-	Długość zmodernizowanych/ przebudowanych dróg [km]
Koby_030	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Budowa Gminnego Domu Kultury	Gmina Kobylanka	2025-2026	4 684,80	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	91	31	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]
Koby_031	mieszkalnictwo	Rewitalizacja Średniowiecznego układu urbanistycznego osady Kobylanka wraz z odtworzeniem zabytkowych elementów infrastruktury drogowej i parku pamięci	Gmina Kobylanka	2016-2021	1 515,20	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	245	62	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]
Koby_032	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Budowa Szkoły Podstawowej w Kobylance wraz z kompleksem sportowym	Gmina Kobylanka	2023-2025	8 104,50	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	91	31	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]

Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej za lata 2014-2017 dla Gminy Kobylanka

identyfikator	sektor	nazwa działania	jednostka realizująca	termin realizacji	szacunkowe nakłady finansowe	przewidywane źródło finansowania	efekt energetyczny	efekt redukcji emisji CO ₂	efekt produkcji energii z OZE	wskaźniki /mierniki monitorowania działania
-	-	-	-	-	[tys. zł]	-	[MWh/rok]	[MgCO ₂ /rok]	[MWh/rok]	-
Koby_033	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Budowa Publicznego Zespołu Żłobkowo - Przedszkolnego w Reptowie	Gmina Kobylanka	2021-2024	6 078,40	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	91	31	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]
Koby_034	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Budowa Centrum Żeglarstwa Śródlądowego w Morzyczynie	Gmina Kobylanka	2021-2024	5 978,40	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	23	8	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]
Koby_035	transport	Budowa odcinka drogi nr 450001Z relacji Zieleniewo - Cisewo od km 0+958 do km 2+473	Gmina Kobylanka	2019-2021	348,00	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	53	14	-	Długość zmodernizowanych/ przebudowanych dróg [km]
Koby_037	transport	Przebudowa drogi gminnej 450002Z relacji Reptowo - Morzyczyn	Gmina Kobylanka	2022-2023	2 251,00	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	179	47	-	Długość zmodernizowanych/ przebudowanych dróg [km]
Koby_039	transport	Budowa parkingu obsługi turystów zlokalizowanego w sąsiedztwie terenów kościoła filialnego w Morzyczynie	Gmina Kobylanka	2021-2022	1 181,80	środki własne Gminy Kobylanka	54	13	-	Liczba osób korzystających z parkingu [os.]
Koby_040	transport	Budowa parkingu obsługi turystów zlokalizowanego w sąsiedztwie ulicy Jeziornej w Morzyczynie	Gmina Kobylanka	2022-2023	1 013,65	środki własne Gminy Kobylanka	54	13	-	Liczba osób korzystających z parkingu [os.]
Koby_041	transport	Budowa parkingu obsługi turystów zlokalizowanego w Zieleniewie na działce 232/99	Gmina Kobylanka	2021-2022	705,00	środki własne Gminy Kobylanka	54	13	-	Liczba osób korzystających z parkingu [os.]
Koby_042	transport	Budowa ciągu pieszo rowerowego na odcinku drogi Kobylanka - Reptowo	Gmina Kobylanka	2021-2022	614,30	środki własne Gminy Kobylanka	17	4	-	Długość nowych ciągów pieszo - rowerowych [km]
Koby_043	transport	Budowa parkingu samochodowego zlokalizowanego przy cmentarzu komunalnym w Kobylance	Gmina Kobylanka	2021-2022	155,60	środki własne Gminy Kobylanka	54	13	-	Liczba osób korzystających z parkingu [os.]

Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej za lata 2014-2017 dla Gminy Kobylanka

identyfikator	sektor	nazwa działania	jednostka realizująca	termin realizacji	szacunkowe nakłady finansowe	przewidywane źródło finansowania	efekt energetyczny	efekt redukcji emisji CO ₂	efekt produkcji energii z OZE	wskaźniki /mierniki monitorowania działania
-	-	-	-	-	[tys. zł]	-	[MWh/rok]	[MgCO ₂ /rok]	[MWh/rok]	-
Koby_044	mieszkalnictwo	Rewitalizacja średniowiecznego układu urbanistycznego osady Rekowo wraz z odtworzeniem zabytkowych elementów infrastruktury drogowej	Gmina Kobylanka	2016-2019	2 920,30	środki własne Gminy Kobylanka	103	27	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]
Koby_045	mieszkalnictwo	Budowa budynku socjalnego na nieruchomości gminnej oznaczonej nr 174/4 w Kobylance	Gmina Kobylanka	2017-2019	250,00	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	11	4	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]
Koby_046	mieszkalnictwo	Budowa budynku z mieszkaniami socjalnymi w Reptowie na działce 221/4	Gmina Kobylanka	2017-2018	610,00	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	6	2	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]
Koby_047	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Przebudowa rozbudowa i nadbudowa w części wschodniej w budynku szkoły w Kunowie wraz z zagospodarowaniem terenu na działce nr 160	Gmina Kobylanka	2018-2020	2 223,53	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	43	15	-	Liczba budynków poddanych działaniom termomodernizacyjnym [szt.]
Koby_048	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Kobylance wraz z budową infrastruktury komunikacyjnej i parkingów	Gmina Kobylanka	2017-2019	4 924,27	środki własne Gminy Kobylanka	464	115	-	Liczba budynków poddanych działaniom termomodernizacyjnym [szt.]
Koby_049	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Jęczydole	Gmina Kobylanka	2017-2018	650,17	środki własne Gminy Kobylanka	6	5	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]
Koby_050	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Bielkowie	Gmina Kobylanka	2017-2018	459,39	środki własne Gminy Kobylanka	4	3	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]
Koby_051	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Kunowie	Gmina Kobylanka	2017-2018	400,00	środki własne Gminy Kobylanka	4	3	-	Liczba nowych budynków spełniających normy odnośnie ochrony powietrza [szt.]

Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej za lata 2014-2017 dla Gminy Kobylanka

identyfikator	sektor	nazwa działania	jednostka realizująca	termin realizacji	szacunkowe nakłady finansowe	przewidywane źródło finansowania	efekt energetyczny	efekt redukcji emisji CO ₂	efekt produkcji energii z OZE	wskaźniki /mierniki monitorowania działania
-	-	-	-	-	[tys. zł]	-	[MWh/rok]	[MgCO ₂ /rok]	[MWh/rok]	-
suma					68 881,4	-	3 490	1 796	157	-

Poniżej zestawiono również zadania, które zostały zrealizowane w latach 2014-2017.

Tabela 28. Działania zrealizowane na terenie Gminy Kobylanka w latach 2014-2017.

identyfikator	sektor	nazwa działania	jednostka realizująca	termin realizacji	szacunkowe nakłady finansowe	przewidywane źródło finansowania	efekt energetyczny	efekt redukcji emisji CO ₂	efekt produkcji energii z OZE	wskaźniki /mierniki monitorowania działania	wartość realizacji działania
-	-	-	-	-	[tys. zł]	-	[MWh/rok]	[Mg/rok]	[MWh/rok]	-	-
Koby_005	budynki administracji publicznej, mienie gminy	Przebudowa budynku Urzędu Gminy w Kobylance	Gmina Kobylanka	2017	1 305,62	środki własne Gminy Kobylanka	145	118	-	Liczba budynków poddanych działaniom termomodernizacyjnym [szt.]	100%
Koby_008	transport	Przebudowa drogi gminnej Cisewo-Wielichówko	Gmina Kobylanka	2017-2018	155,85	środki własne Gminy Kobylanka	3	1	-	Długość zmodernizowanych/przebudowanych dróg [km]	100%
Koby_012	transport	Modernizacja ul. Popiełuszki w Zieleniewie	Gmina Kobylanka	2014-2015	337,75	środki własne Gminy Kobylanka	2	1	-	Długość zmodernizowanych/przebudowanych dróg [km]	100%
Koby_036	transport	Modernizacja ul. Bolesława Chrobrego Bocznej w Kobylance	Gmina Kobylanka	2017-2018	111,27	środki własne Gminy Kobylanka	28	7	-	Długość zmodernizowanych/przebudowanych dróg [km]	100%
Koby_038	transport	Przebudowa ulicy Długiej w Morzyczynie i Zieleniewie	Gmina Kobylanka	2017-2018	2 169,76	środki własne Gminy Kobylanka, RPO WZ 2014-2020	74	19	-	Długość zmodernizowanych/przebudowanych dróg [km]	100%
suma					4 080,3	-	252	146	0	-	-

8. Prognoza redukcji emisji CO₂, zużycia energii finalnej i wzrostu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w roku 2020

8.1. Wyniki prognozy 2020 roku

Podstawą do sporządzenia prognozy redukcji emisji CO₂, zużycia energii finalnej i wzrostu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w roku 2020 tj. BAU były wyniki przeprowadzonej inwentaryzacji zużycia energii i emisji CO₂ dla lat 2013-2017.

BAU jest scenariuszem, badającym konsekwencje kontynuacji obecnych trendów dla populacji, gospodarki, technologii oraz dla zachowań ludzi. Ekstrapolując te trendy można budować modele projektujące zmiany zachodzące w gospodarce oraz te zmiany środowiskowe, które, jak emisja CO₂, znajdują się pod bezpośrednim wpływem prowadzonej aktywności ekonomicznej i stosowanych technologii produkcji.

Na zużycie energii, emisję CO₂ oraz produkcję energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w 2020 roku w Gminie Kobylanka będą wpływać:

- zmiany w strukturze demograficznej;
- budowa nowych powierzchni mieszkalnych oraz działania termomodernizacyjne w istniejących budynkach;
- zmiany w strukturze działalności gospodarczej;
- rozwiązania komunikacyjne w mieście oraz ruch tranzytowy;
- budowa nowych instalacji OZE;
- powstanie nowych oraz wymiana opraw oświetleniowych;
- zmiany w strukturze wykorzystania nośników energii na potrzeby ciepłe i bytowo-gospodarcze;
- system zaopatrzenia w sieciowe nośniki energii.

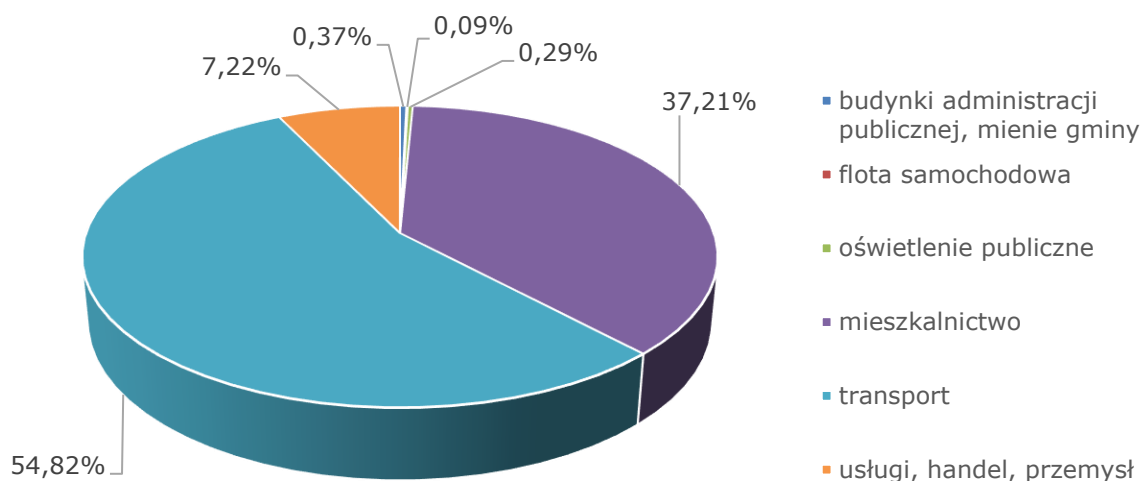
Według scenariusza BAU zużycie energii w Gminie Kobylanka w roku 2020 wzrośnie do wartości 124 096,2 MWh/rok. W poniższej tabeli przedstawiono zużycie energii w podziale na poszczególne sektory.

Tabela 29. Zużycie energii w poszczególnych sektorach w roku 2020 na podstawie scenariusza BAU.

sektor	zużycie energii
	[MWh/rok]
budynki administracji publicznej, mienie gminy	464,56
flota samochodowa	107,19
oświetlenie publiczne	360,77
mieszkalnictwo	46 174,03
transport	68 027,12
usługi, handel, przemysł	8 962,50
suma	124 096,2

Największy udział w całkowitym zużyciu energii na terenie Gminy Kobylanka w 2020 roku stanowić będzie sektor transportu (54,82%). Drugi pod względem wielkości będzie sektor mieszkalnictwa, który stanowi 37,21% całkowitego zużycia energii na terenie Gminy Kobylanka. W dalszej kolejności będą sektory: usług, handlu, przemysłu (7,22%),

budynków administracji publicznej, mienie gminy (0,37%), oświetlenia publicznego (0,29%) i floty samochodowej (0,09%).

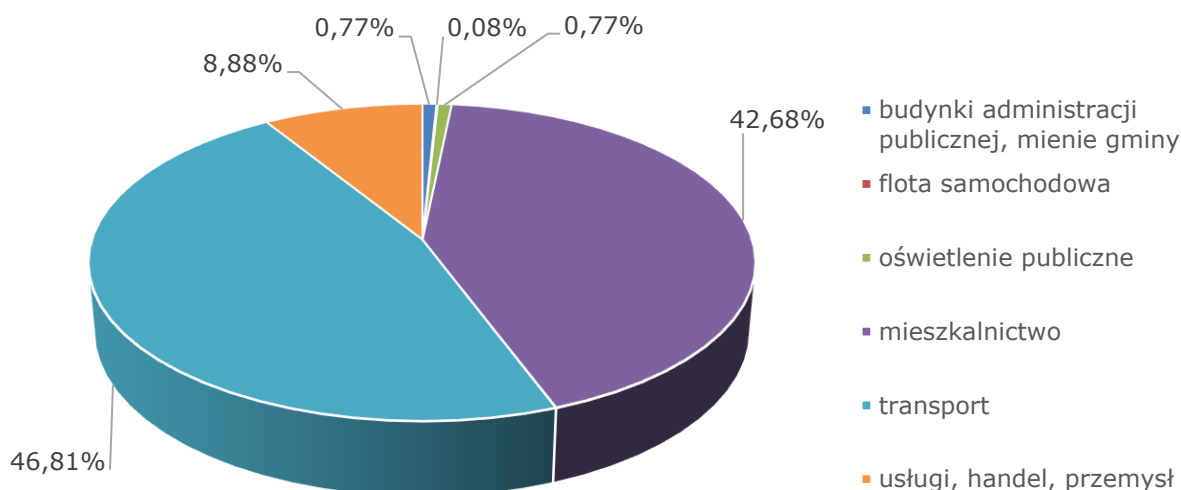
Rysunek 34. Udział poszczególnych sektorów w całkowitym zużyciu energii w Gminie Kobylanka w 2020 roku na podstawie scenariusza BAU.

Jak przewiduje scenariusz BAU wzrośnie emisja CO₂ związana z użytkowaniem energii i osiągnie 37 885,7 Mg/rok. Wielkość emisji CO₂ oraz jej strukturę w podziale na poszczególne sektory przedstawiono poniżej.

Tabela 30. Emisja CO₂ w poszczególnych sektorach w roku 2020 na podstawie scenariusza BAU.

sektor	emisja CO ₂
	[Mg/rok]
budynki administracji publicznej, mienie gminy	292,99
flota samochodowa	28,52
oświetlenie publiczne	292,94
mieszkalnictwo	16 171,24
transport	17 735,71
usługi, handel, przemysł	3 364,35
suma	37 885,7

Największy udział w całkowitej emisji CO₂ na terenie Gminy Kobylanka w 2020 roku stanowić będzie sektor transportu (46,81%). Drugi pod względem wielkości będzie sektor mieszkalnictwa, który stanowi 42,68% całkowitego zużycia energii na terenie Gminy Kobylanka. W dalszej kolejności będą sektory: usług, handlu, przemysłu (8,88%), oświetlenia publicznego (0,77%), budynków administracji publicznej, mienie gminy (0,77%) i floty samochodowej (0,08%).

Rysunek 35. Udział poszczególnych sektorów w całkowitej emisji CO₂ w Gminie Kobyłanka w 2020 roku na podstawie scenariusza BAU.

W Gminie Kobyłanka wykorzystywane są odnawialne źródła energii przez osoby fizyczne w budynkach mieszkalnych. Zwiększająca się ilość instalacji wynika z coraz większej ilości programów dofinansowujących ich zakup. Wzrost ilości instalacji OZE przyczynia się również do poprawy jakości powietrza na terenie Gminy Kobyłanka.

Wielkość produkcji energii z odnawialnych źródeł w roku 2017 wyniosła 222,2 MWh. Tendencja wzrostowa powinna być zachowana do 2020 roku.

Do 2020 roku planuje się dalszy montaż indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii u osób fizycznych.

8.2. Analiza zmian w stosunku do roku bazowego i kontrolnego

W latach 2013-2017 wielkość zużycia energii na terenie Gminy Kobyłanka wzrosła o 9,23%. Największy wzrost zużycia wystąpił w sektorze mieszkalnictwa (15,52%) oraz transportu (9,10%). Natomiast spadek wystąpił w sektorze oświetlenia publicznego (-20,61%) i usług, handlu, przemysłu (-11,75%).

W latach 2013-2020 prognozuje się wzrost zużycia energii o 14,17%. Największy wzrost wystąpi w sektorze mieszkalnictwa (23,19%) oraz sektorze transportu (13,00%). Natomiast spadek wystąpi w sektorze oświetlenia publicznego (-13,83%) i usług, handlu, przemysłu (-10,65%).

*Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej za lata 2014-2017
dla Gminy Kobylanka*

Tabela 31. Porównanie zużycia energii w poszczególnych sektorach w latach 2013, 2017 i 2020 wraz z tendencją zmian.

sektor	zużycie energii finalnej w poszczególnych sektorach [MWh/rok]						
	2013	2017	zmiana 2013-2017		2020	zmiana 2013-2020	
			-	trend		-	trend
budynki administracji publicznej, mienie gminy	455,24	455,32	0,02%	↑	464,56	2,05%	↑
flota samochodowa	103,96	108,90	4,75%	↑	107,19	3,11%	↑
oświetlenie publiczne	418,68	332,39	-20,61%	↑	360,77	-13,83%	↓
mieszkalnictwo	37 481,64	43 298,71	15,52%	↑	46 174,03	23,19%	↑
transport	60 201,01	65 679,31	9,10%	↑	68 027,12	13,00%	↑
usługi, handel, przemysł	10 031,29	8 853,05	-11,75%	↑	8 962,50	-10,65%	↓
suma	108 691,8	118 727,7	9,23%	↑	124 096,2	14,17%	↑

W latach 2013-2017 wielkość emisji CO₂ na terenie Gminy Kobylanka wzrosła o 10,28%. Największy wzrost emisji wystąpił w sektorze mieszkalnictwa (20,05%) oraz transportu (9,10%). Natomiast spadek wystąpił w sektorze oświetlenia publicznego (-20,61%) i usług, handlu, przemysłu (-13,21%).

W latach 2013-2020 prognozuje się wzrost emisji CO₂ o 16,18%. Największy wzrost wystąpi w sektorze mieszkalnictwa (29,88%) oraz transportu (13,00%). Natomiast spadek wystąpi w sektorze oświetlenia publicznego (-13,83%) i usług, handlu, przemysłu (-11,65%).

Tabela 32. Porównanie emisji CO₂ w poszczególnych sektorach w latach 2013, 2017 i 2020 wraz z tendencją zmian.

sektor	emisja CO ₂ w poszczególnych sektorach [Mg/rok]						
	2013	2017	zmiana 2013-2017		2020	zmiana 2013-2020	
			-	trend		-	trend
budynki administracji publicznej, mienie gminy	287,86	287,87	0,01%	↑	292,99	1,78%	↑
flota samochodowa	27,71	28,99	4,63%	↑	28,52	2,90%	↑
oświetlenie publiczne	339,97	269,90	-20,61%	↑	292,94	-13,83%	↓
mieszkalnictwo	12 451,31	14 947,91	20,05%	↑	16 171,24	29,88%	↑
transport	15 695,32	17 123,60	9,10%	↑	17 735,71	13,00%	↑
usługi, handel, przemysł	3 808,18	3 304,93	-13,21%	↑	3 364,35	-11,65%	↓
suma	32 610,4	35 963,2	10,28%	↑	37 885,7	16,18%	↑

W przypadku energii z odnawialnych źródeł prognozuje się, że w 2020 roku produkcja wyniesie 379,2 MWh.

W latach 2013-2017 nastąpił wzrost produkcji energii z OZE o 0,19% natomiast w latach 2013-2020 prognozuje się wzrost o 0,33%.

Tabela 33. Produkcja energii z OZE w latach 2013, 2017 i 2020.

Produkcja energii z OZE	
Rok	[MWh/rok]
2013	16,9
2017	222,2
2020	379,2

9. Cele strategiczne i szczegółowe

Cele określone w Planie dotyczą ograniczenia zanieczyszczeń do powietrza, poprawy jakości powietrza oraz efektywnego zarządzania energią na terenie gminy. Zatem celem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest wytyczenie kierunków działań na rzecz poprawy jakości powietrza oraz efektywnego zarządzania energią na terenie Gminy Kobylanka.

Cele strategiczne gminy uwzględniają zapisy określone w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020⁷², tj.:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych;
- zwiększenie udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych;
- redukcję zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej;

a także do poprawy jakości powietrza zgodnie z Programem ochrony powietrza dla stref województwa zachodniopomorskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, a w szczególności dla strefy zachodniopomorskiej.

Tabela 34. Cele strategiczne i szczegółowe Gminy Kobylanka.⁷³

cele strategiczne	cele szczegółowe
Redukcja emisji CO ₂	Bieżąca modernizacja i budowa infrastruktury drogowej
	Budowa punktów umożliwiających zmianę środka transportu na niskoemisyjny
	Likwidacja kotłów na paliwo stałe
Redukcja zużycia energii finalnej	Zmniejszenie zużycia energii cieplnej poprzez wykonanie działań termomodernizacyjnych budynków
	Montaż/instalacja efektywnego energetycznie oświetlenia publicznego
Wzrost udziału wykorzystania OZE	Montaż nowych instalacji odnawialnych źródeł energii
Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy Kobylanka	Realizacja działań edukacji ekologicznej mających na celu wdrożenie nowych zachowań wśród mieszkańców
	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na niskoemisyjne

⁷² Zgodnie z przyjętym w 2009 r. pakietem energetyczno-klimatycznym do 2020 r. Unia Europejska:
 -o 20% zredukuje emisje gazów cieplarnianych w stosunku do poziomu emisji z 1990 r. ;
 -o 20% zwiększy udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto (dla Polski 15%);
 -o 20% zwiększy efektywność energetyczną, w stosunku do prognoz BAU (ang. business as usual) na rok 2020.

⁷³ Opracowanie własne.

Zdefiniowano następujące cele dla Gminy Kobylanka w kontekście gospodarki niskoemisyjnej:

- redukcja emisji CO₂ na terenie Gminy Kobylanka o 1,27% do roku 2020 r., w stosunku do roku bazowego 2013;
- redukcja do 2020 r. zużycia energii finalnej o 1,06%, w stosunku do roku bazowego 2013;
- zwiększenie udziału wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Kobylanka o 0,14% do roku 2020, w stosunku do roku bazowego 2013;
- redukcja zanieczyszczeń do powietrza zgodnie z zapisami POP dla strefy zachodniopomorskiej.

W poniższej tabeli zestawiono efekt ekologiczny, uzyskaną efektywność energetyczną – zysk energii finalnej oraz ilość energii wytworzonej przez OZE do roku 2020 dla Gminy Kobylanka jako całości w odniesieniu do roku bazowego 2013.

Tabela 35. Wskaźniki i cele redukcji emisji CO₂ i zużycia energii oraz wzrostu produkcji energii z OZE na terenie Gminy Kobylanka do 2020 roku.⁷⁴

wskaźnik redukcji zużycia energii	cel redukcji zużycia energii	wskaźnik redukcji emisji CO ₂	cel redukcji emisji CO ₂	wskaźnik wzrostu produkcji energii z OZE	cel zwiększenia udziału energii pochodzącej z OZE
[MWh/rok]	[%]	[Mg/rok]	[%]	[MWh/rok]	[%]
1 156	1,06	414	1,27	157	0,14

W tabeli poniżej zestawiono efekt ekologiczny, uzyskaną efektywność energetyczną – zysk energii finalnej oraz ilość energii wytworzonej przez OZE na podstawie wszystkich działań w harmonogramie rzeczowo-finansowym (zostały zaplanowane do 2028 roku) dla Gminy Kobylanka jako całości w odniesieniu do roku bazowego.

Tabela 36. Wskaźniki i cele redukcji emisji CO₂ i zużycia energii oraz wzrostu produkcji energii z OZE na terenie Gminy Kobylanka do 2028 roku.⁷⁵

wskaźnik redukcji zużycia energii	cel redukcji zużycia energii	wskaźnik redukcji emisji CO ₂	cel redukcji emisji CO ₂	wskaźnik wzrostu produkcji energii z OZE	cel zwiększenia udziału energii pochodzącej z OZE
[MWh/rok]	[%]	[Mg/rok]	[%]	[MWh/rok]	[%]
3 742	3,44	1 942	5,96	157	0,14

10. Aspekty organizacyjne

Do organizacyjnych i finansowych aspektów należy zaliczyć wykaz działań w podziale na poszczególne obszary gminy, dla których oszacowane zostaną koszty i podmioty realizujące dane działanie. Ponadto kwestia zarządzania, czy też organizacji opiera się również na określeniu szans i zagrożeń, wynikających z wdrażania PGN oraz procedury wdrażania, monitorowania i weryfikacji działań na rzecz poprawy jakości powietrza na terenie gminy. Monitorowanie prowadzone będzie przy użyciu wskaźników monitorowania czyli mierników, które pozwolą na ocenę stanu jakości powietrza

⁷⁴ Opracowanie własne.

⁷⁵ Opracowanie własne.

w poszczególnych latach wdrażania programu (ograniczenie emisji zanieczyszczeń w Mg/rok, poziom redukcji emisji CO₂ w stosunku do roku bazowego, poziom redukcji zużycia energii finalnej – ilość zaoszczędzonej energii cieplnej w stosunku do przyjętego roku bazowego, udział energii pochodzącej z OZE, itp.). Odpowiedzialnym za realizację Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka jest organ wykonawczy tj. Wójt Gminy Kobylanka. Osobą odpowiedzialną za koordynację zarządzania procesem realizacji PGN dla Gminy Kobylanka jest pracownik Urzędu Gminy Kobylanka.

Wdrażanie planowanych do realizacji zadań inwestycyjnych będzie uzależnione od posiadanych środków własnych, możliwości uzyskania dodatkowych środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym Unii Europejskiej. W związku z tym zakłada się otwartą formułę wdrażania, umożliwiającą dokonywanie niezbędnych korekt i zmian celem optymalnej i skutecznej realizacji zadań.

Wdrażanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej będzie polegało na przygotowaniu i realizacji projektów zgłoszonych do PGN przez Gminę Kobylanka, inne uprawnione podmioty oraz na identyfikowaniu nowych przedsięwzięć, których wykonanie przyczyni się do redukcji emisji dwutlenku węgla na terenie Gminy Kobylanka oraz aktualizacji i monitorowaniu zadań realizowanych przez podmioty, które zgłosiły do planu zadania.

10.1. Procedura wdrażania

W celu odpowiedniego przeprowadzenia procesu wdrażania PGN konieczna jest współpraca wielu struktur Gminy Kobylanka, podmiotów działających na terenie gminy, a także indywidualnych użytkowników energii. Najważniejszy element w procesie wdrażania stanowi koordynacja. Do głównych działań koordynacyjnych należy:

- bieżące gromadzenie danych koniecznych do weryfikacji zmian;
- monitorowanie sytuacji na terenie Gminy Kobylanka;
- coroczne kontrolowanie stopnia realizacji celów zapisanych w PGN;
- monitorowanie realizacji działań przy pomocy aplikacji internetowej „Obserwatorium PGN”;
- sporządzanie w określonych odstępach czasu (np. corocznie) raportów z przeprowadzonych działań przy pomocy aplikacji „Obserwatorium PGN”;
- dalsze prowadzenie i intensyfikacja działań edukacyjnych oraz informacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania energią na terenie Gminy Kobylanka.

Na potrzeby realizacji PGN niezbędne jest funkcjonowanie zespołu koordynacyjnego, w celu prowadzenia skutecznego i efektywnego procesu wdrażania. W skład zespołu weszliby pracownicy Urzędu Gminy Kobylanka.

Do zadań koordynatora PGN należy:

- stały monitoring „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka”;
- ocena postępów we wdrażaniu Planu;
- analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Planu;
- analiza przyczyn odchylenia w zakresie osiągania założonych celów;
- powierzenie poszczególnym członkom zespołu wykonywania określonych czynności, niezbędnych do realizacji zadań Zespołu;
- przekazywanie w cyklach, co najmniej rocznych, uzupełnionych formularzy w zakresie m.in. aktualnie używanych źródeł ciepła, średniorocznego zużycia paliw/energii oraz instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii;
- monitoring poszczególnych zadań wskazanych w harmonogramie rzeczowo-finansowym;

- monitorowanie PGN pod kątem zgodności zapisów harmonogramu rzeczowo-finansowego z budżetem oraz wieloletnią prognozą finansową;
- opiniowanie (uzgadnianie) z właściwymi organami wskazanymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nowych przedsięwzięć planowanych do uwzględnienia w PGN;
- w przypadku nieosiągnięcia do 2020 r. założonych celów, w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, zużycia energii finalnej, zwiększenia udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii, analiza przyczyn odchyleń w zakresie osiągnięcia ww. założonych celów oraz określanie działań korygujących, polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualnie wprowadzonych nowych działań.

Działania przewidziane w Planie będą finansowane ze środków wewnętrznych i zewnętrznych. Środki na realizację zabezpieczone są głównie w programach krajowych i europejskich, a we własnym zakresie – konieczne jest wpisanie działań długofalowych do wieloletniej prognozy finansowej (w perspektywie 3 letnim) oraz uwzględnienie wszystkich działań w budżecie gminy. Przewiduje się pozyskanie zewnętrznego wsparcia finansowego (w formie bezzwrotnych dotacji i preferencyjnych pożyczek) dla prowadzonych działań.

Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka podlega okresowej ewaluacji. Celem ewaluacji jest określenie faktycznych efektów zrealizowanych projektów w ramach PGN dla Gminy.

Proponuje się następujący harmonogram wdrażania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka.

Tabela 37. Harmonogram wdrażania i realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka.⁷⁶

l.p.	rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	zadanie						
1	aktualizacja PGN	x	x	x	x	x	x
2	obliczenie MEI (za rok poprzedni)		x		x		x
3	raport (za rok poprzedni) ze zrealizowanych działań		x	x	x	x	x
4	raport kontrolny zmian zużycia energii, emisji CO ₂ oraz produkcji energii z OZE względem roku bazowego i planowanych celów		x		x		x

10.2. Wytyczne do prowadzenia edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza

Celem edukacji ekologicznej jest dostrzeganie zmian zachodzących w otaczającym środowisku i ich wartościowanie, rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska w tym w szczególności ochrony powietrza oraz uświadamianie zagrożeń środowiska występujących w miejscu zamieszkania i kształtowanie postawy odpowiedzialności za obecny i przyszły stan środowiska oraz gotowości do działań na rzecz zrównoważonego rozwoju.⁷⁷

⁷⁶ Opracowanie własne.

⁷⁷ Cele edukacyjne z podstawy programowej "Edukacji ekologicznej" dla szkół podstawowych, gimnazjum, liceum.

Grupa docelowa edukacji ekologicznej

Władze gminy muszą kierować działania w ramach edukacji ekologicznej na wszystkich swoich mieszkańców. Analizując uwarunkowania lokalne i cel należy określić, do jakiej grupy najskuteczniej jest kierować edukację. Proponujemy rozważenie następujących grup docelowych:

- nauczyciele, trenerzy i animatorzy edukacji ekologicznej oraz dziennikarze lokalnych mediów – działania kierowane do tej grupy mają na celu:
 - dostarczenie informacji, kompetencji i praktycznych umiejętności umożliwiających kreowanie i realizację aktywnych działań na rzecz ochrony powietrza;
 - upowszechnienie wiedzy na temat zanieczyszczenia powietrza - jego wpływu na zdrowie, odpowiedzialnych za jakość powietrza;
 - wskazywanie źródeł pozyskiwania informacji o jakości i ochronie powietrza;
 - przygotowanie ważnych partnerów społecznych (szkoły, organizacje społeczne) do współdziałania w zakresie informacji – transfer wiedzy: szkoła-dom;
 - przygotowanie nauczycieli i dziennikarzy do przekazywania informacji o wpływie mieszkańców na stan jakości powietrza poprzez sposób postępowania.
- dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym oraz młodzież szkolna – przyniesie efekty w długim okresie czasu, powinna być zatem prowadzona równoległe z innymi działaniami. Ta grupa docelowa jest istotna ze względu na przełożenie zachowań proekologicznych ze szkoły na płaszczyznę rodziny oraz wczesne wypracowanie postaw odpowiedzialności za jakość powietrza. Obecnie prowadzone akcje i działania w ramach tradycyjnych przedmiotów szkolnych należy wzmocnić za pomocą innych akcji i materiałów edukacyjnych. Ze względu na cel planowanego przedsięwzięcia proponowane działania powinny skupiać się głównie na:
 - budowaniu świadomości o szkodliwym działaniu zanieczyszczeń zawartych w powietrzu jakim oddychamy na zdrowie i otoczenie;
 - wskazywanie pozytywnych i negatywnych zachowań i postaw;
 - uświadomienie odpowiedzialności osobistej za stan jakości powietrza;
 - promowaniu zachowań wspierających ochronę powietrza i piętnowaniu zachowań negatywnych;
 - wpływie zachowań w zakresie korzystania z komunikacji na zanieczyszczenie powietrza w gminach,kluczową rolę odgrywają w tym przypadku nauczyciele, animatorzy i trenerzy kształtujący postawy życiowe dzieci i młodzieży.
- dorośli mieszkańcy gminy odpowiedzialni za gospodarstwa domowe, edukacja tej grupy jest najistotniejsza ze względu na znaczny wpływ zachowań tej grupy na jakość powietrza w województwie. Edukacja powinna dotyczyć informacji w zakresie:
 - skąd czerpać informacje o jakości powietrza w miejscu zamieszkania;
 - wpływie jakości powietrza w miejscu zamieszkania na jakość życia i zdrowie;
 - odpowiedzialności w zakresie wpływu na powietrze, którym oddycha każdy mieszkaniec;

- o zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania złej jakości paliw oraz odpadów w paleniskach i kotłach domowych;
- o wpływie zachowań w zakresie korzystania z komunikacji na komfort życia i zdrowie.

Kampanie edukacyjne powinny być prowadzone w oparciu o nośniki masowe. Taką rolę ze względu na powszechność dostępu oraz z uwagi na wielkość gmin mogą pełnić wkładki prasowe, media elektroniczne, broszury informacyjne. Wkładki prasowe w pierwszym rzędzie powinny być zamieszczane w lokalnej prasie oraz rozprowadzane w placówkach opieki zdrowotnej i placówkach oświatowych.

Ze względu na cel planowanego przedsięwzięcia proponowane działania powinny skupiać się głównie na:

- budowaniu świadomości o szkodliwym działaniu spalania odpadów w piecach domowych;
- uświadomienie odpowiedzialności osobistej za stan jakości powietrza;
- wpływie postaw komunikacyjnych na zanieczyszczenie powietrza w gminach.

Optymalny czas edukacji

Edukacja ekologiczna, aby przyniosła efekty musi być działaniem przewidzianym na lata. Przystępność ją można do wychowania dziecka. Wymaga czasu, konsekwencji i cykliczności. Edukacja ma na celu zmianę sposobu myślenia ogółu społeczeństwa, co nie następuje z dnia na dzień, a wymaga długiego okresu czasu. Działania edukacyjne powinny być przeprowadzane cyklicznie. Dla akcji związanych ochroną powietrza (związanych m.in. z paleniem odpadów bądź złej jakości paliwa w paleniskach domowych) najlepszym czasem jest przeprowadzenie kampanii przed sezonem grzewczym, czyli już we wrześniu. W przypadku akcji promujących komunikację zbiorową powinny odbywać się one kilkakrotnie, np. 3-4 krotnie w ciągu roku.

Sposoby prowadzenia edukacji

Wyróżniamy następujące sposoby prowadzenia działań w ramach edukacji ekologicznej:

- edukacja edukujących;
- motywacja, nie nauka;
- prostota;
- właściwa kolejność;
- właściwy temat oraz działanie.

11. Aspekty finansowe

Do przeprowadzenia działań, konieczne jest pozyskanie finansowania na działania wynikające z niniejszego Planu. Istnieje możliwość uzyskania finansowania ze środków własnych, z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, funduszy europejskich oraz innych mechanizmów finansowych. W rozdziale przedstawiono krótką charakterystykę środków finansowych na poziomie krajowym, jak również lokalnym.

11.1. Środki na poziomie krajowym

Największe środki finansowe na działania związane z realizacją działań zawartych Planie dostępne są w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ) oraz Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa

Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WZ). Poza tym wykorzystać można środki z funduszy ekologicznych, które dostępne są w ramach NFOŚiGW oraz WFOŚiGW, jak też innych mechanizmów finansowych. Możliwości wykorzystania źródeł finansowania oraz rodzaje wspieranych działań przedstawiono poniżej.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020⁷⁸

Celem głównym programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Cel główny POiŚ wynika z jednego z trzech priorytetów Strategii Europa 2020, którym jest wzrost zrównoważony rozumiany jako wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, w której cele środowiskowe są dopełnione działaniami na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Rodzaj wspieranych działań w ramach POiŚ:

- modernizacja energetyczna (termomodernizacja) budynków publicznych, w tym wymiana systemów ogrzewania oraz źródeł ciepła;
- modernizacja energetyczna (termomodernizacja) budynków mieszkalnych w tym wymiana systemów ogrzewania oraz źródeł ciepła;
- wykorzystanie energii z odnawialnych źródeł;
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych w ramach podniesienia efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach;
- budowa i modernizacja sieci ciepłowniczych;
- budowa i modernizacja sieci gazowych;
- budowa i modernizacja źródeł energii (elektrycznej, ciepłej, kogeneracja);
- wymiana oświetlenia;
- zrównoważony transport, w tym wymiana taboru komunikacyjnego oraz systemów zarządzania i monitoringu;
- budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury drogowej;
- przygotowanie programów ochrony powietrza oraz powiązanych opracowań.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

1. Poprawa jakości powietrza⁷⁹

Głównym celem działania jest udzielanie finansowego wsparcia największym lub ponadregionalnym przedsięwzięciom służącym ochronie środowiska i gospodarce wodnej.

Rodzaj wspieranych działań w ramach poprawy jakości powietrza:

- modernizacja energetyczna (termomodernizacja) budynków publicznych, w tym wymiana systemów ogrzewania oraz źródeł ciepła;
- wykorzystanie energii z odnawialnych źródeł;
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych w ramach podniesienia efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach;
- budowa i modernizacja sieci ciepłowniczych;

⁷⁸ <https://www.pois.gov.pl/strony/o-programie/dokumenty/program-operacyjny-infrastruktura-i-srodowisko-2014-2020/>

⁷⁹ <http://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/programy-priorytetowe/poprawa-jakosci-powietrza-energetyczne/>

- budowa i modernizacja źródeł energii (elektrycznej, ciepłej, kogeneracja);
 - działania promocyjno-edukacyjne.
2. Program priorytetowy „Czyste powietrze” w trosce o zdrowie, klimat i środowisko⁸⁰

Program jest skierowany do właścicieli lub współwłaścicieli domów jednorodzinnych. Nadrzędnym celem programu jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń z jednorodzinnych budynków mieszkalnych poprzez gruntowną termomodernizację budynków z jednoczesną wymianą źródeł ciepła.

Program będzie realizowany przez okres 10 lat, tj. w latach 2018-2029, a łączne środki przewidziane na dofinansowanie przedsięwzięć objętych programem to 103 mld zł. Program finansowany będzie ze środków krajowych. W przyszłej perspektywie finansowej zakładamy, że wdrażanie programu będzie również wspierane ze środków unijnych.

Podstawowym warunkiem udzielenia dofinansowania jest wymiana starych źródeł ciepła – pieców i kotłów na paliwa stałe/zakup i montaż nowych źródeł ciepła, spełniających wymagania programu priorytetowego. Ponadto, w zakres dofinansowania można zaliczyć zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej i kolektorów słonecznych, które mogą zostać dofinansowane do 100% (wyłącznie w formie pożyczki) oraz w przypadku budynków istniejących prace dotyczące zmniejszenia energochłonności budynku (ocieplenie ścian, wymiana okien i drzwi, modernizacja instalacji c.o. i c.w.u., montaż instalacji wentylacyjnej z odzyskiem ciepła).

3. Program LIFE⁸¹

Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony i poprawy jakości środowiska oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

Planowane jest również uruchomienie dofinansowania z Funduszu Niskoemisyjnego Transportu⁸², którego zadaniem będzie finansowanie projektów związanych z rozwojem elektromobilności (pojazdy napędzane energią elektryczną) i transportu opartego na paliwach alternatywnych (CNG, LNG, biopaliwa i inne paliwa odnawialne). Uruchomienie finansowania przewidziane jest w roku 2019.

11.2. Środki na poziomie regionalnym

Poza możliwościami wsparcia realizacji Planu na poziomie krajowym istnieje również możliwość uzyskania wsparcia na poziomie regionalnym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 oraz w ramach realizacji programów realizowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020⁸³

⁸⁰ <https://www.nfosigw.gov.pl/czyste-powietrze/>

⁸¹ <http://nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-zagraniczne/instrument-finansowy-life/>

⁸² <https://www.gov.pl/web/energia/fundusz-niskoemisyjnego-transportu>

⁸³ <http://rpo.wzp.pl/o-programie/poznaj-program-regionalny-i-jego-zasady/regionalny-program-operacyjny-województwa-zachodniopomorskiego-2014-2020>

RPO WZ to jedna z metod realizacji Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020. Wsparcie pochodzące z Programu koncentruje się na trzech podstawowych obszarach: gospodarka, infrastruktura i społeczeństwo.

Rodzaj wspieranych działań w ramach RPO WZ 2014-2020:

- budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast;
- projekty zwiększające świadomość ekologiczną;
- zakup lub modernizacja taboru transportu miejskiego;
- kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej;
- kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych;
- zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi, przede wszystkim z biomasy, biogazu i energii słonecznej;
- budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących przede wszystkim biomasę, biogaz i energię słoneczną, w tym z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową do sieci dystrybucyjnych;
- zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii;
- budowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji wraz z budową przyłączy do sieci ciepłowniczej i elektroenergetycznej (jeśli budowa tej sieci jest niezbędna dla projektu kogeneracyjnego);
- przebudowa jednostek wytwarzania ciepła, w wyniku której zostaną one zastąpione jednostkami wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji;
- wymiana źródeł ciepła na mniej emisyjne w indywidualnych gospodarstwach domowych;
- budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich);
- budowa i przebudowa lokalnych dróg (gminnych i powiatowych).

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie⁸⁴

Zgodnie z Uchwałą dotyczącą przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie na rok 2018 priorytetem objęte są przedsięwzięcia zmierzające do:

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych (w tym gazów cieplarnianych) i pyłów do atmosfery;
- wspieranie modernizacji istniejących źródeł ciepła, w szczególności na terenach miejskich i uzdrowiskowych;
- rozwój potencjału wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (OZE);
- wdrażanie przedsięwzięć z zakresu termomodernizacji budynków oraz wdrażanie nowoczesnych i przyjaznych środowisku technologii i przedsięwzięć, zwiększających efektywność energetyczną, w tym z zastosowaniem odnawialnych lub alternatywnych źródeł energii, a także inteligentnych sieci energetycznych;

⁸⁴ https://portal.wfos.szczecin.pl/ben/lista_priorytetow_2011

- dofinansowanie programów oraz kampanii edukacyjnych i informacyjnych z zakresu ochrony środowiska oraz zdrowego trybu życia, w tym realizowanych przez media;
- dofinansowanie szkoleń, warsztatów, konferencji i seminariów z zakresu ochrony środowiska.

12. Analiza ryzyk realizacji PGN

W niniejszym rozdziale wykorzystana zostanie jedna z najpopularniejszych, a zarazem najskuteczniejszych metod analitycznych stosowanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego – analizę SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Analiza SWOT jest podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją w ramach realizacji zadań wynikających z projektu PGN.

Tabela 38. Analiza SWOT dla Gminy Kobylanka.⁸⁵

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Możliwości produkcji energii w oparciu o OZE (dobre warunki do eksploatacji wód geotermalnych, do pozyskiwania biomasy);• Zaangażowanie jednostek samorządowych w promowanie racjonalnego gospodarowania energią i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;• Dobrze rozwinięta na terenie Gminy sieć gazowa;• Wysokie zasoby zieleni i wód powierzchniowych, obszary o wysokiej wartości przyrodniczej objęte prawną ochroną przyrody;• Lokalizacja Jeziora Miedwie która wpływa na rozwój turystyczny i gospodarczy;• Wzrost liczby mieszkańców i rozwój zabudowy mieszkaniowej wpływający na rozwój gospodarczy.	<ul style="list-style-type: none">• Słabo rozwinięte powiązania transportowe między gminami tworzącymi SOM;• Niezadawalający stan dróg powiatowych i gminnych, większość wymaga modernizacji, niezbędnej dla rozwoju gospodarczego gmin a także zwiększenia dostępu do transportu;• Systematyczny wzrost liczby samochodów przyczyniający się do emisji zanieczyszczeń i hałasu;• Brak zintegrowanego systemu sieci ścieżek rowerowych na terenie gminy, istniejące ścieżki pełnią funkcję rekreacyjną.• Wciąż niska świadomość społeczna dotycząca racjonalnego wykorzystania energii i źródeł odnawialnych;• Bliskie sąsiedztwo Miasta Szczecin i Miasta Stargard gdzie znajdują się duże zakłady przemysłowe.

⁸⁵ Opracowanie własne.

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Regulacje prawne (na poziomie UE) wymuszające stosowanie niskoemisyjnych źródeł energii; • Dostępność funduszy unijnych ukierunkowanych na opracowanie i wdrożenie pro-ekologicznych oraz energooszczędnych rozwiązań w zakresie infrastruktury i gospodarki; • Rosnące zapotrzebowanie ze strony użytkowników energii na działania proefektywnościowe; • Większa dbałość o ochronę środowiska naturalnego; • Moda na proekologiczne zachowania i rosnące zainteresowanie kontaktem z naturą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Trudności proceduralne w dostępie do źródeł i sposobów finansowania; • Zwiększenie zużycia energii na cele ciepłe i bytowo-gospodarcze poprzez stały wzrost liczby mieszkańców i rozwój zabudowy mieszkaniowej; • Wzrost liczby podmiotów działalności gospodarczej zużywających duże ilości energii; • Wzrost emisji CO₂ z sektora transportu spowodowany coraz większą ilością pojazdów poruszających się po obszarze gminy.

Analizę SWOT należy uwzględnić przy planowanych działaniach. W szczególności należy skupić się na wykorzystaniu szans i mocnych stron, przy jednoczesnym nacisku na minimalizację zagrożeń.

13. Sposób monitorowania, raportowania i aktualizacji PGN

13.1. Monitorowanie i raportowanie

Monitorowanie postępów wynikających z realizacji działań stanowi z jednej strony podstawę dla ewentualnych zadań korygujących lub aktualizujących rozwiązania zaproponowane w niniejszym dokumencie, z drugiej zaś umożliwi całościową ocenę Planu w kategoriach sukcesu lub koniczności wprowadzenia działań tzw. naprawczych.

Dla skutecznego prowadzenia monitoringu i realizacji Planu zakłada się:

- systematyczne zbieranie ilościowych i jakościowych danych obrazujących zmiany realizacji projektów;
- analizę PGN w zakresie jego zgodności z obowiązującymi przepisami, wymogami oraz wytycznymi i zaleceniami dotyczącymi zakresu i zawartości PGN, a w razie potrzeby, dostosowanie jego zawartości do obowiązujących przepisów, wymagań oraz wytycznych i zaleceń, zarówno UE, krajowych, jak i lokalnych;
- porównywanie stanu rzeczywistego z przyjętymi wcześniej założeniami, analiza danych i podejmowanie ewentualnych działań zaradczych;
- zaangażowanie władz gminy oraz podmiotów wdrażających, które uczestniczą w realizacji projektów.

Do monitorowania realizacji PGN służyć będzie aplikacja internetowa „Obserwatorium PGN”. Aplikacja umożliwi zarządzanie danymi o ilości zużytej energii finalnej, systematyzować informacje związane z oceną gospodarki energii i surowcami. Aplikacja pozwala m.in. na:

- wsparcie w zarządzaniu zadaniami podejmowanymi w celu redukcji emisji CO₂ w przestrzeni miejskiej i efektami tych zadań;
- monitorowanie efektów realizowanych działań w ramach zadań zdefiniowanych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej;

- szybki dostęp do danych dotyczących zużycia energii;
- obliczanie emisji CO₂ z sektorów PGN;
- przegląd wprowadzonych danych oraz możliwość ich edycji w indywidualnie przydzielonym zakresie;
- pracę na wielu stanowiskach równocześnie;
- szczegółowe raportowanie.

Raportowanie również odbywać się będzie za pomocą aplikacji OPGN. Zakres raportu dotyczy: analizy stanu realizacji zadań oraz osiągniętych rezultatów w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń oraz zużycia energii.

Raport z PGN będzie obejmować:

- podsumowanie realizacji zaplanowanych w harmonogramie rzeczowo-finansowym działań pod kątem: kosztów realizacji, osiągniętego efektu redukcji zużycia energii, redukcji emisji CO₂ i wzrostu produkcji energii z OZE w podziale na sektory;
- porównanie realizacji celów redukcji zużycia energii finalnej i emisji CO₂ oraz wzrostu produkcji energii z odnawialnych źródeł względem zaplanowanych celów w PGN;
- podsumowanie redukcji zużycia energii i emisji CO₂ oraz wzrostu produkcji energii z OZE na podstawie działań zrealizowanych i w trakcie realizacji w podziale na poszczególne sektory;
- podsumowanie wyników zużycia energii na podstawie BEI i kolejnego wyznaczonego roku kontrolnego, efektów energetycznych na podstawie zrealizowanych działań oraz analizy zmian w podziale na poszczególne sektory;
- podsumowanie wyników wielkości emisji CO₂ na podstawie BEI i kolejnego wyznaczonego roku kontrolnego, efektów ekologicznych na podstawie zrealizowanych działań oraz analizy zmian w podziale na poszczególne sektory.

13.2. Aktualizacja

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka jest dokumentem otwartym i tworzonym przez wszystkie zainteresowane podmioty. Dokument będzie aktualizowany w miarę zapotrzebowania zgłaszanego przez interesariuszy.

Interesariuszami Planu są podmioty zamierzające realizować przedsięwzięcia z zakresu gospodarki niskoemisyjnej dotyczące m.in. termomodernizacji budynków, wymiany stolarki okiennej, czy ogrzewania lub oświetlenia na bardziej efektywne energetycznie. Zadania przewidziane do realizacji mogą również dotyczyć transportu niskoemisyjnego oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii, np. instalacji kolektorów słonecznych, pomp ciepła. Przekazane na wniosek (z inicjatywy) interesariuszy informacje o planowanych działaniach/przedsięwzięciach będą podstawą do aktualizacji przedmiotowego dokumentu oraz zmiany uchwały, którą dokument został przyjęty do realizacji. Konieczność wprowadzenia zmian do dokumentu może wynikać również z przeprowadzonego monitoringu PGN lub nowych możliwości dofinansowania przedsięwzięć ze środków zewnętrznych.

Zmiany w dokumencie mogą wynikać m.in. ze zmiany uwarunkowań, dodania lub usunięcia przedsięwzięcia/zadania z Planu, obliczenia zużycia energii i emisji dla roku kontrolnego (MEI).

Przeprowadzenie aktualizacji PGN będzie odbywać się w regularnych odstępach czasu. Proces aktualizacji dokumentu PGN będzie poprzedzony poinformowaniem Interesariuszy oraz lokalnej społeczności o aktualizacji oraz ich zaangażowaniem, np. zachęceniem

do zgłaszania zadań lub współudziałem przy pozyskiwaniu danych odnośnie zużycia energii. Ponadto koordynator PGN będzie stale współpracować z interesariuszami PGN, zachęcając ich do planowania i wdrażania działań na rzecz efektywności energetycznej oraz wykorzystania OZE.

Pozyskując dane od Interesariuszy na potrzeby aktualizacji PGN, Wykonawca dokumentu kontaktował się z interesariuszami, m.in. poprzez pocztę tradycyjną i elektroniczną (prosząc o wypełnienie ankiet oraz Kart Projektu). W trakcie aktualizacji prowadzona była także baza kontaktów, w której odnotowywano próby komunikowania się oraz odpowiedzi od danego interesariusza. Dodatkowo Karta Projektu posiadała list przewodni zawierający instrukcję, w jaki sposób należy wypełnić i dostarczyć Kartę Projektu, wraz z zaznaczeniem, że jeżeli Karta Projektu będzie niepełna, tj. nie będzie zawierała wskazanych przez interesariusza efektów energetycznych i ekologicznych, informacje w niej ujęte nie zostaną uwzględnione w harmonogramie rzeczowo-finansowym PGN (dotyczy to inwestycji innych niż miejskie). Proponuje się prowadzić kolejne aktualizacje zadań w podobny sposób.

Koordynator PGN analizuje zgłoszenie pod kątem poprawności z założeniami PGN, zasadności oraz zgodności z aktami prawa miejscowego. W przypadku stwierdzenia błędów lub braków, kontaktuje się z osobą zgłaszającą celem ich usunięcia. Po skorygowaniu ewentualnych braków i uzupełnień, koordynator zatwierdza inwestycję a stosowna zmiana wprowadzana jest do planu. Zmiana Planu jest następnie zatwierdzona uchwałą Rady Gminy Kobylanka.

Wprowadzanie zmian do Planu Gospodarki Niskoemisyjnej zatwierdzonego przez Radę Miejską powinno zostać poprzedzone analizą konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

14. Spis tabel

Tabela 1. Liczba mieszkańców na terenie Gminy Kobylanka w latach 2013-2017.	37
Tabela 2. Prognoza demograficzna na terenie Gminy Kobylanka do 2030 roku.	37
Tabela 3. Zmiany zasobie mieszkaniowym w latach 2013-2017 w Gminie Kobylanka. ...	38
Tabela 4. Liczba podmiotów działalności gospodarczej w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	39
Tabela 5. Liczba zarejestrowanych pojazdów w powiecie stargardzkim w latach 2013-2017.....	39
Tabela 6. Stacje pomiarowe zlokalizowane na terenie strefy zachodniopomorskiej w 2017 roku.....	41
Tabela 7. Dopuszczalne normy jakości powietrza – kryterium ochrony zdrowia.....	42
Tabela 8. Klasy strefy zachodniopomorskiej w roku 2017 – kryteria dla ochrony zdrowia.	43
Tabela 9. Produkcja energii z OZE na terenie Gminy Kobylanka w latach 2015 -2017....	45
Tabela 10. Źródła danych wykorzystane w procesie obliczenia zużycia energii oraz emisji substancji w poszczególnych sektorach.....	47
Tabela 11. Wskaźniki emisji substancji z poszczególnych paliw.....	48
Tabela 12. Zużycie nośników energii w budynkach administracji publicznej, mienie gminy w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	49
Tabela 13. Emisja CO ₂ w sektorze budynków administracji publicznej, mienie gminy w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	51
Tabela 14. Zużycie nośników energii w sektorze floty samochodowej w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	52
Tabela 15. Emisja CO ₂ w sektorze floty samochodowej w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	53
Tabela 16. Zużycie energii w sektorze oświetlenia publicznego w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.	54
Tabela 17. Emisja CO ₂ w sektorze oświetlenia publicznego w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	54
Tabela 18. Zużycie nośników energii w sektorze mieszkalnictwa w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.	55
Tabela 19. Emisja CO ₂ w sektorze mieszkalnictwa w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	56
Tabela 20. Zużycie nośników energii w sektorze transportu w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	58
Tabela 21. Emisja CO ₂ w sektorze transportu w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	59
Tabela 22. Zużycie nośników energii w sektorze usług, handlu, przemysłu w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	61
Tabela 23. Emisja CO ₂ w sektorze usług, handlu, przemysłu w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	62
Tabela 24. Zużycie energii w poszczególnych sektorach w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.....	64

Tabela 25. Emisja CO ₂ w poszczególnych sektorach w Gminie Kobylanka w latach 2013-2017.	65
Tabela 26. Miary działań i sposób obliczenia efektów energetycznych i ekologicznych....	67
Tabela 27. Harmonogram rzeczowo-finansowy działań dla Gminy Kobylanka.....	73
Tabela 28. Działania zrealizowane na terenie Gminy Kobylanka w latach 2014-2017.....	78
Tabela 29. Zużycie energii w poszczególnych sektorach w roku 2020 na podstawie scenariusza BAU.	79
Tabela 30. Emisja CO ₂ w poszczególnych sektorach w roku 2020 na podstawie scenariusza BAU.	80
Tabela 31. Porównanie zużycia energii w poszczególnych sektorach w latach 2013, 2017 i 2020 wraz z tendencją zmian.	82
Tabela 32. Porównanie emisji CO ₂ w poszczególnych sektorach w latach 2013, 2017 i 2020 wraz z tendencją zmian.	82
Tabela 33. Produkcja energii z OZE w latach 2013, 2017 i 2020.	83
Tabela 34. Cele strategiczne i szczegółowe Gminy Kobylanka.....	83
Tabela 35. Wskaźniki i cele redukcji emisji CO ₂ i zużycia energii oraz wzrostu produkcji energii z OZE na terenie Gminy Kobylanka do 2020 roku.	84
Tabela 36. Wskaźniki i cele redukcji emisji CO ₂ i zużycia energii oraz wzrostu produkcji energii z OZE na terenie Gminy Kobylanka do 2028 roku.	84
Tabela 37. Harmonogram wdrażania i realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobylanka.....	86
Tabela 38. Analiza SWOT dla Gminy Kobylanka.	92

15. Spis rysunków

Rysunek 1. Emisja CO ₂ na terenie Gminy Kobylanka w 2013 roku.....	11
Rysunek 2. Emisja CO ₂ na terenie Gminy Kobylanka w 2017 roku.....	11
Rysunek 3. Powiązanie strategii Europa 2020 z innymi dokumentami.....	18
Rysunek 4. Schemat analiz problemów badawczych.....	19
Rysunek 5. Redukcje emisji gazów cieplarnianych w poszczególnych sektorach.....	21
Rysunek 6. Powiązanie dokumentów strategicznych Polski i UE.....	23
Rysunek 7. Położenie Gminy Kobylanka na tle Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.	35
Rysunek 8. Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Kobylanka.....	37
Rysunek 9. Strefy dla celów oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim w 2017 roku.....	41
Rysunek 10. Struktura zużycia nośników energii w budynkach administracji publicznej, mienie gminy na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.....	50
Rysunek 11. Struktura zużycia nośników energii w budynkach administracji publicznej, mienie gminy na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.....	50
Rysunek 12. Struktura emisji CO ₂ w sektorze budynków administracji publicznej, mienie gminy na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.....	51
Rysunek 13. Struktura emisji CO ₂ w sektorze budynków administracji publicznej, mienie gminy na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.....	51
Rysunek 14. Struktura zużycia nośników energii w sektorze floty samochodowej na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.....	52
Rysunek 15. Struktura zużycia nośników energii w sektorze floty samochodowej na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.....	53
Rysunek 16. Struktura emisji CO ₂ w sektorze floty samochodowej na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.....	53
Rysunek 17. Struktura emisji CO ₂ w sektorze floty samochodowej na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.....	54
Rysunek 18. Struktura zużycia nośników energii w sektorze mieszkalnictwa na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.....	55
Rysunek 19. Struktura zużycia nośników energii w sektorze mieszkalnictwa na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.....	56
Rysunek 20. Struktura emisji CO ₂ w sektorze mieszkalnictwa na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.....	56
Rysunek 21. Struktura emisji CO ₂ w sektorze mieszkalnictwa na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.....	57
Rysunek 22. Struktura zużycia nośników energii w sektorze transportu na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.....	58
Rysunek 23. Struktura zużycia nośników energii w sektorze transportu na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.....	59
Rysunek 24. Struktura emisji CO ₂ w sektorze transportu na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.....	60

Rysunek 25. Struktura emisji CO ₂ w sektorze transportu na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.....	60
Rysunek 26. Struktura zużycia nośników energii w sektorze usług, handlu, przemysłu na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.....	61
Rysunek 27. Struktura zużycia nośników energii w sektorze usług, handlu, przemysłu na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.	62
Rysunek 28. Struktura emisji CO ₂ w sektorze usług, handlu, przemysłu na terenie Gminy Kobylanka w roku bazowym 2013.	63
Rysunek 29. Struktura emisji CO ₂ w sektorze usług, handlu, przemysłu na terenie Gminy Kobylanka w roku kontrolnym 2017.	63
Rysunek 30. Udział poszczególnych sektorów w całkowitym zużyciu energii w Gminie Kobylanka w roku bazowym 2013.	64
Rysunek 31. Udział poszczególnych sektorów w całkowitym zużyciu energii w Gminie Kobylanka w roku kontrolnym 2017.	65
Rysunek 32. Udział poszczególnych sektorów w całkowitej emisji CO ₂ w Gminie Kobylanka w roku bazowym 2013.	66
Rysunek 33. Udział poszczególnych sektorów w całkowitej emisji CO ₂ w Gminie Kobylanka w roku kontrolnym 2017.	66
Rysunek 34. Udział poszczególnych sektorów w całkowitym zużyciu energii w Gminie Kobylanka w 2020 roku na podstawie scenariusza BAU.....	80
Rysunek 35. Udział poszczególnych sektorów w całkowitej emisji CO ₂ w Gminie Kobylanka w 2020 roku na podstawie scenariusza BAU.....	81